

DEBRECZENI UJSÁG

Elzetési ára egy óra 2-40 P. Negyedévre 7 P
Félévre 14 P. Egész évre 28 P. Egyes szám ára
étköznap 10, vasárnap 20 fillér

HADUFÖLD

Felolvasó szerkesztő
Vitéz KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

Szerkesztőség és nyomda József kir. uroeg utca 16
Telefon 23-48. Kiadóhivatal Kossuth utca 3 szám
Telefon 21-41

MEGÚJHODÁS

Irfia: vitéz **BESSENYEI LAJOS dr.**

Olyan hosszú volt az elmúlt tél, azt hittük már, hogy sohasem lesz vége. Korán beszorultunk a fűtött szobába, még akkor csak kezdetén voltunk az ősznek; kemény hidegek következtek ránk, amik nemcsak napokon és heteken, hanem hónapokon át változatlan erővel kitarítottak; a nap elbujt előlünk és áldó sugarát még a félties megtörtségében, ferdességében sem küldte le a megdermedt földre hosszú-hosszú időn keresztül: mindez még rendes állapotok közt, normális viszonyokban is sok lett volna. De hozzájárult a világválság és magyarválság minden nyomorusága, küzdelme és szenvedése, hát hogyan jajdultunk volna már fel gyakorta: sohasem lesz már vége ennek a télnek?!

És lássátok: az áldott nap megint ontja, árasztja alá az ő éltető hevét, melegét, a tavaszi enyhe verőfény ömlik el szerteszét, kint és bent és még az orkános viharok helyett is lenge „zefírek” szállonganak alá és fel. Itt van újra a tavasz; ismét ébrednek, fakadozik a természet; feltámad az egész kikelt világ. Pár héttel előbb még kétségeesve, csüggedten tépelődünk, most meg rügy fakad körülöttünk, madárdal zendül felettünk, frissülten pezsdül a vér benünk.

Ime, kicsinyben a nagy igazság. Hónapos határok közé szorítva az örök üdvösség és élet. Szemmel látható példán igazolva, bizonyítva, bemutatva a feltámadás csodálatos titka, vigasztaló misztériuma. Minden tavasz meggyőző bizonyítéka a megújulásnak, az új életre kelésnek. Ősszel elpusztul, elszalik, elrohad sok-sok minden, de tavasszal felébred, megelevenedik, kiegészégesedik még több minden. Elvetjük a magot is, de az nem elevenedik meg másképen, csak ha előbb megrothad (Pál I. Kor. 15:36.). Azért balgatagság az a kérdés: minémü testtel támadnak fel a halottak? Mert „elvettetik romlandó test, feltámasztatik romlatlan test.” (Pál I. Kor. 15:42.).

Husvét reggelén, bármennyit tépelődünk, töprengünk, kételkedünk is előbb a földi élet legnagyobb kérdésén: a halálón, el kell ülnie lelkünkben a csüggedésnek, a lemondásnak, a tagadásnak. A Krisztus feltámadása némitson el minden hitetlenkedést. „Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk” (Pál I. Kor. 15:19). De, ha hiszünk a feltámadásban,

akkor isteni gyönyörűségben van részünk már a földi világban. A tavasz és a husvét tanúságtételei tanúsítsanak meg minket, hogy van megújulás e földi természet számára is, de van feltámadás a mi meghalt testünk és lelkünk részére is.

És kell megújulásnak lenni a magyar lélek számára is. Megújulás, mely friss erőt ad, magasztos vágyakat és célokat tűz ki, s ezek megvalósítására acélos akaratot, szilárd cselekvési készséget termel és nevel. „Ilyen megújulásra van szüksége a magyar nemzetnek. Meg kell ifjodnia, mert ez a mai nemzedék a Vénülés hevítő kemencéjében jár: összeaszik a lélek, megszárad a test, töpörödik az egész világ. Fáradt és rekedt, csüggedt és lomha, bús

és bezárult lett a magyar lélek akár idehaza, akár a szétszórtságban”, — ezeket írja Ravasz László (Ref. Figyelő, 1932. 19. 89—90. l.). Szintiszta igazság minden állítás. Aki csak egy kissé is figyelmesebben nézte, vizsgálta a magyar nemzet lelkifolyamatát az elmúlt évtizedben, az feltétlenül meglátta a nemzeti léleknek ezt a megdöbbentő és elbűsítő megőregedését. Testileg, erkölcsileg, szellemileg egy hatalmas méretű „capitis dominatio” következett be rajtunk, ami még ma is — sajnos — fokozatosan folytatódik. A megnyugtató némi jelenék vehető, hogy, míg évekkel ezelőtt emiatt alig néhányan, szétszórta, elaprózva és elszigetelve, jajdultunk fel, addig mostanság egyre sűrűbb, egyre hangosabb a panasza, amely kezd egy mindenütt feltörő, egyetemes és harsogó vézscsengéssé, chórussá hatalmasodni.

1918. őszén és 1919. tavaszán elvette a magyar nép romlandó teste „rut, sibarita váza”. szemétdombon megfekélyesedett, csatokra szakgatott csont- és izomzatrendszer. A jövőben viszont újból fel kell támadnia az ezeréves magyarság romlatlan testének, az isten-kalapja bokréta Magyarországának. A megvénült népleleknek meg kell ifjodnia, mert máskülönben nincs magyar jövő és főleg: nem jön el az a jobb kor, amely után buzgón epedezünk. Bármilyen hosszú is a trianoni tél, akármilyen vak a sötétsége, dermesztő a hidegsége, a tavasznak, a magyar kikeletnek mégis be kell köszöntenie egyszer a maga ragyogó derűjével, új életadó melegségével.

Krisztus megnyitott sziklasírja és a pezsdülő tavasz verőfénye ezt a vigasztalást adják nekünk a mai napon.

Európa a kibontakozás útján

— mondja gróf Károlyi Gyula miniszterelnök nagyszabású husvét nyilatkozatában, amely a magyar élet minden kérdését felöleli.

Károlyi Gyula gróf miniszterelnök hosszabb beszélgetést folytatott munkatársunkkal az ország aktuális bel- és külpolitikai kérdéseiről.

— Milyennek látja Excelenciád a jelenlegi belpolitikai helyzetet? — kérdezte munkatársunk a miniszterelnöktől.

— Olyan időben, amikor az országok egész sorának nehéz pénzügyi és gazdasági problémákkal kell megküzdeniök és amikor ezeknek a sulyát mi is érezzük, természetesen a belpolitikai konstelláció is nehezebb, mint normális körülmények között. De nemcsak, hogy reménytelennek nem látom a belpolitikai helyzetet, nem látom még különösen sivatárnak sem. Megállapítható, hogy minden oldalon él az a tudat, nemcsak a politikuskban, de az ország egész közönségében is, hogy az ország érdeke tulajdonképpen parancsolóvá teszi mindnyájunknak a közös munkáját, s ettől lehet csak várni, hogy ezeken a sulyos időkön minden nagyobb baj és végzetes következmények nélkül keresztül tudjunk jutni.

Látom a helyzet valamennyi nehézségét és egyáltalán nem nézem túlzottan rózsás szemüvegen a viszonyokat. De nem is csüggedek, mert a pesszimizmusban csak odáig megyek, hogy tisztán akarom látni a bajokat és mérlegelni akarom azok teljes sulyát, tudatában akarok lenni a helyzetnek minden vonatkozásában, hogy azután a kellő eszközöket és módokat helyesen meg tudjam válogatni ahhoz, hogy

a bajokat elkerüljük, vagy azokból kiálbaljunk

Nemzeti összefogás

— Milyen újabb momentum merült fel a nemzeti összefogás kérdésében?

— Ugy látom, megvan a hajlandóság minden részen, hogy azok,

Megkezdődött a világhelyzet szanalása

— Milyen eszközöktől lehet várni a bajok orvoslását?

— A javulást tulajdonképp csak az általános európai helyzet javulásától várhatjuk. Sem mi, sem más bajban lévő ország nem tud egészen a saját erejéből kvázi izoláltn, a mai bajokból kikászolódni. De mindinkább általánossá válik a belátás arra, hogy változás és változtatás szükséges. Nemcsak a belátás nő, de a bajok tényleges rovaslását a nagyhatalmak, azt lehet mondani, programjuk előterébe helyezték. Legutóbb a francia miniszterelnök lépett fel egy tervvel. Hogy az valóban gyorsan megfelelő és kedvező megoldáshoz fog-e vezetni, ma még nem lehet előre látni és forszirozni sem lehet. De feltétlenül azt hiszem, hogy most már egész Európa a kibontakozás útjára lépett és előbb, utóbb — reméljük mentől előbb — meg is találjuk azt a módot, amely tényleg kivezet a mai helyzetből.

— Mik azok a belső eszközök, amelyekkel az átmeneti idő alatt segíthetjük magunkat, amíg az általános

aki egy célt látnak maguk előtt és azonos elveket vallanak, összefogjanak és együttműködjenek. Ezt az együttműködést én nemcsak elképzelhetőnek, de egyenesen valószínűnek látom. A dolgot azonban nem lehet forszirozni és egyik napról a másikra megoldani. A kérdés még konkrét formát nem öltött.

európai javulás elkövetkezik?

Husvét után a cseh szerződés is meglesz

— Addig is elkövetünk mindent gazdasági helyzetünk javítására. Már megkötött kereskedelmi szerződéseink hatása érvényesülni fog az idei év folyamán, kliring szerződéseink az érdekelt államok közül már a legtöbbel megvannak és remélhető, hogy husvét után a soká vajudó cseh szerződés is tető alá kerül. Az eltérések már csak csekélyek s nem valószínű, hogy az utolsó percben a dolog meghiusulna. Mindez a gazdasági helyzetet lesz hivatva enyhíteni.

— Azonkívül a legközelebb előterjesztünk néhány belső gazdaságpolitikai vonatkozású javaslatot, amíg azonban ezek nem készültek el, nem akarok róluk részletesebben nyilatkozni.

— Belgrádban nem hivatalos értekezlet lesz Magyarország és Románia képviselői között az együttes gabonaértékesítési front megvalósítására. Mi erről Excellenciád véleménye?

A lap ára 20 fillér

Husvétra

legszebb levágott és cserepes virágok, virágkosarak legizlésebb kivitelben és a legolcsóbb árban

FARKAS MARGIT
virágüzletében (Bika szállodával szemben).

A gabonatermés külföldi értékesítése

— Minden gazdasági megbeszélésen szívesen részt veszünk, már csak azért is, mert sosem tudhatjuk, hol és mikor bukkan fel valamilyen egészséges megoldás eszméje és rem akarunk még abba a látszatba sem kerülni, mintha ilyen barátságos megbeszéléstől tartózkodni kívánánk.

— Gabonatermelésünk külföldi értékesítése azt hiszem nem fog nagyobb nehézségekbe ütközni. Ezen a téren meglehetősen biztosítottnak látom a helyzetet.

— A boletta pótlására milyen terve van a kormánynak?

— Az ide vonatkozó javaslat azt hiszem már a jövő héten elkészül. Nem csupán a boletta pótlására, de általában a mezőgazdaság meg-

Az új költségvetés április második hetében kerül a parlament elé

A költségvetésre terelődtek most a kérdések.

— Remélem, — mondotta a miniszterelnök, — hogy április 8-10-e körül beterjeszthetjük a parlamentbe a költségvetést. A budget összeállítása nehéz feladat, eleinte könnyebb volt a bevételeket emelni és a kiadások korlátozását végrehajtani. Most már sokkal nehezebb újabb jövedelmeket előteremteni és restringálni sem lehet olyan könnyen, mert az a kevesebb, ami a költségvetésben megmaradt, nagyon szükséges. Ennek ellenére remélem, hogy a már amúgy sem nagy különbözetet rövidesen eltüntethetjük.

— Megmarad a népielőtti minisztérium a mai formájában?

— Erre még végleges határozat nincs s addig nem akarok nyilatkozni.

— Megfele-e a valóságnak, hogy a közigazgatási bíróságot költöztetik be a népielőtti minisztérium épületébe?

— Ezt most hallom először, — válaszolt a miniszterelnök.

A választójogi kérdés

— Mi készül a választójogi kérdésben?

— Ezt a kérdést a képviselőházban már megvilágítottam. A költségvetés összeállítása és a legsürgősebb gazdasági intézkedések megtétele után kerülhet csak sor arra, hogy a kormány ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozhassék. Terminust a képviselőházi beszédemben sem mondtam, ma sem tudok mondani.

— A Ház munkarendjéről kérdeztük még ezután a miniszterelnököt.

— Az uzoratorvényjavaslat már legközelebb a plénum elé kerülhet — mert bizottságilag már le van tárgyalva.

Nem indokolt az általános moratórium

Az általános pénzügyi helyzetre fordult ezután a beszélgetés s munkatársunk felvetette az általános moratórium lehetőségének a kérdését.

— Erről nem lehet szó, felelte határozottan a miniszterelnök, mert ezt semmi sem tenné indokolttá.

— A népszövetség pénzügyi bizottságának a javaslatait a leutóbbi na-

segítésére szolgáló rendeletet akarunk kiadni. Olyan intézkedést akarunk tenni, amellyel a mezőgazdaság minden ágát arányosan támogathassuk.

Tessék itthon nyaralni!

— Várható-e valami enyhítés a devizaforgalomban s különösen várható-e a közönség, hogy nyaralásra nagyobb devizamennyiséget fog kapni?

— Ha rajtam állana a döntés, akkor nem. Tessék itthon maradni nyaralni.

— Az itthoni nyaralóhelyek már most is felemelték az árakat. Mi fog történni ezzel kapcsolatban?

— Ha ilyen dolog tudomásunkra jut, mindent meg fogunk tenni, hogy a közönséget ilyen formában ki ne uzsorázhassák. Ahol a kormánynak módjában van intézkedni, ott intézkedni fog.

pokban közölték a lapok. Egyes országok számára a pénzügyi bizottság kölcsönt javasolt, míg a mi részünkre a külföldi transzfermoratórium fenntartását és a hitelezőkkel való tárgyalást hozta javaslatba. Nem kedvezőtlen ez magyar szempontból?

— A jelenlegi helyzetben a kormány ennél nem várt többet. Nem akarunk újabb kölcsönt, mert adósságainkat nem akarjuk szaporítani. A külföldi pénzpiac helyzete jelenleg különben sem teszi lehetővé kölcsönök kibocsátását. A kellő időpontban azonban, amikor lehetséges lesz és a helyzet jobban megért ebben az irányban, megtesszük a lépéseket, hogy kedvezőbb feltételekkel konvertálhassuk külföldi tartozásainkat. Reméljük, hogy lényeges kamatredukciót tudunk elérni. Ez már maga enyhülést hoz a helyzetbe.

A kamatlábleszállítás

— A belső kamatláb kérdését vetették fel ezután.

— A kamatlábleszállítás gondolata nincsen eleitve, sőt nagyon szeretnők, ha mentől előbb le lehetne szállítani a belső kamatlábat, azonban figyelembe kell venni külföldi hitelezőinkkel folyó tárgyalásainkat. El akarjuk kerülni e téren a kellemetlenségeket s arra törekszünk, hogy lassanként megértessük hitelezőinkkel, hogy belső helyzetünk a magas kamatlábat nem bírja el.

Mindenki által könnyen teljesíthető előfeltételek mellett

fel nem mondható

kamatmentes kölcsönöket folyósítunk:

1. Családi ház építésére.
2. Telekvásárlásra és ezzel kapcsolatos lakóház építésére.
3. Lakóházzal kapcsolatos ipartelep építésére.
4. Családi lakóház vásárlására.
5. Lakóház átépítésére, bővítésére, vagy javítására.

Saját érdekében mielőbb kérjen részletes kölcsönajánlatot és tájékoztatót AZ ORSZÁGOS CSALÁDI HÁZÉPÍTŐ TAKARÉKSZÖVETKEZET KÉPVISELETÉTŐL:

DIENES JÓZSEF

Debrecen, Fűvészkeret-u. 16. szám.

Telefon: 14-98.

Prospektust ingyen és bérmentve küldünk.

Hajdumegye minden városában és községében felállítandó helyi képviselők önálló vezetésére absolute megbízható és népszerűségnek örvendő helyi üzletszerző urakat keresünk. Jelentkezés a fenti címmel.

Fresko divating 2 gallérral Tavaszi különlegesség P 5.50

Ingyen 1 pár finom női harisnya husz pengős vásárlásnál

Wernernél.

— A munkanélküliség kérdése került ezután szóba.

— Sajnos, válaszolta a miniszterelnök, nálunk Magyarországon sem állanak rendelkezésre távolról sem

Nagy részben sikerülni fog a mezőgazdasági adósság rendezése

— A mezőgazdasági adósság rendezésére vonatkozott a következő kérdés.

— A tervezetet, amely meglehetősen alaposan intézkedik ezekben az ügyekben, már elkészült, csak még nincs véglegesen letárgyalva. Azt hiszem sikerül olyan megoldást találnunk, amely nagyobb részben segíteni fog a mai helyzetben. Természetesen mindazt, amit ettől az intézkedéstől egyesek várnak, nem valósítható meg. Olyan embereket, akik jóval száz százalékon felül elvannak adósodva, nem lehet szánálni. Ezek legnagyobb részt olyanok, akik nem a gazdasági válság miatt kerültek ilyen helyzetbe.

Állami vagyonok bérbeadása

— Hogy áll az egyes állami vagyonok bérbeadásának a kérdése?

— Ennek a problémának a megoldása is állandóan a szemünk előtt van. A tárgyalások már hónapok óta folynak, az értékesítés, vagy bérbeadás tárgyában, elkötyvetélni azonban nem akarjuk ezeket a vagyontárgyakat. Kaptunk már eléggé előnyös ajánlatokat, ezeknek a perfektuálását azonban megakasztotta a külföldi nehéz pénzügyi helyzet. Például a Kreuger-konzern részéről igen jó ajánlatot kap-

olyan eszközök, amelyekkel ezt a kérdést gyökeresen megoldhatnók. Újabb nagyarányú beruházásokra az államnak most lehetősége nincsen.

Az egyetemeket nem lehet szűkíteni

Az intelligencia munkanélküliségére és a diplomás ifjúság elhelyezkedési nehézségeire terelődött végül a beszélgetés.

— A fiatal intelligencia elhelyezkedése egyike a legnagyobb és leg súlyosabb problémáinknak. A segítség nehéz és a diplomás fiatalemberek tömeges elhelyezkedését a mai csonka Magyarországon alig-alig lehet biztosítani.

— Gondolkoztunk már azon, hogy az egyetemeken korlátozásokat léptetünk életbe, de momentán eredményt várni ettől sem lehet, különben pedig az egyetemeken történő lebontások nem biztatnak nagyobb megtakarításokkal. A kérdéssel azonban foglalkozni kell, bármennyire is rosszul esik, hogy a fejlesztés és haladás helyett kértylemek vagyunk meglévő intézményeinket csökkenteni.

Ezzel a miniszterelnökkel való beszélgetés véget ért.

A magyar „Meteor” csillárgyár fióközletet nyitott Debrecenben

Feltűnő jelenség a mai nehéz viszonyok között, ha egy új üzlet nyílik valahol. Feltétlenül bizonyos fokú bátorságot és önbizalmat feltételez. Ezt észleltük, mikor a napokban megnyílt „METEOR” csillárgyár debreceni fiókjának fényes kiskerületét megláttuk.

Benyitva az üzletbe a már az eddig is e szakmában dolgozó ambi-

ciózus Goldstein Ferencet köszöntöttük, mint a gyár debreceni fiókjának üzletvezetőjét, aki végig vezetett a nagy üzlethelyiségen és ismertette céljukat, azt a célt, amit minden magyar vállalkozásnak szem előtt kell tartania. Igyekeznek a nehéz viszonyok között lévő magyar középosztálynak méltányos áron magyar kézzel készült, hazai gyártmányu, elsőrangú minőségű, vagvis kizárólag bronzanyagból készült és nagyválasztékú csillárokat, asztali- és állólámpákat, rádiókat juttatni. Tetszetős kivitelű csillárt háló a magyar METEOR csillárgyárnak, már 7 pengőért, 2+1 csöves hálózati rádiót már 80 pengőért lehet venni, ehhez hasonló alacsony áron lehet beszerezni a METEOR csillárgyár többi cikkeit is.

Ezek után hisszük, hogy a METEOR csillárgyár bátorsága és önbizalma jogosult volt, amldőn fióközletét Debrecenben a Plac-u. 9. alatt megnyitotta.

Kifogástalan árúval, előzékeny kiszolgálással s főleg reálisan és belátással kalkulált árakkal a budapesti eddigi hírnévnek megfelelő sikert jósolunk a METEOR csillárgyár debreceni fiókjának.

Bihar vármegyében 35,000 katasztrális holdat elborított az árvíz

Nyolc községet veszélyeztet a Kőrösök áradása — Román területen átvágták a töltéseket és magyar földre zudították az árvizet

(A Debreceni Ujság tudósítójától)
Az ország sajtójában elsőnek a Debreceni Ujság—Hajdútóld adott hírt arról az áradásról, amely a Csonka-Bihar vármegye lakosságát fenyegeti. Részben a Berettyó vízfolyása körül voltak zavarok, sokkal nagyobb bajokat okozott azonban az a körülmény, hogy megszállt oltái területéről hatalmas víztömegek zúdultak a bihari földre.

Az áradás újabb fejleményeiről szombaton délelőtt tett jelentést báró Vay László főispánnak dr. Fráter László Bihar vármegye kiváló alispánja aki napok óta hatalmas munkát fejt ki a veszedelem minél szűkebb terere korlátozása érdekében. Fráter László alispán irónkedései nyomán megmozdult Bihar vármegye közigazgatása és példadad gyorsasággal, rendszerességgel igyekezett csökkenteni a veszélyt, segíteni a baiba jutott lakosságot.

Szombaton délelőtt a Debreceni Ujság—Hajdútóld munkatársának Debrecenben alkalma volt beszélgetést folytatni dr. Fráter László alispánnal, aki kérdéseinkre az árvízveszedelemről a következőket volt zives mondani.

Három bihari falut is előtérrel fenyeget az árvíz

Bihar vármegyében nyolc községet veszélyeztet az árvíz. Magyar Nagyszalonta, Sarkad, Kötgyán, Méhkerék, Geszt, Mezőgyán, Zsadány, Komádi kerültek veszedelembe. Legsúlyosabban van veszélyeztetve Nagyszalonta, Geszt, Zsadány, ahol a falut is előtérrel fenyegeti az árvíz.

Az áradást az okozta, hogy román megszállott területen ismeretlen tetesek átvágták a Sebes-Kőrös és Fekete-Kőrös bekötő csatornáinak gátját. Mivel ez a csatorna párhuzamos a trianoni határral, az itt fekvő magyar községekre zúdult az árvíz. A megszállott területekről még mindig ömlik a víz. Ezidőszent Bihar vármegyében 35,000 katasztrális hold föld van víz alatt.

A főispán segélyakciója az árvízkárosultaknak

Az árvízveszedelem megállítására a legintenzívebb védekezést rendeljük el. A napokban kint járt a helyszínen báró Vay László főispán is, aki az inségakció kapcsán elrendelte a segélyezést és a megfelelő mennyiségű gabona rendelkezésre bocsátását tette lehetővé a közérő számára is. Segélybe részesülnek a veszélyeztetett és kárt szenvedett lakosok is. Eddigél körülbelül husz házból kellett kilakoltatni az embereket.

A veszélyeztetett községek lakossága öt-hat nap óta állandóan talpon van és gátmegecsősítési munkálatokat végez. Egyelőre elégnék bizonyult a közérő és így műszaki csapatokra nem volt szükség.

Báró Vay László miniszteri biztos kiküldetését kérte

Megnehezíti a védekezést az a körülmény, hogy a veszélyeztetett területeken lévő vízszabályozó társulatok érdekel egymással ellentétesek. Épp ezért jelentésem alapján báró Vay László főispán ma szombaton délelőtt érintkezésbe lépett a földmívelésügyi miniszterrel és teljhatalommal felruházott miniszteri biztos kiküldetését kérte, hogy aztán

a miniszteri biztos közbejöttével az ellentétes társulati érdekeket ki lehessen egyenlíteni.

Megszállott területekről még mindig folyik át a víz, de ma már úgy értesültünk, hogy a románok is megkezdtek a gátmegecsősítési munkálatokat s így remény van rá, hogy a veszedelem csökkenni fog.

Mint Bihar vármegye kitünő alispánjának nyilatkozatából látható, az árvízveszélyt ismét a szerencsétlenül és ostobán megvont trianoni határ okozta, amely lehetetlenné tesz minden preventív védekezést, sőt a magyar területeket egyszerűen ki-

szolgáltatja az oláhok kényekedvének. A magyar hatóságoknak már csak akkor van módjukban védekezni, mikor a veszedelem bekövetkezett. Megnyugvással fogadhatja az ország közvéleménye, hogy Bihar vármegye közigazgatása, első-sorban nagytekintélvű és kiváló alispánja mindent megtesz, hogy a veszedelmet megakadályozza, szűk terere korlátozza és helyes szociális érzéssel támogassa a bajba jutott lakosságot. A munkában előjár báró Vay László főispán, aki most is erélyes, gyors intézkedésekkel, segítőkészséggel, meleg szívvel támogatja a hatóságok emberföltéti munkáját.

Kormányzói kitüntetés két debreceni uriaszonynak

(A Debreceni Ujság tudósítójától)
A debreceni magyar társadalom két kiváló hölgytagját magas kitüntetésben részesítette Magyarország Kormányzója. A Budapesti Közlöny legutóbbi száma közli a Kormányzó magas kéziratát, amely szerint az Államio a magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére a iótekonyság terén évtizedek óta teljesített buzgó munkásságukért özvegy Garda Dezsőnének a Magyar Vöröskereszt érdemkeresztjét adományozta, s ugyanakkor mezenegde hogy özvegy Sass Bélánének legfelsőbb

kormányzói elismerése tudtul adásék.

A két magyar nagyasszony kitüntetése őszinte örömet kelt az egész debreceni társadalomban, mert mindenki tudja, hogy a kormányzói kegy az arra legérdemesebbeket érte. Mindketten évek hosszú sora óta hatalmas, áldozatos munkát végeztek a szegények, elesettek gyámoltása érdekében, rengeteg könnyet töröltek le, nyomort, szenvedést enyhítettek és munkájuk példaadásul szolgálhat mindenkinek.

Budanestről ajánlottak fel holttestet a krematorium kipróbálásához

(A Debreceni Ujság tudósítójától)
A napokban megtuk, hogy a debreceni krematorium átvételét április 14-ére tűzték ki, azonban — hírek szerint — az átvétel körül nehézségek lesznek, mert a vállalkozó eddig nem kapott olyan hullát, amelyet el lehetne égetni a krematoriumban. A klinikai intézetek megtagadták a hulla kiszolgáltatását.

Dr. Vass Károly főjegyzőnek most irt Budapestről Margittay Zoltán, aki annak idején az Országos Halott-hamvasztó Egyesületet megalkotta és most is lelkes barátja a halott-

hamvasztásnak. Margittay közölte, hogy a debreceni lapokból értesült a bonyodalmakról és ezért magára vállalta, hogy a próbaégetéshez szükséges hullát Budapesten megszerzi. A városnak csak a szállítási költségeket kell viselni.

A polgármester kijelentette, hogy a szivesség igénybevételére csak akkor kerül sor, ha Debrecenben csakugyan nem sikerülne hullát szerezni.

Margittay Zoltán külfölden rövidesen Debrecenbe jön és itt előadást tart a halottégetésről.

Egyesült Államokban szabadalmazott két közszükségleti vegyszer Debrecenben

Az egyik jönevű debreceni iparomester, Biró István vegytisztító nemrégiben érkezett haza délfraanciaországi tanulmányutjáról. A Bikában levő ruhafestő és tisztító műintézet tulajdonosa két hónapot töltött a főszézonban, a francia riviera legelőkelőbb fürdőhelyein, hogy szakismereteit különösen a női divat legújabb termékeit illetően bővítsé és tapasztalatait itthon hasznosítsa. A legkomplikáltabb finom selyemruhák legmodernebb tisztítási és festési módszereit tanulmányozta és azokat itthoni üzemében is bevezeti.

Igen nagyjelentőségű eredménye volt Biró István francia tanulmányutjának két külföldön már nagy hírnévre szert tett tisztító vegyszer szabadalmazásának, illetőleg magyarországi egyedárusítási jogának megszerzése. Ez a két vegyszer Franciaországban, különösen Nizzában, Cannban, Biarritzban, de ezenkívül a többi nyugati országokban is nagy kelendőségnek örvend. Az egyik szer szőrmék, szőnyegek és ruhák molykár elleni védelmét szolgálja. Egy egészen új és a lehetőségek tőkéltes molyirtó anyag ez, amelyet most Biró István „Biró-Hermlin” néven Magyarországon forgalomba fog hozni. A másik vegyszer pedig minden háztartásban nélkülözhetetlen ruha és selyem tisztítószer, amelyvel bárki saját maga szedheti ki a pecsétet a legkényesebb ruhákból is. Ez a szer „Biró-Higiéne” néven kerül piacra. Mindkét szernek nagy előnye, hogy olcsó és hogy szakember garantálásával kerül forgalomba. A két cikk Biró István Bika-udvarban levő üzletében gondos kezelési utasítással beszerezhető.

Hirdessen a Debreceni Ujságban

MÁRKÁS
NOR-COC
NŐI MŰ-
SELYEM HARISNYA
3.30 helyett 2.10
BENYÁTS-nál.

Szabó Pál, parasztlíró
április 2-án mutatkozik be
Debrecenben

(A Debreceni Ujság tudósítójától)
Debrecen irodalmi életének nem mindennapi eseménye lesz a következő hét szombatián, amikor Szabó Pál, a nemrégiben feltűnt parasztlíró mutatkozik be Debrecenben a Déri-muzeumban rendezett irodalmi ünnepélyen. Szabó Pál Csonka-Bihar megye egyik határmenti kis falujában, Biharugrán él, mint egyszerű egyföldes parasztember, aki két keze munkájával kereste meg eddig a kenyerét. Nemrégben kezdett el írni és első regényével, amely „Emberek” címen jelent meg, országos feltűnést keltett és a második kiadást már a legelőkelőbb magyar kiadó vállalat, a Franklin-társulat adta ki és ugyanebben a kiadásban jelenik meg a következő könyve is, amelynek „Békalencse” a címe.

Szabó Pál őseréjű magyar író-művészt, akit Móríc Zsigmond azzal fogadott a magyar irodalomban, hogy „új, nagy író küldött a falu”, nagy érdeklődéssel várják Debrecenben. Az irodalmi ünnepélyen, amely április 2-án, szombaton este lesz a Déri-muzeum nagytermében, Szabó Pál novellát és erre az alkalomra irt dolgát olvassa fel, Juhász Géza dr., az ismert kritikus, Szabó Pál jelentőségét ismerteti. Kertész Dániel Szabó Pál drámai erejű novelláját adja elő. A részletes műsorrol későbbi számunkban számolunk be.

Száztizenhatmillió pengővel csökkent a bankjegyforgalom

Budapest, márc. 26.

A Magyar Nemzeti Bank jegyforgalma március 23-iki kimutatás szerint a március 15-iki forgalommal szemben 16,8 millió pengővel csökkent. E csökkenést az állami girószámokra történt befizetések és a váltótárca állomány apadása idézte elő. Az állami girószámokra 5,1 millió pengő folyt be, ellenben az egyéb számlákról 2,3 millió pengő történt, úgy, hogy végeredményben a girókövetelések állománya 2,8 millió pengővel növekedett. A váltóesedékek összege a váltóbenyújtások összegét 11,8 millió pengővel haladta meg.

Az érckészlet 0,4 millió pengővel csökkent. Egyéb tartozások 1,3 mil-

— **Betiltották a Hatvan-utcai piacon a gyümölcsfacsemeték árusítását.** Hirt adtuk már arról, hogy Európa és Magyarországra behurcolták a kaliforniai San José pajzstetűt, amely egyike a legveszedelmesebb növényi kártevőknek. A földmívelésügyi miniszter a védekezésről terjedelmes rendeletet adott ki, amely előírja, hogy a nyílt piacokon nem szabad gyümölcsfacsemetéket árusítani. Ennek alapján a polgármester most a Hatvan-utcai nyílt piacon eltiltotta a gyümölcsfacsemeték árusítását és intézkedett, hogy a miniszter rendeletét a legszigorubbantartsák Debrecenben is.

Iparügyek

Új iparosok és kereskedők

A múlt héten az elsőfoku iparhatóság a következőket vette fel lajstromába:

Tolnai Sándorné cipőkereskedő, Gyarmathy Miklósné kozmetika, Molnár János cifőfelsőrészkészítő, Singer Hermann tűzifakereskedő, Nagy Lajos asztalos, Szabó Mária kávémérics, Loós Sándorné tojás és baromfi kereskedő, Fülöp Gyuláné szatócs, Gyökös Mihály és Molnár István hentes, ifj. Dénes Gyula férfi és női fodrász, Kupai Etel zöldség és fűszerekkereskedő, Szelek László férfiszabó, Belegrad Ernőné tűzifakereskedő, S-ékelyi Mihályné szatócs, Molnár Józsefné szatócs, Szabados Bertalan mézárós, Kohajda Péterné kézimunkakészítő, özv. Fényi Károlyné kézimunkakészítő, özv. Fényi Károlyné helyszerv árusítás, Borka Márton és Kolozsvári József villanyszerelő és lakatos, Szabó Lajos paprika és bors kereskedő, Takács Irma kávémérics, Markovits József gyümölcskereskedő, Wolfbauer Ferenc szatócs és tüzelőanyag kereskedő, Balogh Lászlóné szatócs, Bleuer László mezőgazdasági terménykereskedő, Szücs József cipész, Bóta Józsefné tojás és baromfi kereskedő, Andor János szatócs, Horváth Lajos ostyaszütő, csokoládé és cukorkakészítő, Máthé Vilmos vízvezeték szerelő, Takács István hentes és mézárós, László József hentes és mézárós, Bleier Imre tűzifa és szénkereskedő, Törő Lajos lakatos, Juhász Ferenc fuvaros, Takács Lajos és dr. Geiger Pál műszaki cikk eladása, Vámosi Ferenc szatócs, Berger Vilmos örlemény kereskedő, Asztalos Gizella nőiszabó.

Megtünt iparok

A múlt héten az elsőfoku iparhatóság a következőket törölte lajstromából.

Id. Kiss Lajos szatócs, Takács Irma kávémérics, Csiba Imréné gyümölcskereskedő, Monoki Mihály szobafestő, Varga István paprikakereskedő, Glant László és társa tűzifakereskedő, Bernát Kálmán tűzifakereskedő, özv. Kovács Béláné szatócs, Török Barna textilkereskedő, Siteri Katalin kávémérics, Simkovics Jenő faggyukereskedő, özv. Árvai Istvánné hentes, Sámuel Izidor fűszerkereskedő, Kovács Sándor baromfi kereskedő, Péntes Imre kazánkovács, Krausz Ilona nőiszabó, Weichinger Béla forrásvízkereskedő, Köstner József vendéglős, Zemjén Jánosné szatócs, Szabó Mihály fuvaros, Székely József fűszer és csemegekereskedő, Szántó Zoltáné nőiszabó, Gy. Nagy Károlyné szatócs, Komáromi Sándor béltészítő, ifj. Lovász Márton béltészítő, ifj. Szakácsi Józsefné fűszerkereskedő, Nagy János fuvaros, Veress Istvánné szatócs, Gombos Lajosné órszárúkereskedő, Fisch József szatócs, Gáll Lajos kegyszerkereskedő.

A debreceni szinikerület új beosztása

(A Debreceni Színészegyesület a szinikerület új beosztásával kapcsolatban véleményt kért Debrecen várostól is hogy mi módon szeretné beosztani a debreceni társulatához tartozó szinikerületet. A debreceni szinikerület eddig Szolnok, Eger, Ózdból állott, azonban az utolsó évben Szolnokot elcsatolták.

A város vezetőinek véleménye szerint az lenne a legegészségesebb megoldás, ha a debreceni társulat visszakapná a szolnoki állomáshelyet. Epp ezért átirnak Szolnok városához és kérik, hogy a maga részéről szintén a debreceni társulat mellett nyilatkozzék.

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol.

Kiránduló vonatok Debrecen-Miskolc és Budapest között

Budapest, márc. 26.

A MÁV igazgatósága a 75 százalékos kirándulónvonatok tárgyában közli, hogy ezeknek a vonatoknak elnevezésére beérkezett 40 ezer pályázati jelszó alapos elbírálása az idő rövidségére való tekintettel eddig nem volt lehetséges és a döntést az április 3-án megjelenő napilapok fogják közölni.

Ugyancsak közli az államvasutak igazgatósága, hogy ilyen kirándulónvonatot a jövő vasárnap Miskolcra Debrecenbe fog indítani. Április 10-re pedig további nagy programot készít elő, amit idejében közölni fog. Programba vették április 10-re Debrecenből Budapestre közlekedő kirándulónvonat indítását.

Borzalmas családi tragédia hét halottal Németországban

Jena, március 25.

Szokatlan arányú családi dráma játszódott le Nagypéntekről virradó éjszaka a jeni Westend-strasse egyik előkelő lakásában. Meurer törvénytörési főtanácsos agyonlőtte feleségét, két kiskorú gyermekét, idős szüleit és felesége egy jelenlevő nőismerősét, majd maga ellen fordította a gyilkos fegyvert. Az áldozatok

egyrésze szörnyethalt, a többi az éjszaka folyamán a kórházban szintén kiszüvedett.

Meurer dr. felesége válogott indított férje ellen és a bíróság kimondta a választ. Meurer tettét afeletti kétségbeesésében követte el, hogy az asszony a két gyermekkel el akarta hagyni.

Csókosregiment

Operett, szövegét és zenéjét írta: Erdélyi Mihály.

Ezek a k. u. k. operettek kezdenek halálisan unalmasnak lenni s azonfeül bosszantóak és dühítőek akkor, ha ilyenek, mint ez a bizonyos Csókos regiment. Erdélyi Mihály születésnapjában felvonulnak a Nótás kapitány, Kis kadét, Alvinczy huszárok, a brettójának összes rekvizitumai. Ordító tábornokok, népiesch tisztiszolgák és nagybajszu őrmesterek, bécsi baronesszek és színésznők. Ha valaki például a Farkas Imre kedves romantikájával viszi szinpadra a régi császári és királyi hadsereg életét, humorát, akkor még ezeket a régi, agyoncséplott figurákat is szívesen tudjuk viszontlátni és megmosolyogni, de ha valaki a régi monarchiának hadseregét olyan hazug, ostoba és alantas beállításban ráncigálja a kültelki proli színház szinpadára, mint az Erdélyi Mihály teszi, akkor csak tiltakozni, vagy dühöngeni lehet. A szöveg különben is gyenge. A zeneszámok részben régi katonanótákból vannak összeszedve, részben pedig ötlettelenség és nyúlóság.

A Csokonai-színház jobb ügyhöz méltó igyekezettel hozta színre a Csókos regimentet. Az előadás tengelye Várady Pál kitűnő tisztiszolgafigurája, amely teli van remek paraszti humorral. Minden szavát harsogó kacagás kíséri. Sz. Patkós Irma, Márkus Lajos, Jurik Ica most is a szokott jók. Kormos, Fáskestly Mária, Latzkó József igen jó figurákat hoznak. Bánvász István szinte

tudatosan eltulozza egy alezredesnek a szöveg szerint is lehetetlenül és hazug módon beállított figuráját. Török Emil karnagy lelkes igyekezettel próbál kihozni valami lendületet a lapos muzsikából. A mérhetetlenül hosszú felvonások között a közönséget egy rekedt, de harsány hang szórakoztatja amely a leeresztett függöny mögött indiszkrét módon ad izelítőt a rendezés technikájából. Ettől eltekintve azonban Sziklay rendezése most is jó. Az előadásnak friss tempója van.

(mars).

HETI MŰSOR:

Március 27-én, Húsvét vasárnapján délután 3 órakor vasárnap délutáni bérletben, vasárnap délutáni olcsó helyárakkal! Fehér 16, revü operett. Délután 6 órakor vasárnap délutáni olcsó helyárakkal! Kardoss Géza fellépésével Feketeszáru cseresznye, szimfónia. Este 9 órakor: A csókos regiment, operett.

Március 28-án, Húsvét hétfőjén délután 3 órakor vasárnap délutáni bérletben, vasárnap délutáni olcsó helyárakkal! Maya, operett. Délután 6 órakor vasárnap délutáni olcsó helyárakkal! Fehér 16, revü operett. Este 9 órakor A (26.) bérletben A csókos regiment, operett.

Március 29-én, kedden este 8 órakor bérletben A csókos regiment, operett.

Március 30-án, szerdán délután 3 órakor ifjúsági előadás: Az ember tragédiája, Madách világhírű drámai költeménye. — Este 8 órakor B) 27. bérletben: Cselényi József, a Nemzeti Színház művészeinek vendégfellépésével A falu rossza, népszimfónia. Rendes helyárak.

27-28-án mindhárom mozgóban	Mozik műsora	Zónaelőadás d. e. 11 órakor.
Március 27-28-29-én	Vasárnap	Hétfő
VIGSZÍNHÁZ 3-5-7-9 óra	Téves kapcsolás, h. op. Fősz.: M. Schneider, J. Riemann, J. Tiedtke.	Téves kapcsolás. Kedden ugyanaz.
URANIA 3-5-7-9 óra	A lebegő szűz, h. vigj. Dina Gralla és Szőke Szakáll főszereplésével.	A lebegő szűz. Kedden ugyanaz.
APOLLÓ 3-5-7-9 óra	A havannai leány, L. Lane, P. Page fősz. A Cowboyrendőr T. Mix	Havannai leány. Cowboyrendőr. Kedd szünet.

A Csokonai színház jelentése

A húsvéti ünnepek alatt naponta 3 előadás: Vasárnap délután 3 órakor: Fehér 16, revü-operett.

Vasárnap délután 6 órakor: Feketeszáru cseresznye, szimfónia. Kardoss Géza fellépésével.

Vasárnap este 9 órakor: Csókos regiment, operett.

Hétfőn délután 3 órakor: Maya, operett, Hétfőn délután 6 órakor: Fehér 16, revü-operett.

Hétfőn este 9 órakor: Csókos regiment, operett.

Erdélyi Mihály legutolsó sláger operettje Kedden este 8 órakor

a Bethlen-téri Szinpad operett újdonsága! Nagyszerű jazz muzsika! Három órán át kacagató mese!

Csókos regiment

békebeli huszárkaland.

Halló! Figyelem!

Cselényi József, a Nemzeti Színház művészeinek kétnapos vendégfellépése a leszállított rendes helyárakkal! Március 30-án, szerdán este 8 órakor

A falu rossza

Göndör Sándor szerepében.

Március 31-én, csütörtökön este 8 órakor

János vitéz

cimszerepében.

Április 1-én, pénteken este 8 órakor a Belvárosi Színház nagyszerű prózat újdonsága

A törvény nevében

bűnügyi dráma.

Április 2-án, szombaton este 8 órakor FERENCZY MARIENNE

a Bethlen-téri Szinpad primadonnájának vendégfellépésével

a leszállított rendes esti helyárakkal!

Harapós férj

operett.

Április 6-10-ig

Jelenleg Budapest szenzációja a világhírű

Kassner varázsló

és művész társulata.

Téves kapcsolás

(Bemutató a Vigszínházban.)

Az egykaptafára gyártott filmpoeperettek hosszú sorozatában évek óta ez az első komoly hangosfilm, amely kiállja a legszigorúbb kritikát is. A darab témája, a cselekmény szerencsés lebonyolítása és Magda Schneider nagyszerű alakítása a legnagyobb harmoniában simulnak a kitűnő zenéhez. A mozilátogató közönség egész bátran megnézheti a „Téves kapcsolást”. Bizonyos, hogy senki sem fog csalódni benne.

A kísértő műsor szintén megérdemel minden elismerést.

A lebegő szűz

(Bemutató az Urániában.)

Kissé sikamlós, de nagyon mulatságos, szívből fakadó kacagásra készítő vigjáték, amelyben Szőke Szakáll viszi a főszerepet és olyan pompás figurát alakít, amilyent keveset ismerünk a mozi történetében. És mivel a kísértő műsor is nagyon jó, az Uránia ezuttal telt házak elé néz az ünnepek alatt.

METEOR-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap, húsvét napján:

„RAJNAI TAKARODÓ”

Haus Stuve, Verebes, Hans Junkerman-nal. — Megelőzi: „Kisértelek”. Hétfőn: „Három ablak kelet felé”. Kémdráma.

Előadások: 3, 5, 7, 9 órakor. Csak d. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal

HAENDEL VILMOS „A PARLAMENTI KORMÁNY“ CIMŰ TANULMÁNYÁVAL INDOKOLJÁK AZ ÚJ ÖSSZEFÉRHETETLENSÉGI JAVASLATOT

A helyes erkölcsi érzék eltompulása esetében egyesek a magasztos köztiszt- ségben nyert hatalmat a maguk javára igyekeznek kihasználni

A képviselők összeférhetetlenségi törvénye után a felsőház összeférhetetlenségi törvényét is meg kell csinálni! — Dr. Haendel Vilmos nyilatkozata a Debreceni Ujság munkatársának

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)
Évekig folyt a harc azoknak a visszáságoknak az eltüntetéséért, amelyek az utóbbi időben erősen ki-
kezdtek az országgyűlési élet tisztaságát és magas erkölcsi színvonalát.
A küzdelem nem volt hiábavaló. Azok a purifikációs törekvések, a melyek az ellenzékét inkább politikai, mint morális okokból oly heves támadásokra készítették az uralmon lévő többségi párt ellen, végső lökést adtak az összeférhetetlenségi törvény szigorításáról szóló javaslat elkészítésének. A javaslat elkészült és a múlt vasárnap már szétküldték az országgyűlés tagjainak. A 14 oldalra terjedő javaslatához Zsitvay igazságügyminiszter 72 oldalas indokolást csatolt, amelynek feltűnést keltő megállapításai jórészt dr. Haendel Vilmos debreceni egyetemi tanár „A parlamenti kormány“ című politikai tanulmányán alapulnak. Az occidentális műveltségű, mélyen a dolgok mögé látó jogtudós, aki egész eddigi életét a legmagasabb erkölcsi szempontok gyakorlati alkalmazásának szorgalmazásában és védelmében töltötte el és nyílt igazmondásával nem egyszer szembekerült a hatalommal, jóleső elégtétellel állapíthatja meg, hogy a becsületes életformák magaslatán kikristályosodott eszmevilága és nagyszerű tudása ismételen győzelmet aratott a mindénáron nyerészkedni akaró és könnyöklő mentalitás középszerűségei felett.

Haendel Vilmos fejtegetése a javaslat indokolásában

A javaslat bevezetője — amely az országgyűlés erkölcsi pilléreinek megdőlési veszélyére mutatna — dr. Haendel Vilmos következő fejtegetéseivel folytatódik: „A helyes erkölcsi érzék eltompulása esetében felmerülhet az a jelenség is, hogy egyesek a magasztos köztiszttségben nyert hatalmat a maguk javára igyekeznek gazdaságilag minél hathatósabban kiaknázni. A képviselőséget esetleg csak átmenetnek tekintik valamely jól jövedelmező állás elnyerésére és más, nem egyszer jogosulatlan előnyök szerzésére.

A képviselői hivatásnak ilyen helytelen fölfogása mellett a képviselői rendszer elvesztheti erkölcsi bázisát és magánjogi társulat színvonalára süllyedhet, amely a szótvivők anyagi hasznánál egyéb célt nem ismer. Ha a fejtegetések az indokolás sze-

rint „tulságos sötét színekkel festik is a parlamenti élet elfajulásának lehetőségeit, mégis figyelmet érdemelnek, mert figyelmeztetnek arra a veszélyre, amely kellően szigorú szabályozás hiányában előlíthat.“

A rideg magánjog elve a közjog világában

Az indoklás fenti szakaszának alapja dr. Haendel Vilmos fogalmazásában szószerint a következőképpen hangzik: „A minisztérium java erejét az őt támogató pártcsoporthoz „kielégítésére“ kénytelen pazarolni; a személyi hiúság állások, kitüntetések, — a részleges érdekek a közjó rovására történő elvi s mindenekelőtt gazdasági szolgálatok által elégittetnek ki.

A lekötözésnek legkülönbözőbb módjai, a legtisztéletreméltóbb elvi eredményektől kezdve le a legocs-

„A kijárás igen nagy baj, sőt csapás számba megy“

Alacsony színvonalu, minden ízében anyagias, önző államellenes gondolkodás mód az, mely ezen állapotokat természetesnek tartja; a képviselőből ilyenképp határozottan a választók magánhasznának előmozdítására hivatott „a fővárosban székelő kereskedelmi ügynök“ válik. kit e kritikán aluli fölfogás így erkölcsileg lefokozván, arra készlet, hogy magasztos köztiszttsége által nyert hatalmat gazdaságilag, a mandátum rövid időtartamához képest, mennél hathatósabban aknázza ki.

Még szerencsének mondható, ha azt egyszerűen „gradus ad Parnasum“-nak tekintik, valamely jól jövedelmező, a korona vagy kormánykinevezésétől függő állás elnyerésére; sajnos nagyszámú szomorú példát van arra, hogy a közvagyon révén jogosulatlan egyéni hasznot iparkodik elvtagadás árán is, a kormánytól kiereszkolni, a „közjó“ hivatott képviselője.

A törvényhozó testület tagjainak folytonos járás-kelése a miniszteri szobákban, állandó közvetítésük választóik és azok hivatalos hatóságai között, röviden beavatkozásuk a konkrét közigazgatás részleteibe — minden körülmények, még a legégszégesebb pártviszok mellett is igen nagy baj, sőt csapás számba megy.

Hogy a currupciónak mérge ebben az irányban legfőképp zillált pártpolitikai viszok között, apró, leginkább személyi érdekek által öszszetartott csoportok zsarnokoskodása idején feláll a legtermőbb talajra, azt különösen bizonyítani talán fölösleges. Ily korszakokban a képviselői rendszer, mely a nemzet közjavanak eszméjére van alapítva, elveszti természetes alapját s egy magánjogi társulat színvonalára lved, mely a résztvevők anyagi hasz-

mányabb megvesztegetésig — ily körülmények között találnak termő talajra és nőhetnek szertelenül nagyra.

A politikai szolgálatok adás-vevési ügyletté aljasulnak; a do ut des, facio ut facias rideg magánjogi elve hatol keresztül a közjog világában is; a képviselőt választókerülete nem a haza, hanem a falu, a város érdekeinek előmozdítása körül fölmutatható sikereit támogatja; a mérték, amellyel érdemeit megítéli, azon áldozatok mennyisége, amelyet a kormánytól, a local-patriotismus ki elégitésére kicsikálni bírt. S még jó, ha tovább nem fajul az önző gondolat menet; nagy a kísértés, hogy az illető kamara (országgyűlési) tag helyzetének szilárdsága, nem is ezen, hanem egyes befolyásos választói magánérdekei körül kifejtett sikeres fáradozása arányában állapíttassék meg.

nának eszményibb, magasabb célok nem ismert.

Az új összeférhetetlenségi törvény új formái

Szilágyi Dezső féle, régi összeférhetetlenségi törvény meghozatala óta három, dr. Haendel Vilmos politikai tanulmányának megjelenése óta pedig több mint egy évtized telt el. A javaslat további indokolása erre utal, amikor Haendel Vilmos egyetemi tanár általános megállapításai alapján konkretizálja az időközben keletkezett összeférhetetlenségi eseteket.

A törvény meghozatala óta az állami „segélyezéseknek“ is új formái keletkeztek, így behozatali engedély adása, rendkívüli adóhalasztás, vámmérséklés, váltóhitelek szerzése stb.

Hiánynak bizonyult, hogy az állammal szemben érdektelen vállalatoknál a képviselők elhelyezkedése korlátlanul meg volt engedve s mint hogy olyan képviselőt is bevonhatunk vállalatok igazgatóságába, akik különösebb szakértelem erre nem minősített, a közvéleményben nem minden alap nélkül karhatott lábra az a fölfogás, hogy az ilyen esetekben a vállalat csupán befolyásos támogatót igyekezett szerezni a képviselőben, a képviselő pedig komoly közgazdasági tevékenység nélkül igyekezett jövedelemhez jutni...

Amivel szemben a képviselő védetlennül áll

Meggyökerezett a köztudatban az a téves fölfogás is, hogy a képviselőnek mintegy hivatásával jár, hogy választóinak ügyes-hajos dolgában eljárjon. A képviselőt nap-nap után elárasztják különféle kérelmekkel, amelyekkel szemben a képviselő szinte védetlennül áll. A sok kérelem elintézése — még ha a képviselő nem is megy tovább an-

nál, mint ahogy a kérelmezőt ügyben tájékoztassa, — tetemes időt vesz igénybe. Az esetek legnagyobb részében semmi kivetni való nincs ezekben az eljárásokban, de hatásokban mégis károsak, mert elvonják a képviselőt tulajdonképpeni hivatásától, lerontják függetlenségét úgy a kormánnyal, mint az egyes választókkal szemben.

A parlamentben rendkívül megnövekedett a tisztviselők és nyugdíjasok száma

Még a köztisztviselői összeférhetlenség szabályozása sem elégitette ki a legszigorubb kívánalmakat. Minthogy a képviselőket tisztviselővé a képviselőség tartama alatt ki lehetett nevezni és csak utólag kellett lemondaniok a képviselőségről, a hivatalkeresésnek a törvényhozói testületben megmaradt a lehetősége és ezzel hivatalra törekvő képviselők függő helyzete is, viszont a kormány könnyen nyitíthatott volna kedvezést megfelelő kinevezésekkel a törvényhozótestület egyes tagjainak. De a képviselőségről való lemondás sem volt szükséges, ha a kormány nem állt, hanem valamilyen javadalmas egyházi hivatal, tiszteletdíjas megbízás, kiküldetés, vagy igazgatósági tagságot kívánt juttatni a képviselőnek.

Az is kifogás alá eshetik, hogy a díjazás tilalmára vonatkozó rendelkezés nem érvényesült, ha az illetményeket a képviselőség tartama alatt nem vették föl, vagy azokról átmenetileg lemondottak.

A parlamentben rendkívül megnövekedett a nyugdíjasok száma, akiknek a képviselőség megszűnése esetére kiállításuk nyílt arra, hogy ismét tényleges szolgálatba lépjenek. Az utolsó évtized jogszabályai lehetővé tették, hogy tisztviselők állásuk megtartásával, képviselők legyenek...

A tisztviselők száma nagyon megnövekedett az országgyűlésen, ami a parlament függetlenségét csökkenti. A tisztviselők az országgyűlés tartama alatt is megkaphatják magasabb állások címeit, az országgyűlés berekesztésével pedig nem egyszer kértek és nyertek előléptetést, ami helyzetüket a kormánnyal függővé teszi...

Akció az állás és jövedelem halmozás ellen

Az állás- és jövedelemhalmozás ellen mind nagyobb erővel föllépő törekvés is abban az irányban hat, hogy a képviselőséggel össze nem férő állások és foglalkozások körét bővíteni kell.

Az indoklás ezután az eddigi összeférhetetlenségi eljárás szabályozásának kérdésével foglalkozik. A javaslatot valószínűleg csak az őszi ülésszakon tárgyalja le a képviselőház.

Dr. Haendel Vilmos nyilatkozata az új összeférhetetlenségi javaslatról

Az összeférhetetlenségi törvény szigorításáról szóló javaslat nyilvánosságra jutása alkalmával kérdést intéztünk dr. Haendel Vilmos egyetemi tanárhoz, aki a következőkben fejtette ki álláspontját a javaslattal szemben:

— A javaslatot teljes szövegezésében nem ismerem. Mindaz, amit a javaslatról olvastam, vagy hallottam, nagymértékben fedik az álláspontomat, habár az én véleményem mindig az volt és ma is az, hogy a régi összeférhetetlenségi törvény meghozatala óta keletkezett új ész-

BIRTOKOT keresek
2—300 hold körülit bérbe
urilakással és megfelelő
számu gazdasági
épületekkel.
REMÉNYFFY RUDOLF
Nyirbátor, Vasáriér-u. 17.

szférhetetlenségi esetektől eltekintve, a Szilágyi Dezső-féle reform nagyon jó volt, csak a végrehajtása volt gyenge. Kmetty írja erről a reformról, hogy Szilágyi Dezső szigorú ecclerizmusával állította össze az összeférhetlenségi eseteket; alig van a hasontárgy külföldi törvényekben egyetlen categoria is, mely fel nem vétetett s a hazai viszonyokra való tekintettel nem szigorított volna.

A bíraskodást ki kell venni a parlament kezéből

Hibája a javaslatnak, hogy az összeférhetlenségi esetek felett való bíraskodást meghagyja a parlamentnek. Igazi összeférhetlenséget csak akkor fogunk elérni, ha az összeférhetlenségek felett nem a parlament bíraskodik. A mai pártviszonyok mellett a közigazgatási bíróságra kellene bízni az összeférhetlenségi esetek fölött való bíraskodást, éppen úgy, mint a képviselőválasztások felett való bíraskodást a közigazgatási bíróságra bízta.

Időszerű volna a felsőház összeférhetlenségi törvényét is megcsinálni. Vigyázni kell azonban arra, hogy az összeférhetlenségi törvény alkalmazásával túlzásba ne menjünk, mert az egyértelmű lenne úgy az alsóház, mint a felsőház nyújtásának sülyedésével. A hangsúly azon legyen, hogy a nyereszkedési szellemet tartsák távol a parlamenttől.

Bognár József.

Feltámadási szertartás Debrecenben

(A Debreceni Újság tudósítójától.)
A debreceni római katolikus Szent Anna-templomban Nagyszombat délután 6 órakor volt a feltámadási szertartás, amelyet dr. Lindbergher János, apostoli kormányzó, pápai főpap, prépost-plébános végzett nagy pap segédlettel. A hideg időjárásra való tekintettel a minden évben szokásos körmenet ezúttal elmaradt s így az egész szertartás a templomban folyt le, melyet a hívőkön kívül zsúfolásig megtöltött. A szertartásban katonai és polgári előkelőségek foglaltak helyet.

A görög szertartású római katolikus templom feltámadási szertartásai éjjelkor kezdődött s a gyertyás körmenetben, amelyet Papp Gyula parochus, szentszéki tanácsos vezetett, a hívek ezrei vettek részt.

— Mentők működése a múlt hónapban. Az elmúlt hó folyamán a következő mentési esetek fordultak elő: Sebészeti bántalmak 104, belsőbajok 29, egyéb bajok 3, szállítások 297, mozgórség 149, vaklárma és téver jelentés 1, összesen 583. Az esetek közül 10 öngyilkosság fordult elő. Az öngyilkosságok módja: szúrás, metszés 1, lövés 1, legrás 1, akasztás 1, elgázolás 1, mérgezés 4 és 1 gázmérgezés. Szállítások: segítségnyújtással kapcsolatosan 59, magánfelek kérelmére 162, elmebeteg szállítás 8, összesen 297. Elsősegélyben részesült 81 férfi, 38 nő, 17 gyermek, összesen 136 esetben. Az esetek és szállítások közül az elmúlt hó folyamán 392 nappali, 41 éjjeli, 105 belterületi, 328 külsőségi eset volt. A mentőkocsik által befutott ut 888 km., a mentő autók által befutott ut 1539 km.

10 szavas apróhirdetés

2 napilapban 50 fillér.
Hirdetés feladási helye: Kossuth-u. 3.

AMERIKAI LEVELEK

A „baby” és a „népszövetség”

Providence, Rhode Island
1932 március.

(A D. U. tudósítójától.)

Ma mindenki gyanus, aki él. Ma mindenki kutató szemmel néz szomszédjára, legjobb barátjára. A befűggyőzött ablakok megett a titok kulcsát sejtik az amerikaiak. A gyorsan száguldó autók után amatőrök és rendőrök vetik magukat. Az országutak mentén motoros rendőr vesztelgel és fűrkésző szemmel figyeli az elrobogó autókat. Ma nincs olyan eldugott, rozoga deszkakönyű az államok területén, amelyet naponta tizszer-huszszer át ne kutattanak. Az egész ország kutat, keres. Egy gyerek sírásra százan rezzennek össze: hátha ez a „baby”. A híres oceánrepülő elsőszülött s jelenleg egyetlen fia. Ma mindenki őt keresi Amerikában. Az újságok első oldalán eddig a japán-kínai események foglalták el a főhelyet. Ma ezek az újság közepére szorultak s a lepedőnyi nagyságu újságok első oldalán a Lindbergh gyermek elrablásáról s a nyomozásról számolnak be. Részletesen körölnék mindent. Egyik nap azt hogy milyen szabakat tud már kiejteni hogyan hívja az apját és az anyját, mik a szokásai stb. Hátha hamarabb ráismernek így. Másnap Lindberghné felhívása van a lapban, amelyben közli a rablókkal, hogy hogyan táplálják gyermekét addig is, amíg hajlandók visszaadni. A következő nap anya és apa együttes felhívásban fordulnak a rablóhoz, amelyben közvetlen „tárgyalásra” hívják fel őket s ígéri, hogyha gyermeküket visszahozzák, nem tesznek ellenük büntető lépéseket folyamatba.

Lindbergh és az alvilági vezérek

Sok gyermekrablás és felnőtt rablás történt már Amerikában, különösen az utóbbi évtizedben, de egyik sem kavarta fel annyira Amerika közéletét, mint ez. Hiszen Amerika „leg híresebb gyermekéről” van szó. Annak az embernek a gyermekéről, aki először repülte át az óceánt s akit ebben a gépkorszakban nemzeti hősnék tekint Amerika s a félvilág. Al Capone, a hírhedt chicagói alkirály, aki jelenleg 11 éves börtönbüntetését ül, felajánlotta szolgálatait Lindberghnek azzal, hogy engedjék ki csak börtönéből, barátai révén mihamar nyomára akad a rablóknak. Sőt Lindbergh, a rendőrség megkerülésével a newyorki alvilág leg híresebb vezéréhez fordult, hogy vegyen részt a gyermekkeresésben s feleségével együtt aláírt s a lapokban, rádióban, moziban nyilvánosságra hozott meghatalmazásban egyenesen meghatalmazza a két hírhedt alvilági vezért, Salvatore Spitalo-t és Irving Bitz-et, hogy a gyermekrablókkal közvetlenül tárgyaljanak és a visszaadás módjaiban egyezzenek meg. Spitalo, nyilatkozata szerint önként és minden anyagi haszon nélkül vállalkozott erre a feladatra, mert mint „két gyermek apja, meg tudom érteni a szülők fájdalmát”. S ugyanezt a két alvilági alakot most helyezte vád alá a brooklyni bíróság alkoholcsempészség miatt. A rendőrség, amely eddig szorosan megszállva tartotta a Lindbergh-házat Hopewellben, visszavonult, hogy lehetővé tegye a rablóknak, hogy a szülőkkel közvetlenül érintkezzenek. Rendőrség és alvilág, törvényszékek és törvényisztező polgárok együtt keresik az elrablott gyereket. A köztársasági elnöktől kezdve Will Rogers-ig, a filmkomikuson keresztül az amerikai alvilág legsötétebb alakjaiig mindenki nyilatkozott már ebben az ügyben. Egyes államok törvényhozásaiban már törvényjavaslatot is terjesztettek be, hogy a gyermekrablás büntetése ezental halál legyen.

Az újságírók rohama

Hogy milyen méretű volt az érdeklődés, arra jellemző az, hogy az első napokban száz újságíró tartózkodott állandóan a Lindbergh-háznál. A garázstávíróhivatalnak és rádióstudiónak ren-

dezték be. A rendőrség eleinte nagyon zárkóztan viselkedett, nem tudni, hogy azért-e, mert eredményt nem tudtak elérni, vagy pedig nem akarták nyilvánosságra hozni a nyomozás eredményét — időelött. Tény az, hogy az újságíróknak nagyon nehéz feladatuk volt híreket összenedni a nyomozásra vonatkozólag. Mindent megkíséreltek, beleértve „valódi” italok kilitásba helyezését is, hogy valami újdonságot hallhassanak a detektívektől és rendőröktől. Persze ez sok humort is eredményezett. Pl. az egyik újságíró addig „főzte” az egyik detektívet, míg ez kötélnél állott s hajlandó volt némaságát megtörni. Ahelyett azonban, hogy szenzációval szolgált volna az újságíróknak, ő fogta vállaltás alá a riportert, hogy tud-e valami új adatról vagy nyomról.

A gyermekrablás kiélezte a nedvesek és szárazak közötti harcot

A Lindbergh eset megint alkalmas szolgáltatott a nedveseknek és szárazoknak arra, hogy egymás elleni harcukat kiélezzék. A nedvesek azzal vádolják a szárazokat, hogy a gyermekrablásoknak is a prohibíció az oka. Mióta a prohibíció életbe lépett, szerintük, nemcsak hogy egészen újfajta bűnözés született meg az államokban, hanem az általános bűnözést is növelte. Soha annyi alvilági elem nem volt, soha olyan brutálisan nem sértették meg a törvényeket, mint a prohibíció fennállása óta. A prohibíciós törvényt

Fiók népszövetség Amerikában

Területre nézve Amerika legkisebb államának, Rhode Islandnak székérvósát, Providencet is ez tartja most izgalomban. Itt is épp úgy keresik a „baby”, mint akár a Nevada-ban vagy Arizonában. A Newyork—Boston-i országot, amely itt fut keresztül épp úgy szemmel tartja a rendőrség, mint bármelyik országot. De ez az érdeklődés most három napra alább hagyott. A város közepén emelkedő College Hill felé fordult az érdeklődés. Ott ülésezik ugyanis a Népszövetség. No nem az igazi, nem a genfi, de annak hű mása. New England huszonnyolc egyeteme és college-a küldte ide delegátusait s ezek népszövetségesznek most a majdnem kétezer hallgatót számláló Brown University hatalmas dísztermében. Ezen a Model League of Nations vagy magyarul Minta Népszövetség ülésén 350 new-englandi diák vesz részt. Amerika egyetemei és collegei kerületekre vannak osztva s minden ilyen kerületnek meg van a maga népszövetsége. Célja, hogy az amerikai ifjúságot hozza szoktassa a nemzetközi politikához, nemcsak hogy érdeklődjön iránta, hanem, hogy kedvet kapjon az aktív részvételre is. A másik célja, hogy a népszövetségi eszmét propagálja. Amerika tudvalevően nem tagja a Népszövetségnek, de már évek óta erős propaganda dolgozik azon, hogy tagja legyen.

Providence semmiben sem emlékeztet Genfere, kereskedelmi kikötőváros, nagy forgalommal, háromszáz ezer lakossal. Csak a College Hill, egyetemi domb, emlékeztet Európára. Szűk, meredek utcáit kerítéssel körülvevő házak szegélyezik. A dombot az egyetem uralja szétszórt épületeivel. Az egész várost be lehet látni innen s messzebről az Atlanti-óceán csillan ide. A magánházak mind zsufolva vannak egyetemi hallgatókkal. Az egész domb lakossága voltaképpen belőlük él. A „minta”, ahogyan ezt a népszövetség-utánezatot röviden nevezik, minden évben más egyetemen ülészik. Az idén Brown volt soros.

Ez a háromszázötven diák a népszövetség ötvennyolc nemzetét képviselte. Van olyan egyetem, amely egyszerre három-négy nemzetet is képvisel. A delegátusok között nagyon sok a női hallgató, mert hiszen a huszonnyolc egyetem közül nyolc női egyetem. Így pl. Kínát, Lengyelországot, Romániát stb. nők képviselték. Az ülések épp úgy folytak le, mint Genfben. Volt tanácsülés, plenáris ülés, bizottsági ülés, főtárgyi jelentés stb. A különbség abban van a „minta” szervezetét illetően, hogy csak annyi bizottság működik,

nem tudta egy állam se keresztül vinni az életbe. Senkinek tekintni komolyának és mindenki megsejteti, anélkül, hogy komoly büntetés érne. Számos ügyvéd csakis a prohibícióból él. Klienturája csempészekből áll. És sikerrel védi ügyüket a különböző bíróságok előtt. Amint egyik Massachusetts állambeli ügyvéd egyik nyilvános prohibíciós elleni gyűlésen mondotta: a csempészek a hivatalos közegeket könnyű szerrel meg tudják vesztegetni s ezek nem tudnak és nem akarnak kellő szigorral eljárni a csempészekkel szemben. Ő törvénytisztelő ember, mondotta, de ezt a törvényt nem tiszteli és ő is megszegi. Megemlítette, hogy Al Capone pl. nem italcsempészséért ítéltek el, hanem adócsalásért, pedig mindenki tudja, hogy óriási jövedelmét nem legális uton szerezte s alaposan benne van a keze az italcsempészségben. Korruptiót hozott ez a törvény az államokba. És a törvény tanította meg az embereket arra, hogy nem is olyan veszedelmes dolog törvényt szegni. Ez az egyik oka annak, hogy a bűnözők és bűncselekmények annyira elterjedtek s hogy szervezett alvilága van minden nagyobb városnak s a különböző alvilági szervezetek szabályszerű harcot folytatnak egymás ellen is. Ez az oka természetesen a gyermekrablásoknak is. Így a nedvesek. A szárazok viszont azt állítják, hogy a nedvesek agitációját bátorított fel annyi embert arra, hogy ne tiszteljék a törvényeket s így közvetve a nedvesek az okai az elharapózó bűncselekményeknek. Így válik egy egyszerű gyermekrablási história politikai kérdéssé Amerikában.

ahányféle aktuális kérdés szerepel napirenden. Az idei ülésen a politikai le szerelési és gazdasági bizottság ülésezett.

A magyarok tiltakozó deklarációja Trianon ellen

Az ülések programja előre meg volt határozva s attól eltérni nem igen lehetett. Programban s lezserelés, a kínai—japán kérdés és a lengyel korridor kérdése szerepelt a gazdasági kérdéseken kívül. A springfieldi diákok, akik Magyarországot képviselték a trianoni kérdést mindenáron napirendre akarták tűzni s mivel ez nem volt műsorba véve, ügyes cselhez fordultak. A görög delegáció üdvözlő beszéde közben, amikor azt állította szónokul, hogy a Balkánon és Közép-Európában béke és megelégedés van, a „magyar” delegáció hangosan tiltakozott. Az ülés elnöknője (az idén Mt. Holyoke College egyik hallgatónőjét választották elnöknek) ugyancsak zavarba jött, mert nem tudta, hogy ilyen műsoron kívüli esetben mi a tennivalója az elnököknek. Háborsz után úgy határozott, hogy a plenáris ülésen minden egyéb kérdést megelőzve a magyar delegációnak alkalmas ad arra, hogy tiltakozását deklaráció keretében ismétlje meg. A „magyarok” meg is tették ezt, még pedig általános meglepetésre — magyar nyelven. Vezetőjük ugyanis a legutóbbi nyarat Magyarországon töltötte. Magyar beszédjét le is fordította azután angolra. Ez volt az első eset, hogy amióta a „minta” Jannál, ülésen idegen nyelvet használtak. Fel is bátorodott a többi delegáció ezen a példán s egy japán japánul, egy német diák pedig németül beszélt. Sok eredményt ugyan ezen a játék-népszövetségesdin a magyar delegáció nem ért el, akárcsak Genfben, de legalább minden világhelyzetét megelőzve feltárta a trianoni helyzetét.

Az ülés egyébként olyan volt, mint amilyen a genfi lehet: sok hűhó, de semmi eredmény. Egy-egy komikus helyzet, elszólás fűszerezte a monoton előadásokat. De letagadhatatlanul van egy végtelenül nagy eredménye: a diákok, akik ebben részt vettek, alaposan elkészültek mondanivalójukkal. Nem politizáltak, hanem tényeket és azok következményeit sorakoztatták fel érvek gyanánt. Emiatt persze sokak szemében száraznak tűnt fel a sok beszéd, de aki ért valamit ezekhez a kérdésekhez, annak el kell ismernie, hogy mindez nem üres szalmacséplás volt.

Messzebbmenő következménye és eredménye pedig abban van, hogy ez a diák már most kedvet kapott arra, hogy komolyan foglalkozzon bizonyos nemzetközi kérdésekkel és idők multán valószínűleg Amerikának egyik szak-telintélye lesz.

Ime a sok-arcu Amerika két jlelegzetes arca. Az egyik oldalon rablók és rendőrök egyforma buzgalommal keresnek egy ellopott gyermeket. A másik oldalon fiatal egyetemi hallgatók hihetetlen komolysággal és felkészültséggel tárgyalnak a világ legégetőbb problémáiról. Az egyik arc mindenes-től amerikai, nem is vesz tudomást arról, hogy sok más gyermeket is ellop-tak, hogy Shanghaiban ártatlan gyer-meknek estek áldozatul a japán-kinai esatározásoknak; csak egy cél lebeg előtük: ezt a gyermeket megkeresni és megtalálni bármilyen áron is. A másik arc oly komolyan foglalkozik idegen népek és világok problémáival, mintha Amerika házatáján minden renben volna. Mindakettőnek egy közös jellemvonása, hogy feladatát, akár rá-szabott, akár önként vállalt, feladatát halálos komolysággal végzi. S ez egész Amerikára s az amerikai életre jel-lező. Ha sportol, az amerikai egész lelkével belefekszik és száz százalékgig neki szenteli minden erejét. Amíg sportol, a sport a legkomolyabb feladat előtte. De abban a pillanatban, amikor abbahagyja mindennapi sportját s be-megy a gyárba, az üzletbe vagy hiva-talba, akkor mindenestől a gyáré, az üzleté vagy a hivatalé. Ekkor már ez a legfontosabb előtte. Unottan vagy kedvtelenül nem nyúl semmihez sem az amerikai. Akármilyen kicsi dolog-nak is fog neki, azt nagyon komolyan veszi s amíg ezen dolgozik, addig a világ meghalt számára. Semmi munka és semmiféle foglalkozás nem értéke-len előtte. Erre számos példát lehetne felhozni. Elég talán, ha az egyetemi élet köréből hozok fel egyet. Az egyik szomszéd egyetem diákegyesületének elnöke egy nagyon szegény fiú. Aból tartja fenn magát s tanulmányait csak úgy tudja folytatni, hogy tantermeket és folyosókat takarít esténként és haj-nalban. De ugyanakkor ő képviseli a diákságot, az egész egyetem diákságát kétfelől befelé a tanárokkal szemben. A diákegyesület elnöke, évente sok-sok ezer dollár fordul meg kezén és korlátlanul rendelkezik az egyesület pénzevel. S az amerikai egyetem diá-kegyesületek elnökeivé rendezem nem a gazdag, jól öltözött vagy „reprezen-táló” diákokat választják meg, hanem azt, aki maga tartja el magát, a „salfe-mde-man“-t.

Amerika nagysága valahol itt keresendő. Valahol ott, hogy mindent, le-gyen az kicsi vagy nagy dolog, egyfor-mán komolyan vesznek. S ebben nem gátolja őket semmiféle sem tekintély, sem tradíció, csak a józan ész.

(te.)

Az Ev. Filléregylet teastije

Az Ev. Filléregylet — amint isme-rites — tervbe vette a februárban megtartott teastijének nagyobb ke-retek között való megismétlését. A választmány és háziasszonyok érte-keztetének határozata szerint a tea-estének véglegesen meghatározott időpontja április 9.-a.

A Filléregylet vezetősége a vá-lasztmányi tagokkal karöltve szor-galmasan tevékenykedik a háziass-zonyok felkérésében, akiket a jövő hét folyamán megbeszélésre még-egyszer összehív. A teastély jegye: március 29-től, keddtől kezdve Gyürky Sándor papírüzletében (Kos-suth-utca 6.) vehetők át.

Szeretettel kéri az Eglek veze-tősége minden tagját és minden ba-rátját, hogy a multban is minden-kor tapasztalt oadaadó készséggel igyekezzenek biztosítani a tea-estélynek ugy erkölcsi, mint anyagi teljes sikerét.

Hiszek!

A mindenség mi?... Vajh! Ki fejt meg...?
És megfejteni, kérem én: minek?...
Egy arany szálon, hogyha fűgghetünk:
Az eleven hit ép' elég nekünk!

Mi a mosolygás, vágyás és a könny?
A szívet tépő fájás és öröm?...
A szenvedés s a nagy kérdés: miért...
Hol köt hajónk ki, — hogyha partot ér?...

... Mi is a napfény?... mi az éjtszaka?...
A küzdő, bizó, fájó lét maga?...
A boldogság, mely gyorsan szétomol,
És szent remények karján haldokol!...

... A mindenség: mi?... Vajh! ki fejt meg?
És megfejteni, kérem én: minek?...
Az óra száll, ... az élet elsiet, ...
En küzdök, ... bizok, ... várok — és hiszek!

ZIVUSKA ANDOR.

ZOKON NE ESSÉK...

Füst nélküli irodalom

avagy

érdemes-e a Pen Clubot tovább is fenntartani?

Mint ismeretes, a terézköri zseni-főlöszeg következtében bizo-nyos nézeteltérés támadt a Pen Clubnak nevezett írt-társaság berkeiben. E pillanatban még nem lehet tudni hogy ki elnököl a foly-tatólagos ülésen. Mondjuk talán, hogy Kosztolányi.

Mielőtt átadná helyét Berzevi-czynek, befejezésül ezeket mondja.

Pen Kosztolányi

A Pen Clubot a bánat eljegyezte
S most újra ül ... ki tudja meddig ül?
És kit jelöl ki holnap elnökül?
Ki zárja bé, ha egyszer úirakezde?
A Pen Clubot a bánat eljegyezte...

Dühöng az ár s mi úszunk ellene:
Hullámokon a fontok szelleme
És rajta ring sok-sok ősz evezve...
Aggok, modernnek végleg össze-
veszve.

Midőn az ülést megnyitom, tehát
Lemondok újra! Költők, tette hát!
(Óriási kavardás a teremben. Nagy többség Berzeviczyt választja elnöké. Több regényíró és költő Pollák Mór vezetésével elhagyja a termet.)

Pen Berzeviczy:

Az, ki életében sokat érzett és gondolkodott, az láthatandja egy olyan cooperatio fontosságát, amely hazánk társadalmának minden ta-lentumát egy közös szű érzemé-nyibe fonja. (Olvassa.) Épen ezért és ennek következtében, megkö-szönve a közbizalmat, az elnöki tisztséget öt percre elfogadom.
(Pályakoszorus pen-tagok tüntetve kivonulnak az ülésről.)

Pen Kosztolányi:

A Bertl bácsi ... áldott arany-ember.
Világító, nyugodt szemel barnák.
Mit elvállalt, a tisztségről lemondott:
Távozzanak, kik mégis őt akarnák...
(Liberális konzervatívek bejelentik

kilépésüket. Amikor már csak nehá-nyan maradnak, megkezdődik az érdemi vita.)

Móricz Zsigmond:

Igen tisztelt Népség! Azt a ficc-fán fűtűlő rézangyalát ennek a kiszpízízető Pennek! Döncsünk mán vígre az elnöki tekintély tekin-tetésben! Mer mír azír, ha idegyűnnek a vilákgongresszus főfirkászai, ángolok, németek, faranciják, hát hadd lássák hogy egysíges ittend az irodalom és olyan beszíddel tisz-telhetjük a pugylikumot, hogy Gázvorszi uram is plüre teszi a csendest. Ha meg osztítig nem si-kerül a plattform, abbul a rongyos kis 270 font terlingbül ugy vissza-várok egy huszast, hogy lába se éri a földet!...

Pen Berzeviczy:

Minekutána Móriczék kiléptek, el-nöki tisztséget elvállalandom. Ugyanakkor az előttem szólóval teljes egyetértésben felteendem a kérdést: milyen formában üdvözöl-jük a Pest-Budán tartandó világ-kongresszust?

Penaggok:

Classicus formában!...

Penegyersek:

Le a formákkal! Nem kellene a formák!

Egy Kisfajudysta:

felolvassa a javaslatot).

Egységben tömörült Pen Club, sóhajtvá köszöntleki

Elnöki nagylétünk nagy temetője,
Nyugat!

Szimbollikus vezetők, a modern, ötöd-
izbe köszönt le

S ránk viharozta dühét, nyitva sokak-
nak utat!

Kóhni vitéz seregünk kivonult, majd
újra belépett

S kérdez jobb szárnyunk: hol van az
öt napi főr?

Berzevicz! Ósi vezér! Mért hagyta el
elnöki széked:
Nem jött volna, talán, vissza se Kóbi,
se Mór!...

(Többen bejelentik a kilépésüket.)

Egy Petőfi-üldő:

(ellenvéleményt lövell).

Egyszerű, de nemes szívvvel
Pengetem a lantot:
Kerülöm az „izmus“okat,
Írói kalandot.

Tudják meg az idegenek
Szárnyain e versnek:
Azért Pen Club, hogy a dalban
Csengjenek a — rimek ...

Külföldök nagy írói
Elibetek állunk:
Érezzettek magatokat
Kitűnően nálunk ...

Mi vagyunk a vendéglátók,
Poharakba töltők:
Nincs szebb, mint az irodalom!
Éljenek a költők!
(Az óda-javaslat újabb kilépéseket eredményez.)

Dest Rudolf:

(a pályakoszorus pen-zsenik képviselője)

Sósabbak itt a könyvek,
Az írások is mások.
Ezerszer óriások
az Ijju Óriások!

Irnak ezerszer újat
S van üdve a szövegnek,
Mert senkit se követnek,
Oh, senkit se követnek ...

Pen Zionáltak:

Az nem látja, aki konok:
Ti vagytok az epigonok!

Pen Zionisták:

Jéde Jéde hat e Názl!
Und besonders hat e' Máz!
Ezt a foltot nem hagyunk!
Epigonok nem vagyunk!
Sem a Bedő, sem a Radó
Percig se lesz itt maradó.
Alle Talent, a' wie hajsz:
Sem a Schwartz és sem a Waisz.
Sem az egyes, sem a nép:
Dafke! Dafke! Mind kilép!

(Pályakoszorus írók eltávoznak az egyesületből. Annyira dühösek, hogy egy-egy pennyt a részükre kitalt font-jutalmakból visszadobnak. Az elnöki emelvényen csak egy ember ül. Hogy melyik elnök, azt nem lehet tudni.)

Füst Milán:

(visszaszól az ajtóból):

Ignótusom, óh, jöjj te is velem!
Királyi főmet meg sem emelem,
Es wird e' Krach ...

Ignótus:

Aber ja was für áne?

Elnök:

Krach in die Melóne ...

Közvélemény:

Krach in de Mildne ...

(Ezek után a londoni Pen Club is felosztatja a központot. Pestl utat és kongresszust lefújják. Ahol nincs Füst, ott paszulyt sem ér az iro-dalom.)

LISZTIUS.

„Erzsébet Királyné Szálló“
Budapest, IV., Egyetemutca 5. szám
(A BELVÁROS KÖZPONTJÁBAN.)

60 éve a fővárosi uri középosztály találkozó helye. Száz modern kényelmes szoba. Az étterem és kávéházban cigányzene. Az Erzsébet-pince a főváros legszebb sörözője. Egy pincér-rendszer.

LESZALLITOTT ÁRAK:

SZABÓ IMRE tulajdonos.

8125—932. V.

Hirdetmény

A m. kir. miniszteriumnak a Budapesti Közlöny 1932 évi 49. számában megjelent és az 1932. évet megelőző időből származó illetékhátralékok kiegyenlítésénél adandó kivételes fizetési kedvezményekről kiadott 1110. M. E. sz. rendeletét a város érdekelt közönsége részére teljes szövegében az alábbiakban közlöm:

A m. kir. miniszterium az 1931. XXVI. tc. 4. §. (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

Aki az 1932. évet megelőző időben esedékessé vált vagyónáruházási illetéktartozásából (ideértve az illeték-egyenértéket is) vagy okirati, törvénykezési, közigazgatási vagy társulati illetéktartozásából a jelen rendelet életbeléptetése napján még fennálló hátralékokat bezárólag 1932. június hó 25-ig teljesen kiegyenlíti, a következő kedvezményekben részesül:

I.

Kamatmentesség—Kamatkedvezmény

1. Késedelmi kamat nem számítható fel, ha a teljes kiegyenlítés bezárólag 1932. március hó 26-ig történik:

2. Legfeljebb egy évi késedelmi kamat számítható fel és pedig

a) évi 6 százalékkal, ha a teljes kiegyenlítés 1932. március hó 26. után de bezárólag 1932. április hó 23-ig történik,

b) évi 9 százalékkal, ha a teljes kiegyenlítés 1932. április hó 23. után, de bezárólag 1932. június hó 25-ig történik.

A bírság vagy felemelt illeték mérséklése.

Az illetékhátralékkal esetleg kapcsolatos bírság vagy emelt illetékhátralék fejében:

1. A vagyónáruházási illetékeknek (ideértve az illetékegyenértéket is) és az okirati illetékeknek:

a) ha a bírság vagy felemelt illetékhátralék:

5 P-nél nem több, semmi sem, 5 pengőt meghalad, de 20 pengőnél nem több, annak csupán 10 százaléka

20 pengőt meghalad, de 500 pengőnél nem több, csupán 2 pengő és a 20 pengőn felüli résznek 5 százaléka

500 pengőt meghalad, csupán 26 pengő és az 500 pengős résznek 1 százaléka számítható fel, ha a teljes kiegyenlítés bezárólag 1932. március hó 26-ig történik,

b) ha a bírság vagy felemelt illetékhátralék,

50 pengőnél nem több, annak csupán 20 százaléka.

20 pengőt meghalad, csupán 10 P és az 50 pengőn felüli résznek 10 százaléka, 500 pengőt meghalad, csupán 55 P és az 500 pengőn felüli résznek 5 százaléka számítható fel, ha a teljes kiegyenlítés 1932. március hó 26. után, de bezárólag 1932. június hó 25-ig történik,

2. a törvénykezési és közigazgatási illetékeknek:

a) ha az egyszeres illeték 80 fillérnél nem több, semmi sem, ha pedig az egyszeres illeték 80 fillérnél több, annak csupán 10 százaléka számítható fel, ha a teljes kiegyenlítés bezárólag 1932. március hó 26-ig történik,

b) a felemelt illetékeknek csupán 20 százaléka számítható fel, ha a teljes kiegyenlítés 1932. március hó 26. után, de bezárólag 1932. június hó 25-ig történik,

3. a társulati illetékeknek:

a) késedelem minden megkezdett hónapjára az illetékek egytizenketted részét helyett annak csupán 0.2 százaléka számítható fel, ha a teljes kiegyenlítés bezárólag 1932. március hó 26-ig történik és 0.5 százaléka számítható fel, ha a teljes kiegyenlítés 1932. március hó 26. után, de bezáró-

Jóváhagyta a minisztérium a debreceni mélyfurás hasznosításának terveit

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

A debreceni mélyfurás hasznosításának terveit tudvalevőleg már régebben felterjesztették a minisztériumhoz. A város vezetői személyes tárgyalásokat, is. folytattak a minisztériumokkal a tervek jóváhagyása érdekében. Hála báró Vay László főispán közbenjárásának és

dr. Vásáry István polgármester gyors intézkedéseinek, a kormányhatóságoktól ma vissza érkeztek a tervek.

Az egész mélyfurási ügy olyan páratlan és szokatlan gyorsasággal intéződött el, hogy ez a mindenkit kielégítő intézkedés például szolgálhat a jövőre nézve is.

A kertészek rendezésével akar a polgármester a jövő télen munkaalkalmakat biztosítani

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

A szombati tanácsi értekezleten szóba került, hogy a gazdasági viszonyokban alig várható olyan lényeges változás amely a jövő télen szükségtelemmé tenné az inségakció megindítását. A város az idei télen minden lehető inség munkát elvégzett és így a legnagyobb valószínűség szerint jövőre már aligha fog tudni munkát adni az inségeseknek. Dr. Vásáry István polgármester kijelentette, hogy leginkább a kertészek rendezésénél lehetne új munkaalkalmakat találni.

A műszaki ügyosztály már el is készítette a Homokkert rendezésének költségeit számításait. A Homokkert rendezése 148.000 pengőbe kerülne, ezenkívül 49.000 pengő lenne szükséges a kertészek által kért 15

utca rendezésére és megnyitására.

A polgármester felkérte Borsoss József műszaki tanácsost, hogy a kertészek rendezésének előkészítésére tegyen meg minden szükséges intézkedést. A Homokkerten kívül szó lehet a Vénkert és Csapókert rendezéséről ahol a telkek négyes-ötösöké mindössze 80 fillérrel terhelni meg a teljes rendezés. Igaz, hogy például a vénkertiek még a nyolcvan filléres költség mellett sem vállalták a rendezést.

A polgármester intézkedése folytán a kertészek rendezésének ügyét rövidesen az illetékes szakbizottságok elé terjesztik és mindent elkövetnek, hogy szeptemberre ez a kérdés már teljesen előkészítve kerülhessen a közgyűlés elé.

lag 1932. június hó 25-ig történik.

2. §.

1) Aki kellően igazolja, hogy az 1. §-ban megjelölt hátraléknak egy szerre való teljes kiegyenlítését a jövedelmi és vagyoni viszonyait lehetetlenné teszik, annak 2 P illeték alá eső külön folyamodványa alapján a pénzügyigazgatóság (Budapesti a központi díj- és illetékkiszabási hivatal) a hátraléknak a jelen rendeletben foglalt kedvezmények mellett havonkénti egyenlő részletekben mindenkor a hónap 25. napjáig való törlesztését engedheti meg.

2) Az 1) bekezdésben megjelölt részletfizetési engedély a jövedelmi és vagyoni viszonyok szigorú mérlegelésével az 1932. márciustól kezdve legfeljebb négy hónapra, áprilistól kezdve legfeljebb három hónapra s májustól kezdve legfeljebb két hónapra adható meg olyan hatállyal, hogy ha a megengedett részletfizetés pontos betartásával a hátralék teljes kiegyenlítése bekövetkezik, akkor:

a) a késedelmi kamat tekintetében az 1. §. 1) pontjában meghatározott kedvezményt alkalmazandó, mint ha a teljes kiegyenlítés abban a hónapban következett volna be, melyben a jelen rendelet alapján való kérelem előterjesztését követő első részletfizetés megtörtént,

Az esetleges bírság tekintetében pedig az 1. §. II. pontjában meghatározott legnagyobb kedvezmény alkalmazandó.

3. §.

1) Ha az 1. §-ban megjelölt hátralék felett esetleg még rendes jogorvoslati tárgyalás, (előterjesztés, fellebbezés vagy panasz, ide nem értve azonban az újrafelvételi panaszt) van folyamatban, akkor az 1932. évi június hó 25-ig a jogorvoslati tárgyalás befejezése előtt teljesített minden befizetésre az 1. §. I. pontjában megállapított kamatkedvezmény — de ebben az esetben csak a befizetett összeg tekintetében —, akkor is alkalmazandó, ha a befizetéssel a hátralék teljes kiegyenlítése nem történik meg. A jogorvoslati tárgyalás ebből a szempontból aznap tekintendő be-

fejezetnek, amelyen a félnek azt a határozatot kézbesítették, amely elre a szabályszerű határidőben további jogorvoslatról már nem élt.

2) Az ilyen befizetésből elsősorban a befizetési összegnek (tehát nem a tőkehátraléknak) megfelelő késedelmi kamatot kell a jelen rendelet életbeléptetése előtt történt utolsó befizetés időpontjának (illetőleg a jelen rendelet életbeléptetése előtt befizetés még nem történt, a kamatszámítás eredeti kezdő időpontjának) figyelembevételével az 1. §. I. pontjában megállapított kedvezményes mérvben elszámolni a március hó 26-ig teljesített befizetésből tehát kamatot egyáltalán nem kell elszámolni) és a fennmaradó összeg a öketartozás apasztására fordítandó. Ha több ilyen kedvezményes részletfizetés történik, mindegyik részlet után külön-külön kell a kamatokat ezen a módon elszámolni.

3) Az ilyen tételnél feljegyzendő azonban, hogy az 1932. június hó 25. után következő befizetésnél az akkor már a rendes szabályok szerint járó késedelmi kamatot nem a megelőző befizetéstől, hanem a jelen rendelet életbeléptetése előtt történt utolsó befizetés idejétől (illetőleg, amennyiben a jelen rendelet életbeléptetése előtt befizetés még nem történt, a kamatszámítás eredeti kezdő idejétől) kell felszámítani és természetesen már nem a befizetési összegnek megfelelően, hanem a teljes — akkori — tőkehátralék után.

4. §.

Aki a más személy haszonélvezetével terhelt öröklés vagy ajándékozás után a jelen rendelet életbeléptetése napján fennálló illetéktartozására, mielőtt a befizetési kötelezettségnek haszonélvezet folytán elhalasztott időpontja beállott volna, bezárólag az 1932. június hó 25-ig bármilyen természetesen kamatmentesen) befizetést teljesít.

Annak illetékmentes beadványban előterjesztett kérelmére a pénzügyigazgatóság (Budapesti a központi díj- és illetékkiszabási hivatal) minden ilyen befizetéssel kapcsolatban az illetéktartozás tőkeösszegét a befizetési összegnek annyiszor 2.5 szor-

léka csökkenti, mint ahány évig még fennállónak a haszonélvezetet a jelen rendelet életbeléptetése napján a haszonélvezőnek addig betöltött életéveinek figyelembevételével az 1920: XXXIV. t.-c. 33. §-a értelmében védelmezni kellett.

5. §.

1) A jelen rendelet életbeléptetése előtt már szabályszerűen elszámolt kamatot, bírságot, vagy felemelt illetéket tőketartozásra a jelen rendelet címén átszámolni nem szabad.

2) Az esetleges — szabályszerű végrehajtási költséget a jelen rendelet alá eső esetekben is meg kell fizetni.

6. §.

Ezt a rendeletet a községek és városok a helyben szokásos módon azonnal közhírré tenni kötelesek.

7.

Ez a rendelet a Budapesti Közlönyben való kihirdetés napján lép életbe. Budapest, 1932. február hó 9.

Gróf Károlyi Gyula sk. m. kir. miniszterelnök.

Egyben értesitem a város érdekelt közönségét, hogy a m. kir. miniszterium fenti rendeletében a kamatmentességre és kamatkedvezményre vonatkozó rendelkezések a városi ingatlan vagyónáruházási illetékhátralékokra nézve is megfelelően alkalmazhatók.

Debrecen, 1932. március hó.

Polgármester.

Husvét után hetenként 900 embernek ad munkát a város

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

A szombati tanácsi értekezleten elhatározták, hogy a husvét után meginduló utépítési földmunkánál három turnushban 300—300 munkást fognak foglalkoztatni. A munkásokat hetenként váltják úgyhogy összesen 900 embernek adhat munkát a város.

Szabályrendeletet készítenek a reklám táblákról és fényreklámokról

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

Azokért a reklámtábláért és fényreklámokért, amelyek a közterbe nyulnak eddig is jogelismerési díjat kellett fizetni a város részére. Most egy konkrét eset kapcsán, a tanácsi értekezleten felmerült az a kérdés, hogy jogelismerési díjat kell-e fizetni olyan esetben, amikor egy vállalat, vagy kereskedő már régebben meglévő és közterbe nem nyuló reklámtábláját vagy üzleti psortálféjét alakítja át fényreklámmá. A polgármester kijelentette, hogy ilyen esetben nem igen lehet jogelismerési díjat követelni. A kérdést tanulmányozás végett kiadták a főügyési hivatalnak és igen valószínű, hogy rövidesen az egész ügyet szabályrendelet útton fogják rendezni.

FÁJSITSUK VÁROSUNKAT ÉS HÁTÁRUNKAT!

Fajtisza egészségés gyümölcsfa, gazdasági fa és fenyő jutányosan kapható az alábbi árakon:

Gyümölcsfabokor	á 1.— P
Gyümölcsfa közepes törzs	á 1.20 "
Gyümölcsfa magas törzs	á 1.40 "
II. oszt. gyümölcsfa vegyesen	á —.60 "
Diófa 5—6 éves	á 1.60—2.— "
Akácfa	á 0.40—0.60—0.80 "
Nyárfa	á 0.20—0.40—0.60—0.80 "
Kőrifa	á 0.20—0.40—0.60—0.80 "
Mézelő fák és cserjék	á 0.20—0.40—0.60 "

Debrecen szab. kir. város faiskolája Nyulás, Bőszörményi-ut. Lerakatok: Városi kertészet, Nagyerdő 15. Városháza-udvar. Kossuth-utca 2.

Hetven éves Debrecen zenekulturája

Hogyan lett az egykori Hangász-egyet alapítványából modern zenei élet?

A magyar zenekultura történetében alig van érdekesebb és tanulságosabb fejezet annál a kulturális történelmi kialakulásnál, mely Debrecen város zenei életét alig hetven év alatt világvárosi nivóra emelte. A „világvárosi” jelző itt azt a műveltségi és művelődési jelentőséget dokumentálja, amely a város muzikális irányu törekvéseit egy hangversenyélet, mint a rendkívül megerősödött zenepedagógia terén már a legelőkelőbb zenei centrumokkal is versenyképesé teszi. Ha elgondoljuk, hogy az a Debrecen, amelynek 1862. előtt még zenedéje sem volt, az elmúlt évben már rádió-hangversenyt adott a salzburgi Mozarteum, a kényesizlési zenepalota számára, úgy ez a jelző csak szinte elismerés annak a fejlődésnek, mely 70 esztendő előtt a városi zeneiskola kicsiny palántájából sarjadt.

Hetven év előtt

Amikor azt írjuk címül, hogy hetven éves a városi zenekultura: ez az idő csak a világi zeneművelés elindulását jelzi. A „Városi Regestrum” oklevelei, amelyek arról tanuszkodnak, hogy a ferencendi barátok, — „magyar nemzetünk dalos pacsírtái”, — a XIII. század elején már itt ápolták a kulturát, az egyházi zene, a középkori Krisztus- és Mária-énekek szakszerű tanításának folytonosságát tanúsítják.

Van azonban egy későbbi adat. Maróthy György, a református kollégium hallhatatlan emlékü professzora, 1743-ban adta ki a „Soltároknak négyes Nótáijk” énekléséről szóló könyvét, majd a kántus megalapításával azt a termékeny magot is elvetette, melyből a főiskolai énekkar hatalmas sudara szökött.

A zenede alapítása

A „Debreceni Újság—Hajdúföld” pár héttel ezelőtt a „Cremoni hegedűs” előadása alkalmából röviden foglalkozott a zenede történetével. Még 1838-ban alakult meg a Hangász-egylet, mely 1848-ban megtakarított pénzét a helybeli takarékpénztárba tette. Másfél évtized múltán ennek lett örököse a zeneiskola. 1861 január 26-án, mikor a kollégiumi kántus egyik kegyes alapította, Tőkölí Sebő emlékére centennáris ünnepélyt rendezett. Farkas Ferenc kereskedő a zenede létesítésére 10.000 forintnyi alaptőke összegyűjtését javasolta. Az adakozást maga kezdte meg 500 forint felajánlásával. Mindjárt utána Csanak József kereskedő, arra való hivatkozással, hogy neki kétannyi gyereke van, mint Farkasnak, 1900 forintot adott. Vecsey Imre építész 500 forintot ajánlott fel.

„Az ajánlások sora így folyván, — írta Debrecen historikusa, a zene és énekiskola, mely később a Zenede nevet vette fel, rövid időn belül 12.180 frt. alapítványi összegre és hat évi kötelezettséggel fizetendő 5 frt. évi részvénydíjjal 125 rendes tagra tett szert.” Az egyesület 1861 tavaszán alakult meg és gróf Degenfeld-Schomberg Imre Piac-

utcai házában helyiségeket bérelve 1862 októberében kezdte meg áldásos működését. Hogy a zeneoktatás milyen sikert aratott Debrecenben, arról az iskola első évi értesítőjének kétszázhetven főnyi növendék-serege tanuskodik.

A dalos élet fellendülése

A város zeneiskolájával csaknem egyidős a Városi Dalegylet működése. Ez a Törökországban is nagy sikert aratott kórus, amely 1853-ban alakult, méltó letéteményese a magyar vidéki dalkulturának. A királydíj-nyertes dalárdák közé tartozik és Mácsay Sándor, majd Forray István karnagyok szakavatott vezetése mellett aranybetűkkel írta be nevét Debrecen történetébe.

A Városi Dalegylet és a Kollégiumi Kántus mellett Wolafka Nándor püspök nagy alapítását, az 1899-zen kezdeményezett Szent László Dalegyletet, Debrecen legnagyobb vegyeskórusát kell említenünk, mely Kökert Gusztáv, Révfy Károly, újabban pedig Kollwenz Rezső karnagy-professzor mesteri irányításával nem kisebb feladatokat oldott meg, mint az egyházi zeneirodalom klasszikus kórus-műveinek, Haydn, Beethoven oratóriumainak legutóbb pedig a Városi Dalegylettel s a zeneiskolai orchesterrel karöltve Mozart Requiemjének és Bach egyik kantátéjának előadását.

Debrecen dalos-kultuszát ma már husznál több dalegylet szolgálja az Országos Magyar Dalosszövetség XI. kerületének egíze alatt. Ezek a következők: a Debreceni Cipész-iparosok Dalegylete, a Dohánygyári Dal- és Sportegyesület, a DHV. és DNYBV. Harmónia Dal- és Sportegyesülete, a Szűcs Gergely vezetésével országos sikereket arató Debreceni Vitézi Énekkar, a nagymulti Iparos Dalegylet a Debreceni Kereskedő Ifjak Dalköre, a Kossuth Dalkör, a külföldi kapcsolatokat is eredményesen szolgáló Mácsay Dalkör, a kitűnő MANSZ Erzsébet Vegyeskar, a MÁV. Egyetértés Önképző Dal- és Zeneegylet, a MÁV. Horthy Dalegylet, MÁV. Műhelyi Levente Dalárda, az 1897-iki alapítású Petőfi Dalkör, a Református Tanítók Vegyeskara, a Szent László Dalegylet és Városi Dalegylet, továbbá a jobbnál jobb középiskolai énekkarok, élükön a híres egyetemi kántussal. Ezek a dalárdák, amelyek a Than Gyula és Balla Bertalan rendezésében megtartott csodás szépségű debreceni dalosnapokon tartották együtt ünnepüket, egytől egyig díszre válnak nemzeti művelődésünknek.

Művészek és pedagógusok

A hetven éves zenede, mely már a múltban is olyan nevekkel dicsekedett, mint Poroszlav Ágoston, Füredi József, Brück Gyula és az európai hírű Wessprény Andor, kitűnő pedagógusai és művészei révén méltán illeszkedik a leghíresebb zenei intézmények sorába. P. Nagy

Zoltán igazgató, a kiváló szerző és zongoraművész bölcs vezetése mellett zeneiskolánk valamennyi katedráján országos nevű művésztanárok fejtenek ki áldásos tevékenységet. Debrecen hívatásos művészei és zenepedagógusai:

— Zeneművészeti főiskolán végzett okleveles zeneszerzők: P. Nagy Zoltán és Szabó Emil.

Zeneművészeti főiskolai művészek oklevelet szereztek: Hoór-Tempis Erzsébet énekművész, Höchtl Margit zongoraművész.

Zeneművészeti főiskolán tanári tanári oklevelet szereztek: vitéz Bessenyei Fábry Irma (zongora), Buza Gábor (hegedű), dr. Darkóné Simonffy Irén (zongora), Erdész Mihály (gordonka), dr. Gál Zoltán (zongora), F. Halácsy Margit (zongora), dr. Hofferné Csernátóny Irén (zongora), Zempléni Csanak Mária (hegedű), Erdész Csapó Mária (hegedű), Galánffy Lajos (zongora), dr. Hahn Aladárné (zongora), Horváth Magda (zongora), és Werlin Lajosné (zongora.)

Zeneművészeti főiskolát végeztek: Forray István karnagy, özy. Marschalkó Gusztáv (zongora), Nagy Viola (zongora), Somogyi Etelka (zongora) és vitéz dr. Tóthné Tüdös Kata (zongora.)

Nem csoda, ha ilyen gárda mellett a koncert-szezonok színvonala is lépeket tart a fővárosával.

Debrecen hangverseny-élete

A város művészhangversenyei akkoriban kezdtek nagyobb méreteket ölteni, amikor a Zenekedvelők Köre és a Debreceni Zenekedvelők Társaság egymással nemes versenyt folytatva igyekeztek a legjobb erőket megszólaltatni. Már a háboru előtt is egyik világvárosi nivóú koncert a másikat érte. Hubay Jenő, Casals Pablo, Fritz Kreisler, Kubelík, Isaye, Juan Manen, Propser Dávid stb., a debreceniek közül gömöri Havass Gáborné, P. Nagy Zoltán, Wessprény Andor, W. Hammerstaedt János és mások voltak a legjelesebb szereplők.

A háboru utáni hangversenyek sora Zichy Géza gróf koncertjével kezdődött el, amelyet az Arany János Társaság rendezett. A Zenekedvelők Körének felelődségét és az utóbbi években kifejtett missziós munkáját nem szükséges méltatni. Ez éppolyan hatalmas kulturumunkat végez, mint az egyes egyesületek által rendezett hangversenyek, amelyek keretében Debrecen ragyogó művész-értékei: vitéz Sinoss Árpádné, Bányászné Wolff Gitta, Höchtl Margit, Hoór-Tempis Erzsébet, Darkóné Simonffy Irén, vitéz Bessenyei Fábry Irma, vitéz Kollsváryné Voith Ilona, Galánffy Lajos Z. Csanak Mária, Buza Gábor, Erdész Mihály, Szabó Emil, T. Timár Il. vitéz Sarkadiné Parentézy Gabi, Piribauer Ferenc, Takácsy Dénes, Kiss Béla és muzsikális életünk sok más kitűnősége szólaltatták meg egyszerű tudásukat.

Debrecen hangverseny-kulturájának egyik elindítója Füredi F. Gusztáv professzor volt, aki történelmi estjein sok országos értéket ismeretett meg a közönséggel.

Máv. Filharmónikusok

Hogy Debrecen és vele együtt a magyar vidék zenei élete teljesen kifejlődhetett, az elsősorban Balás

Károly kormányfőtanácsos, Máv. üzletigazgató felbecsülhetetlen értékű alkotásának: a Máv. Filharmónikusok orchesterének köszönhető. Ez a nagyszabású vállalkozás, mely néhány év leforgása alatt a legnehezebb szimfonikus költemények előadását oldotta meg, Ábrányi Emil karnagy zseniális irányítása mellett, bérleti hangversenyeivel országos hírnevet szerzett. Beethoven, Mozart, Haydn, Wagner klasszikus és romantikus szerzők sorban szólalnak meg a kitűnő orchester közvetítésében és legutóbb is, amikor Ábrányi Emil gyönyörű szimfóniáját interpretálta, olyan művészi értéket revelált, amely a legelőkelőbb világvárosi zenekaroknak is dicséretére válnék.

A Magyar Államvasutak debreceni vezetőségének kultura-szerető akaraterejét a Filharmónikus-zenekar kifejlesztésén kívül egyéb alkotások is bizonyítják. Így a MÁV. Horthy Dalárda, a pályaudvari füvészenekar s az a nagyarányú zenei élet, amely a műhelytelepi Egyetértés Önképző Dal- és Segélyegylet otthonában már hosszú esztendők óta folyik.

Debrecen és a kamarazene

Minden város zenei színvonalának az az igazi fokmérője, hogy falai között a kamaramuzsikát mennyire kultiválják? Ha ezt a szempontot tekintjük, Debrecen város, a vidék minden más zenei centrumát megelőzve, első helyen áll Budapest mögött. Már a régi világban is nem egy vonósnégyes-társaság működött Debrecenben. Így a dr. Ujfalussy József—Kenézy Gyula, majd a Füredi-testvérek quartettje, később a dr. Csiky—dr. Elischer vonósnégyes, majd a MÁV. Filharmónikusok nagy tudású koncertmesterének, Piribauer Ferenc hegedűművésznének magas színvonalú kamarazene társasága.

Országos nevű vonósnégyes-társaságunk a zeneiskola quartettje, amelynek tagjai: Buza Gábor, Zempléni Csanak Mária, Erdész Mihály és E. Csapó Mária. Mozart művének általuk tolmácsolt mesteri interpretációját egy évvel ezelőtt a salzburgiak is hallgatták rádióon. Kamarazene életünk kiépítésének grandiózus betetőzése a Galánffy—Buza—Erdész trió, amely legutóbb Budapesten és Milanóban aratott világsikert. (Debreceni művészek gyakran szerepelnek külföldön. — Höchtl Margit és Hoór-Tempis Erzsébet római koncertjeiről elragadtatással emlékezett meg az olaszországi sajtó.)

Operaelőadások a Csokonai-színházban

Ujabb időben előnyös fejlődést mutat a Csokonai-színház operakultusza. Kardoss Géza szinigazgató ebben az évadban is már több romantikus operaművet hozott színre, amelyekben jobbnál-jobb művészi erők: Kőszeghy Teréz, vitéz Kollsváryné Voith Ilona, Sz. Patkós Irma, dr. Székelyhidy Ferenc, Laurisin Lajos, Szórád Ferenc, Csóka Béla és mások énekeltek a főszerepeket.

Külön kell kiemelni a színház fiatal művész-karnagyának, Török Emilnek Debrecen zenei életére gya-

Prohászka és Társa

tűzifa és szénkereskedők Mester-u. 28. Ajánlanak csakis elsőrendű bükk, tölgy és akácfa hasábos és aprított állapotban, valamint fűtési szeneket a legelőkelőbb napiárakon Csakis elsőrendű tölgy és akácfa hasábsból aprítva 3,40 fillér mézánként.

Elveszett

kedvenc tá-gva. állatja? Csak egy hirdetés Kos-suth-utca á

Magyar Leszámító-ó és Pénzváltóbank

debreceni fiókja.

Alapítási év 1869. PÍAC-UTCA 28. sz.

Alapítók és tartalék alapok 21 millió pengő.

korolt áldásos szerepét. Ez az izig-véig muzsikusiélek egyik legnagyobb értéke zenekulturánknak. Nagytudású munkatársával Csanak Bélával együtt új lendületet adott a Csokonai-színház zenei programjának.

A Bocskay-hajduvezred zenekara

Muzsikális életünk egyik jelentős tényezője a magyar királyi II. Bocskay hajduvezred kitűnő zenekara, mely egyúttal a Csokonai-színháznak is az orchestere. Nőth Antal katonai főkarmester öntudatos, hozzáértő munkája, lelkes akaratereje és művészi felfogása tükröződik vissza a hajdu-katonák zenekarából, amely ma már egy színvonalon áll a budapestivel. Minden megnyilatkozása zenei ünnep-számba megy Debrecenben.

Itt kell megemlékeznünk Debrecen többi orchestereiről is. Forray István zenedél növendék-zenekara, mely legutóbb Hoór-Tempis Erzsébet énektanszakai növendékeivel együtt operaelőadást rendezett, sőt az egyházzenei hangversenyen is remekül megállta helyét, vezetőjének példás szorgalmát s energiáját dicséret. Elismerést érdemel a realiskolai ifjúságnak Kolwentz Rezső által vezetett fuvószekara, mely országos viszonylatban is egyedül áll a maga nemében.

Új vállalkozás Rácz Jancsi cigányprimás orchestere, mely a magyar klasszikus zene művelésére vállalkozott.

Debrecen zeneszerzői

Utóljára hagytuk a debreceni származású, illetve Debrecenhez szoros kapcsolatban élő zeneszerzők rövid méltatását. Itt mindjárt P Nagy Zoltán zeneiskolai igazgató, a hatalmas koncepciójú, invenciózus szerző nyitja meg a névsort. Az ő működése már épűgy a magyar zenei történelem büszkesége, mint Debrecen két világhíres díszpolgárának: Hubaynak és Dohnányi Ernőnek sok-sok értékes alkotása. Tűnt az ország határain Ábrányi Emil magyaranyu költészeté is.

Országos viszonylatban hírneves szerzőink: özv. Marschalkó Gusztávné Galánffy Ágnes, akinek meleg lírájú, eredeti témáú s értékes felépítésű szerzeményei zeneirodalmunk legkimagaslóbb alkotásai közt foglalnak helyet. Ugyanezt mondhatjuk Szabó Emil tanár, a jeles Bartók tanítvány műveiről, dr. Tatay Zoltán ötletes, finom tónusu operettjeiről, Forray István őserőtől duzzadó költészetéről, Csanak Béla frappáns hatású, gazdag melódiájú muzsikáiról és dr. Széll Kálmán magyar felépítésű „Lackfi” operájáról, amelyet annak idején óriási sikerrel adott elő a Csokonai-színház.

Boka Károlytól Szilágyi Imréig

Ez a rövid vázlat, amelyet Debrecen város hetven esztendő zene-kulturájáról adtunk, korántsem teljes s csak arra törekedtünk, hogy néhány szóval a kulturális tényező rendkívül erejére és életképességére rámutassunk. Tésztüké miatt nem foglalkozhatunk sem az Ecsedi István professzor, muzeumigazgató által vezetett folklorista-akcióval, sem a tudományos, (esztétikai történelmi stb.) zeneműveléssel, amelynek Debrecenben olyan hivatott reprezentánsai vannak, mint dr. Simkó Gyula, dr. Tankó Béla, Füredy F. Gusztáv és mások.

De nem térhetünk ki arra a rendkívül nagy értékűre sem, amely

Debrecen avatja a magyar nemzeti muzsika klasszikus hazájává. Hiszen itt esendült fel egykor a hazafias fájdalom örökszép alkotása: Boka-késeregője, itt komponálta Dóczy József az „Ég a kunyhó, ropog a nád” kezdetű csárdás hallhatatlan erejű ritmusát, itt született a „Tele van a város akácfavirággal” melóbus melódiája, itt formálódtak ki a legnagyobb cigányzenészek: Boka Károly, Rácz Károly, Veres Tóni, Kiss Béla és a Magyarok, itt ejtette bámulatba Casals Pablot a mi Napoleon-nak nevezett Oláh Bélánk egy le nem kótázott fantáziával s — akit először akartunk említeni: innen

Ali baba kilenc rablójának, a nánási „Szép Irénkének” és más gyermekeknek különös története

(A Debreceni Újság tudósítójától)
Sápadt arcú, ijedt szemű fiatal gyerekek állják el a törvényszék földszinti folyosóját. Szemükből szinte kiárad a megdöbbenés és rémület: mi lesz most velünk? Ők a fiatalok, akiknek legtöbbje még a kilencedik életévét sem töltötte be, de máris a bíróság elé kerül. Sok közülök ártatlan gyermeklélek, akit csak a minden hájjal megkent „vezér” büntetett fel a bűnre. Például édes almát ígért. Az ajtón, amely előtt remegve várakoznak, hatalmas betűkkel van kiírva: A fiatalokak bírósága. Az ajtó mögött, a rideg hivatali szobában dr. Jankovich Jenő tanácselnök és vitéz dr. Füzessy Rudolf jegyző várják a delikvenszeket.

Ali baba és a kilenc rabló

Ali baba és kilenc rablótársa kerülnek először a bíró elé. Ez az Ali baba tulajdonképpen egy tizenhárom éves tiszacsegei gyerek, aki karácsonykor a szüleitől kapott egy könyvet ajándékba s ennek a címe ez volt: „Ali baba és a negyven rabló.” A gyerek nagy buzgalommal olvasta el az érdekesítő történetet az elrablott várkisasszonyról és a titokzatos számról s nagy elhatározásra jutott: bandát alapít. Ez nem is járt valami nagy nehézséggel, mert a falubeli nyolc-kilenc éves gyerekekben is meg volt a hajlandóság a kalandokra és csakhamar összekerült a tíz tagú banda. A 13 éves gyerek volt a vezér, azaz Ali baba, akinek kilenc rablója volt. A bandaalapítás történetesen őszre esett, amikor érett az alma, a körte, a szőlő. Mindez igen csábító körülmény volt. A vezér pedig kiadta a parancsot, hogy szőlőkarókat kell szerezni és megkezdődik a portyázás. El is indult Ali baba és a kilenc rabló a csegei határban és amíg a szülőknek sejtelmük sem volt, hogy merre kószálnak a gyerekek, a „rablók” öt gazda pajtáját törték fel, ahonnan a legtöbb esetben gyümölcsöt loptak.

Szézám nyíll meg

Az első pajtánál megállt a vezér, mögötte pedig a banda tagok csoportosultak. Valamennyinél hatalmas szőlőkaró. A karó háromszor akkora volt, mint az, aki cipelte. A történeti hűség érdekében el kell mondanunk, hogy a nagy fantáziával rendelkező vezér a pajta acaja előtt elkiáltotta magát éppen úgy, mint annak idején az a bizonyos Ali baba tette:

— Szézám, nyíll meg... A szézám, azaz a pajta acaja ennek ellenére sem nyílt meg s miután a türelmetlen vezér harmadszor is hiába kiáltotta el a jelszót, nagy haraggal kiadta az utasítást:

— Felőrni!...

indult el világhódító utjára magyar muzsikának leghivatottabb vezére, dr. Szilágyi Imre hegedűművész, aki a Rákóczi-indulóba, vagy Cinka Panna érzelmes akkordjaiba magyar fájdalomunk, hitünk és nemzeti életretörésvünk minden szépségét úgy tudja beleönteni, ahogyan azt csak Cinka Panna vagy Bihari János tudta.

Ezek az értékek épűgy hozzátartoznak Debrecen kulturéletéhez, mint az a másik irányú zeneművelés, mely ragyogó kincsünk, a városi zeneiskola hetven év előtti magvetéséből fejlődött nagyvá. (In.)

Nosza, a bandatagoknak sem kellett egyéb. Előkerültek a nehéz szőlőkarók és a lakat egy pillanatra alatt le volt törve. Következett a zsákmányolás. Természetesen a gyümölcsökből. A vezér javára irandó, hogy száz százalékgig igazságos volt, mert minden egyes bandatagnak egyenlő mértékkel mélt magának azonban — és ez természetes is — dupla porciót engedélyezett.

Ágyuharc a réten

Igy történt ez az első négy pajta felitörésénél. A sok gyümölcs azonban megbosszulta magát és a banda tagjainak tekintélyes része a pocsán megbetegedett. Bizonyosképpen a hasukat fogták, a pöböl azonban még mindig a szőlőkarókat szorongatták. Erre még szükség lesz. — gondolták nagy bölcsen. És jól gondolták. Az ötödik pajta esetében ugyanis semmiféle gyümölcsöt nem találtak s ezért elkeseredésükben magukhoz vették a permetező gépet, amelyből a réten közös erővel és elgondolással ágyut építettek. Ali baba és leleményes társai egymást lövöldözték a „modern” ágyuval amolyan víz volt. Éppen egy ilyen harctéri jelenet közben sokkal súlyosabb dolog következett be. Az egyik gyerekek az apja, aki nyugtalanságában felkutatja az egész határt, rajtuk ütött és a következő jelenetet már nem is lehet élethűen leírni. Az ágyu megszünt működni, ellenben egyéb csattogások hangzottak el széles e határban. Azután jöttek a csendörök, meg me... És a többi... Mindennek a vége: dorgálás. A vezér ugyan a végletekig tagadott, de amikor felsorakozott a banda valamennyi tagja és ezek is konokul tagadtak, dr. Jankovich tanácselnök szigorú hangon odaszóllott az ajtónállónak:

— Küldje be a fogházra a legvastagabb pálcával!...

Ekkor úgy Ali babának, mint kilenc rablójának megoldódott a nyelve és szakadatlanul folyt a vallomás természetesen könnyek között. Mi sem természetesebb, mint hogy a dorgálás után Ali baba tagtársainak otthon sokkal inkább melegük volt, mint a bíróság előtt. Ez azonban már szülőatyákra tartozik és ne feleslegessük a történeteket.

„Szép Irénke” története

Alig vonultak ki a „rablóbanda” tagjai, amikor feltűnően csinos, igen szép arcú, tizenöt éves leány jelenik meg a színen. Hajdunánásra való, ahol úgy hívják, hogy a „Szép Irénke.” A leány gyermekmenhelyen nevelkedett, ahonnan akkor, amikor felnött, kiadták magánházaikhoz. Sehol sem maradt meg. Nyugtalan vére izzte, hajtotta egyik helyről a másikra. Dolgozni nem szeretett. Egy-szer, azután rajtakapták, hogy egy

debreceni söfförrel három napon át autózott. Felesleges megállapítani, hogy a „zónázásért” nem fizetett egy fillért sem. Azután beteg lett. Bevitték a kórházba. Ott az egyik ápolónőtől ellopott két értékes párnát és azon betegesen meglógott a kórházból. Visszakerült valami utonmódon a menhelyre. Ott megegy-szer megpróbálkoztak vele. Kiadták a diakonisszához. Ezek sem bírtak vele. Végül elkerült Nyiregyháza masamódeánynak. Butorozott szobában lakott, de egy alkalommal a házigazda észrevette, hogy a pupos fia beleszeretett a csinos leányba, aki hátralékban volt a lakbérrel. Kijelentette a leánynak, hogy neki csak egy fia van, az is pupos, de mégsem engedi, hogy olyan leányra vesse a szemét, aki még a lakását sem tudja kifizetni. Azután kalapot emelt s alászárgáját köszönve, kitessékelt a nánási „Szép Irénkét.” Ezt azután a lopások egész sorozata követte. Legvégül a bíróság elé került a leány. Úgy libbent be a tárgyalási szobába, mint egy nagyvilági dáma. Selyem ruha volt rajta. Azt mondta a bírónak, hogy egy barátnőjétől kapta kölcsön, erre az alkalomra. Már minthogy a tárgyalásra. Mert itt mégis csak tisztességesen kell megjelenni. Semmi megbánás, semmi megrökönyödés nem látszott rajta. Annál inkább a kozmetika. Javító nevelésre utalták. Nevetve fogadta az ítéletet.

Aki az éhez az anyjának koldult

Teljesen lerongyolódott, rémült arcú gyereke ember a következő vádlott. Tizenöt éves. Az a vád ellene, hogy csavargott és engedély nélkül koldult. A csavargást nem is tagadja. Azt mondja, hogy munkát keresett, azért járta be a környéket. Soha sehol sem lopott. Életében egyszer koldult, azt is csak azért tette, mert az édesanyja nagyon éhes volt és nem volt otthon egyetlen falat kenyér sem. Zokogva mondja el mindent és szinte összefacsarodik a szívének, amikor halljuk a borzasztó vallomást:

— Ne tessék haragudni, bíró ur, egyszer koldultam, de nagyon éhes volt az édesanyám...

De a törvény nem ismer pardon! A szerencsétlen, agyongyötört, kiéhezett gyerek dorgálást kapott. Dr. Jankovich tanácselnök megmagyarázta, hogy nem szabad engedély nélkül koldulni, máskor ehhez tartsa magát. A gyerek sirt, zokogott és a következő pillanatban felcsillant a szeme, mert megtudta, hogy nem kerül a fogházba. Csak ettől félt. Szegény, nem ismeri a törvénykönyvet.

Sorban a többiek...

Ezután sorban jönnek a fiatal leányok. Mind lopással vádolva. A legtöbb közülük első ízben cseléd és az asszonyától zsebkendőt, vagy tükröt lopott. Hiába, nagy szó a hiúság. Tizennégy-tizenöt éves fiatal leányok, akiket a szüleik már ilyen zsenge korban kidobnak az életbe. Csoda, hogy eltévednek? Valamennyi dorgálást kap. Meghallgatják szépen, csendesesen a bíróságos szavait, hogy máskor ilyet nem szabad tenniük, azután boldogan mennek ki az utcára. Keresnek egy másik helyet s lehet, hogy pár nappal múlva ismét a bíróság elé kerülnek. — tükrölopásért... Ez a fiatalokak bírósága.

Benyovszky László.

Állást keres?

tegye közé hirdetését 2 napilapban, 10 szót 50 fillérért. Hirdetését feladhatja Kossuth-utca 3. szám.

Érdekes megligyelések a hegyes Svájcban, amit a debreceni homok is megbírna

Eszmék gondolatok, ötletek amelyek jó tudni s amelyek megvalósíthatók

Genf, március.

Nem esem bele a kezdő és külföldimádó utasok hibájába és — bocsánat a pórias kifejezésért —, nem vágyodom hasra minden előtt, ami külföldi és művelt nyugati. Valahogy mindig dr. Ecsedi István, a Dérimuzeum kiváló igazgatója jut ilyenkor az eszembe, akinek saját tapasztalatai alapján szintén megvan a jól leszürt ítélete a művelt Nyugatról, Párisról, a világ közepéről és ez az ítélet elítélő, marasztaló... Eleget jártam már a világot Párisból Londonig, Athéntől Stockholmig, vagy — ha úgy tetszik — Berlinből Rómáig és mindenütt nyitott szemmel nézdelődtem, figyeltem és megláttam saját hibáinkat, de épen úgy megláttam és örömmel jegyzem le mindannyiszor, sok mindenért nem kell szégyenkezniünk, sőt: igen sok mindenben egyformák vagyunk, sőt felülmuljuk a nagy, gazdag, hatalmas, művelt Nyugatot...

Nem esem bele abba a hibába sem, hogy mindazt, ami szép és jó van külföldön, azt azonnal megvalósíthatónak véljem odahaza is, mert számot vetek az anyagi lehetőségekkel, a gazdasági helyzettel, az anyagi fedezettel. — hiszen végeredményben minden csak a pénzben múlik...

De van sok olyan, ami még a mai mostoha viszonyok között is megvalósítható odahaza. Nem nagy dolgok, — némelyik talán kicsiségnek, szőrszálhasogatásnak, a kákán is csomót keresésnek látszik, — kicsiségek, de mind olyanok, ami az életet, ezt az amugy is cudar életet szebbé, kényelmesebbé, meghittebbé s kedvesebbé teszi... Ilyen és ehhez hasonlóknak jutnak az eszembe, mikor a tavaszi napsütésben Genf utcáin járok-kelek, nézdelődök.

Mindenekelőtt: egy tévhitet szeretnék eloszlatni. Odahaza azok, kik annyira esküdtelességei a katonáskodásnak a honvédségnek, azok, akik nem akartak és nem akarnak katonát látni, akiket a pacifista eszmék szédítenek meg, akik destruálnak és újabbban már a sportoló levele-intézményt is kikezdi, szeretik hangoztatni, így a békés Svájc úgy a semleges, fegyvertelen Helvétia, a művelt Nyugat, ahol nincs katonáskodás, nincs fegyverkezés, nincs harcra, háborúra való készülés, nincs fegyver, nincs katona...

Hát ez valahogy nem így van, sőt ellenkezőleg: a békésnek mondott Svájc ugyancsak militarista állam, ugyancsak erős és szigorú védkötelezettség van bevezetve, ugyancsak szigorú a katonai kiképzés és a svájci állampolgár ifjúságától öreg koráig minden évben, ha csak pár hetet is, de köteles katonai fegyveres szolgálatot teljesíteni és erős, szigorú katonai kiképzésben részesül állandóan és továbbképző kurzusokban is...

Amint a genfi utcákon járok-kelek, színes, hatalmas plakát ölik szemembe. A plakáton egy fiatal diákgyerek, puskával a vállán, kézigránát a kezében, oldalán tölténytáska, a derékszíján és a plakáton a következő felhívás:

„Instruction militaire preparatoire pour les jeunes gens”. (Előzetes, előkészítő katonai oktatás, katonai kiképzés fiatalok számára...)

Ime, a békés Svájc még a köteles sorozás előtt fegyveresen kiképzzi az ifjúságát. A békés Svájc igenis akar katonát látni és szögezzük le azonnal, neki van igaza. Pedig Svájc egyik legszebb városában, Genfben

van a Népszövetség, ahol a világ-békét hirdetik, ahol a wilsoni elveket hangoztatták és kápráztatták el vele a hiszékeny világot, Genfben konferenciáznak heteken át a katonai lefegyverzésről és leszerelésről, de ugyanannak a Genfnek az utcáin virítanak azok a nagy színes plakátok, amelyek hívják, intenek, figyelmeztetnek: „Fegyverkezz svájci ifjúság, képezd ki magad a fegyverforgatásban, szükséged lehet rá és hazádnak is...” Jó ezt odahaza is tudni okulásul...

Svájc közismert arról, hogy ott igen sokat adnak az iskolai nevelésre és tanításra, alaposan és nagy szeretettel tanítanak minden iskolában és a gyermekeket tényleg úgy tekintik, mint a jövő reménységét és ennek megfelelően védik, eszerint nevelik, eszerint istápolják otthon, az iskolában épen úgy, mint az utcákon, játszótéren, — mindenütt...

Felütnékem a genfi utcákon egy tábla; sok helyen láttam szembezőkő helyre kitéve, a szövege a következő:

— Au pas, Aux abords de l'école, — ami azt jelenti: „lépésben haladj iskola előtt”.

Autók, motorosok, kerékpárosok, kocsik számára szól ez a felhívás; az iskolák előtt van kitéve ez a figyelmeztetés.

Genf tudja, hogy milyen az iskolás gyermek, különösen mikor az iskolából kifelé tart. Mint a kis rakoncátlan csikók, rohannak ki, nem néznek sem jobbra, sem balra, futnak, hancuroznak. Svájc nem a gyerekeket rendszabályozza meg, örül, ha víg, eleven, pajkos a gyerek, hanem az autókat, motorosokat figyelmezteti: lépésben, iskola előtt haladnak és vigyázzanak a huncut, eleven, rakoncátlan, a kocsitra is leleszaladó gyermekekre. És az autósok betartják a felhívást, a szülők is nyugodtan engedik el felülvétele nélkül az iskolába, kísérel nélkül az utcára a kis gyermeket, ha elemista, ha nagyobb diák, hiszen vigyáznak rá a forgalmas utcán épen úgy, mint az iskola előtt. És nem is történik itt ilyenmü autószerencsétlenség, jaj volna annak az autóvezetőnek, motorosnak, aki nem tartva be ezt a felhívást, ezt a figyelmeztetést, elődézje volna valamelyik kis gyermek szerencsétlenségének...

Debrecen az iskolák városa. Nem-e lehetne ott is ilyen táblákat kifüggeszteni az iskolák előtt, De sok szülő volna nyugodtabb, de sok baleset, karambol elmaradna. Hiszen csak egy kis tábláról volna szó és hiszem, hogy a debreceni autósok motorosok is betartanák ezt a figyelmeztetést...

Tele van Genf parkokkal, gyermek-játszóterekkel. És akármilyen kicsi legyen az a park és gyermek-

játszóter, legalább egy kis hinta és libikóka fel van állítva... És játszik rajta vigan a sok svájci apróság.

Ha visszaemlékszem, Debrecenben is egyre szaporodnak a szép parkok és játszóterek, de én hintát, libikókát csak a nagyerdei strandfürdőben láttam, ahol azt örömmel használja gyermek, felnőtt. Ez sem a megvalósíthatatlan feladatok közé tartozik. Egy kis libikóka ott, a Kálvin-kertben és a Nagyerdő több helyén bizony felférne, elkéne, hadd szórakozzanak a kis gyermekek, hadd edzzék magukat, hadd tornázzanak. Egy kis hinta, egy kis libikóka nem drága és ha Genf főutcáin és parkjaiban nem csunya, azt hiszem Debrecen városában sem lenne az...

Postaládák a villamoson; különösen a vidéki külsőségi relációban. Nem nagy dolog és itt bevált, megszokott intézmény. Ha annak a külsőségen lakó polgárnak, vagy polgárnőnek sürgős levele van, nem kell befáradni, idejét feláldozni hogy a város belső részébe menjen a levélfeladás végett, egyszerűen bedobja a villamos levelesládájába és a villamos viszi, hozzá be azonnal a városba és a posta előtt az állomáson már szedik is ki mikor a villamos fordul és továbbítja a posta a levelet rendeltetési helyére. Azt hiszem, Debrecenben sem volna nehéz ezt megvalósítani. Hány pallagpusztai csapókerít, vágóhídi és környékbeli lakos örülne adott esetben. — Csak egy postaláda a villamosra...

Debrecen a másvárosbeliek civisvárosnak titulálják ahol a „köpködő kaszinó” van és Buóvi Sándor és a lú a nevezetesség. Én tudom, hogy ez nem így van, Debrecen sokkal rendezesebb, tisztább városok más hazai és külföldi városnál. Ez csak úgy ötlött most az eszembe, hogy látom: Genf utcáin az aszfaltba, kőköcskába van beírva, bevésve a járdán sokhelyütt: „Ne crachez pas sur le trottoir”. — ne köpködj a járdára...

Ebben az influenzás világban nem szükségtelen az ilyesmit a járdára vésní: Ne köpködj a járdára... — Úgyes, életrevaló amikor az ember halad, jár-kelek, önkéntelenül szemébe ötlök, felfigyel rá és talán meg is tartja a figyelmeztetést... Debrecenben nem ke'lene? Hogy is mondják: Honni soit, qui mal y pense (Gyalázat arra, aki rosszat gondol...)

A közbiztonság itt imponáló, a magántulajdon itt szentsége a szó igazi értelmében, a rendőrkard nélkül posztol. Este kerékpáros rendőrök cirkálnak és minden kerékpáros rendőr kíséretében egy ügyes, betanított rendőrkutya szalad és segítőtársra, védelmezője minden eset-

ben... Egy-két rendőrkutya — ahogy én a debreceni viszonyokat ismerem —, a kötelességüket kiválóan teljesítő debreceni kerékpáros rendőröknek sem ártana...

Szombat délután és vasárnap erre felé kihal a város. Felnőtt, gyerek, asszony, leány, idegen és benszülött ha csak teheti, kirándul a hegyekbe, a Mont Blanc havasai közé, a genfi tó csodás környékére. Télen a sí, korcsolya, nyáron az evezés, csónakázás; a turisták ezrei és tízezrei mennek ki a szabadba festük felüldetésére, egészségük megóvására, erejük, munkaképességük megvédésére, fokozására. És így bizony a templomok nem igen vannak tele vasárnaponként. Az egyházak — látva ezt — nem kiáltanak tüzet, halált a sportra, a kirándulásra, a turistáskodásra, az egy-két napos vikend-re, hanem alkalmazkodnak az adott viszonyokhoz, az élethez. A kirándulók, a sielők, a turisták számára csütörtökön este tartanak istentiszteletet és ez a beosztás szépen, eredményesen bevált: csütörtökön a lelkiedzés, a lélek, a hit, az erkölcs megerősítése az egyház, az istentisztelet révén; vasárnap a test edzése a test erősítése a szabadban.

Mihamar elkövetkezik az idő, amikor Debrecenben is emelkedni fog a hétvégi kirándulók száma, amint Pesten már hetenkint emelkedik. Az itteni egyházak, katolikusok épen úgy, mint protestánsok, francia, angol, német, amerikai, olasz egyházak papjai már megmutatták a helyes utat, a követendő példát... Vajon követik-e majd Debrecenben...

A külföldi lapok is átvették már a hitvitát a debreceni halotthamvasztó körül s egyik így, a másik úgy kommentálja, egyik helyesli, a másik nem... Én mint „jó luteránus” — ha szabad hozzászólnom, — ebbe nem avatkozom bele, aki akarja, elhamvasztja magát, aki pedig nem, az a földbe temetteti el magát. Legyen kinek-kinek az ő hite és akarata szerint.

Ellenben: mikor a debreceni halotthamvasztóról olvasok, mindig a genfi temetések jutnak eszembe, majd rögtön utána a debreceni temetések. Genfben, ha egy temetési menet halad, ha egy halottat kísérik utolsó útjára, aki csak szembe találkozik a halottas kocsival, leveleszi a kalapját és megemeli a koporsó előtt, megadja az utolsó tisztességet, ha szegény, ha gazdag is volt előkorában az, aki most a koporsóban fekszik. Nem nézi: ifju-e a halott, vagy öreg, előkele-e vagy koldus, ha hideg van, ha jó idő, ha süt a nap, ha esik, leveszi egy pillanatra a kalapját a halott előtt és tisztelget a temetési menetnek öreg, gyermek egyaránt... Magyarországon is sok helyen megvan ez a szép szokás, még a bűnös Budapestén is, csak Debrecenben nem, ahol bizony közömbösek az emberek, ha halottas menetel találkozna és ez még a jobbik eset, mert vannak, akik nevetnek, tréfálkoznak, vagy izléstelen megjegyzésekkel, kegyelmsértő kifejezésekkel kísérik és illetik a halottat, akiről pedig vagy jót, vagy semmit...

A halotthamvasztó vita helyett nem-e inkább erre kellene kinevelni a debreceni publikumot, különösen az ifjúságot, cserkészeket, leventéket, katonákat; adjuk meg a halottaknak az utolsó tisztességet, akár gazdag, akár szegény koldus volt az annakelőtte... Ilyen és ehhez hasonlóknak jutnak eszembe, amikor a genfi utcákon járok-kelek, nézdelődöm...

Tamássy László.

Ha bármilyen

nyomatványra

van szüksége, keresse fel lapvállalatunk nyomdaüzemét

József kir. herceg u. 16 szám alatt, vagy telefonáljon

23-48 számra.

Teriessze a Debreceni Ujságot

A KIE tanulmányutja Bécsbe

Május 14—18. Költség 40 pengő.

A KIE-munka a maga módszerével hatalmas tért hódított különösen az ifjúság között. A KIE-munka egyik módszere a tanulmányutak és kirándulások rendezése is. A közeljövőben is ilyen tanulmányutat rendez a KIE Bécsbe, hogy megismertesse az egykori hatalmas császárvárost az alföldi ifjúsággal. Bécs mint világváros egész az utóbbi időkig a nyugat utolsó állomása volt kelet felé, most próbáljuk megérteni az idegenforgalmi propagandánkkal, hogy Budapest talán sok mindennek nemcsak utóléri, de felül is mulja Bécsét.

A KIE tanulmányi kirándulást rendez Bécsbe 1932 május 14—18-ikán. A résztvevők teljesen négy napot töltenek Bécsben. Ez idő alatt megnézik a város összes nevezetességeit. A tanulmányutat Erőss Sándor KIE-titkár vezeti, s a résztvevőknek nem szükséges okvetlen németül beszélni, mert mindenki tolmácsolnak.

A költség személyenként 40 pengő, melyben napi 3-szori étkezés, gyorsvonati 3. oszt. jegy oda és vissza, valamint a szállodaköltségek benne foglaltatnak. Csak fiatal emberek és férfiak jelentkezését elfogadják a KIE debreceni titkára, Piac-utca 7., (tel. 2409.)

BELVÁROSI TAKARÉPKÉPZTÁR
RT. BUDAPEST

debreceni fiókjá

Telefon: 19—52., 21—25., 28—40.

Butorozott

szobát keres? Olvassa el lapunk apróhirdetési rovatát.

Husvétí magyar kiáltás

Égi tűz szór bíboriényt a nyitottszájú, néma sirra.
Döbönt asszonycsapat nézi. Mária, ha még tudna, sirna.
Állnak ott, mint kővédermedt szobrok, lejt, görnyedt testtel.
Feltámadás tavaszában diadallal jó a Mester!

Új fény lobban szét a földön! Új dal zendül: örökélet!
Tenger tikkadt, tépett szívben új remény, új élet éled!
A halál halt meg ma itten! — Messze nyargal már a Sátán;
Szörnyű terhe inszakajtó: Júdás lelke ül a hátán!

Krisztus! Itt egy nép rogyott le latrokköz a kínháláira,
Míg a bérelt csücselék a „Feszítsd meg!”-et kiabálta!
Húsvétot kér minden színt! Boldog Isten hallod! Látod!
Feltámadott! Hozd közénk az új Életet, Igazságot!

1932. Húsvét.

BENKE TIBOR.

Harmincöt éve önálló borbély és fodrász-mester Fuchs H. Imre, az Országos Borbélyszövetség debreceni elnöke

(A Debreceni Újság tudósítójától)
A magyar iparostársadalom egyik köztisztelőben álló vezéralakja most ünnepli üzletalapításának harmincötödik évfordulóját. A kiváló borbélymester, aki mint a debreceni evangélikus egyház presbitere egyházi téren is áldásos szerepet tölt be, méltán állítható példaképül az iparosközönség elé. A tisztaság és szakszerűség hagyományainak épőlyan hűséges őrizője, mint amilyen 'elkes istápolója minden nemzeti ügynek.

H. Fuchs Imre a tolnamegyei Udvari községben született s 1883-ban szegődött be tanoncként Kardoss Ferenc gyónki orvos-mesterhez. 1886-ban lett segéd. Nyolc évet Budapesten, három és fél esztendőt pedig Bécsben töltött, hogy a külföldön is tökéletesedjék szakmájában. Debrecenben 1897. április 8-án önállósította magát s azóta a Péterfia-

utcán van kitűnő híri fodrászterme. Kezdeményezésére létesült a borbély- és fodrász-szakiskola, amelynek ma is egyik legképzettebb szaktanára. Tapasztalati alapján sok szakkönyv készült. Egyik legrégebbi tagja az Ipartestület előljáróságának. Négy évig volt a debreceni borbélyszakosztály alelnöke, tizenhat éven át pedig ügybuzgó elnöke. Hat évvel ezelőtt a szakosztály elnökévé választották.

Ugyanekkor lett az Országos Borbélyszövetség debreceni körzeti elnöke. 1927-ben az Országos Ipari egyesület Fuchs H. Imrét érdemei elismeréséül ezüst díszéremmel tüntette ki. (Eddig ő az egyetlen borbély- és fodrászmester, aki ezt a szép kitüntetést megkapta.)

Fuchs H. Imrét jubileuma alkalmából tisztelőinek nagy serege keresi fel őszinte jókívánságaival.

Új debreceni polgárok

A múlt hónapban a város a következőket vette fel községi kötelékébe: Sz. Kovács István máv. fűtő, Balogh József fuvaros, Blau Dávid szabómester, Sándori Kálmán nyug. színesz, Fischer Jakab szatócs, Szilágyi Lajos kézimunkakereskedő, Kenyeres György fodrász, Linker János bádogossegéd, vitéz dr. László Béla kir. közjegyzőhelyettes, Bernáth József ny. rendőrfelügyelő, Lovas Imre postatiszt, Balogh Gyula népzenező, Prakash Károly lakatossegéd, Benischke Ilona bizt. intézeti tisztviselő, Eisenberg Herman kereskedő, Pongrácz Ernő nyug. máv. mozdonyfűtő, Vadász János uradalmi számvevő, vitéz Lépes Győző nyug. m. kir. ezredes, Bartha Ödön százados, Jézerniczky János nyug. kir. ítélőtáblai irodaigazgató, Pintér Gábor kp. őrmester, Kovács András máv. fűtő, Káráz Mária bankhivatalnok, Bartha Károly borbély és fodrász.

Összesen 24 polgárral gyarapodott tehát Debrecen lakosága.

Állampolgári esküt tett a múlt hónapban a városi hatóság előtt 12 viszáhonosított és 2 honosított (lengyel állampolgár) egyén.

Az állampolgársági kötelékből elbocsájtott a múlt hónapban a m. kir. belügyminiszter ur 2 külföldön élő, debreceni illetőségű magyar állampolgárt.

Lakása ? kiadó

egyszer kell csupán a napilapban meghirdetni.
10 szó 50 fillér, hirdetés feladási helve: "Assuth-utca 3.,

Köd

Irtá: Radványné Ruttkay Emma

Innen a magashól nézem a falu- város utcáját, amelyet én kereszteltem el kiskoporsó-utcának. Apró, keskeny-hosszú házcskáik egymás mellé sorakoznak, fekete kátránypapír a fedelük s mintha mindmegannyi egy-egy ridég, kórházi koporsó volna. Különálló, magánakelő valamennyi. Parcellázva, különhasogatva, nehogy folytonosság, együvértartozandóság léssék megszakadt láncolatukból. Az udvaroknak kapuja nincs. Foghíjas fogor benyomását kelti a hársor, mikor elhallag mellette az ember. Egy párt ablak: három, kettő, vagy egy, aztán üresség s aztán újra egy. Az udvaron végigmehet az ember, ki a vsaut felé. Senki se kérdezi, mit keresel a por- táján?

„Az én házam, az én váram”, — itt ismeretlen fogalom. Nincsen kapu. Bemehetsz éjjel-nappal, amikor akarsz, hacsak valami kaffogó komondor neked nem vicsozgatja a fogát. S alig van ház, melynek ablakából a szomszéd udvarra ne meredne legalább egy-két ablak. Nemcsak a keskeny porták ügyetlen építkezési lehetősége miatt, hanem talán azért, hogy bepillantásunk legyen a szomszéd egész napjának életébe, melyhez pedig semmi közünk.

Az aprójszág ki-begárog az utcán, udvaron s ha odabenn, vagy kint el- unja magát, úgy cserélgetheti és cs- nálhatja a szemétdombot, ahogy neki tetszik.

En Istenem, micsoda ujjongással fogadnám én azt a néhaivaló délvidé- ki sváb dobost, akit egy nem megyes székelyen hallottam parancsot hir- detni: „mától fokva kácsat, lpat,

csirkét, tiznót aszucára nem szapat kí- mész; — aki mátul fokva kimén, sz- koruan mek lesz püfelve”... S ta- lálta légyen kint valakinek a jószágát, bizony hogy bement a házba érvényt szerezni a „parancsnak” s akkora pa- táliákat csapott, hogy megemlegette, akit illetett.

Itt néha kiszabadul egy ló, tehén vagy disznó; — nyert, bög, visít, — az utca megrázkódik egy kissé, fejek jelennek meg az ablakokban, van, aki a kapu helyének hégzába szalad ki. Visongás, szóbeszéd, szitkozódás s be- felé, a lelkek mélyén elégedetlen zú- golódás azért, mert nem történt sem- mi. Pedig történetet volna, ha egy gyereket elgázolt volna a ló, vagy leg- alább megrugta volna, — lenne miről napestig beszélni.

Semmi sem történt. Hangtalan, szür- ke minden, mint a köd, amely lombán úszik napok óta a házak fölött, a Tu- róc fölött s elföldi álláhatatlan fá- tyollal a Krivánt, meg a többi szép hegyet s a trencsényi szélkaput, mely- nek tárt szorosán dermesztő özőnlés- sel zúdul reánk az északi fergeteg, amikor csak akar. A Vágvolgye ide- söpri minden szeszélyes orkánját s ezek az orgonahangu orkánok szomo- ru, síró mesékkel kocogtatják, verik az ablakot, Mintha anyasóhajok tö- mörített búja söpörne végig az utcán, mintha sikoltó jajsavak búgnának átkot szóró emberek ajkairól, mintha panaszkod nyögnének bele a szomorú, fekete éjszakába, amely itt megfekszik a déli napsütést.

Ma köd van megint. Reggeltől. A fe- nyők, gyümölcsfák, villanydrótok sodronykerítésük fehér jégvirág- burokkal megrakva, csodaszépek. — Mint a mesékben, mint a regékben, mint a regékben. Most jönnek a vit- lik, a törpe manók és mindjárt, azon-

nal történni fog valami. Valami más, mint ami itt eddig volt. Valami más — Élet, — olyan, amilyen másutt van, messze a ködön túl, a hegyek mögött.

Szeretném a két kezemet az ablak- ból kinyújtani s hosszúoles képzelet- legyekkel elhessegetném a fátyla- kat, a szürke ködöt s a kiskoporsók fölött nesztelen szellemlepekkel man- nék valamire, — a fénybe, zajba, vl- ágosságba és megtalálnám újra az Életet... Szemközt kacagna, vagy zo- kogná velem s visszavillózna rá a sze- mem: szervusz! Eljöttem, újra itt va- gyok!

Nem lehet elmenni. Megfogott a köd. Napi gondok nyugmarása jön s parázna falánksággal habzsolja a lel- kem. Minden nap elviszi egy darabját. Csodák születése meddő sikolyba fül, vergődő szavak mélye elzeng a sem- miben; portyázó fenevadak tépik el muzsák mesészárait s ronggyá szaggat va hull vissza minden a földre, a sárba...

Behunyom a szemem s a hallóide- gek megcsalt túlfeszítése elhozza kö- döntulról életek szép és életek ször- nyű hangjait. Belevisszong a levegőbe az akarás és a jövő s halódva csapó- dik uj ezrak elszálló végsóhaja a köd- be. Új életek uj hullámai verődnek sziklás, virágos utakon, — irtózatos erők vonaglása, vagy mosolygó szép- sége teremt és viszi előre a má t holnapok zajába.

En itt vagyok. Itt nem történik semmi sem. Köd, köd, egyforma fojtó, sűrű köd szürkén fekszik a tájon, a kiskoporsók födele fölött vastag fű- tők verik birközva a ködöt s szállnak felfelé, messzebb. A cellulosegyár ké- ménye fekete, kormos füstöt tereget a ködbe, aztán belebúg a csöndbe hosz- szan. jajgatón. Ott a síneken most jön

Ruttkay felől a vonat. Szeli, nyeli a kö- lömetereket, aztán megáll, pöfög, do- hog, — csand, — füst... indul tovább előre, megkeresni az Életet... El- ment.

Itt maradt a köd.

Lent az utcán öklömnnyi ember bir- kózik egy kenyérrrel. Nagy piroskoc- kás abrosz csücskét bogozza, kötözi fölötte, emelint a balyun egyet s a ke- nyér kigurul az árokba és futna el várakozó szájak vágyától, ha el nem fogná s nem cipelné vissza nyögve a kis ember. Leteszi a kenyeret a járda szélére, szétteríti az abroszt. Hohó, megállj! Éppen most fú be a szél a trencsényi kapun, a két hegység kö- zött s jön végig jajgató bűgással az utcán. Viszi, söpri az abroszt. A kis ember nagyot fúj, aztán újra szétteríti az abroszt. Két sarkára követ tesz, — a másik két sarkot szétteresztett lá- baival fogja le. Igen ám, de a kenyér arrább van. Mi lesz már most azzal? Ki hozza ide?

Az egyik udvarból kiballag a Hek- tor. Nem segíteni megy, csak a ke- nyérszag csalta ki. Körülzsongja az illatos kenyérdűcöt s a gyerek kétség- beesetten, sirásragórbóló szájjal nézi. Rugna is, kiáltana is, de fú a szél cu- darul, cöveknek kell a két láb, kala- pot fog az egyik kéz s végre mégis kipattan a cseresznyeszájon az elke- seredés:

— Mész a fenébe, te büdös!

Hektor tovább kerflgeti a kenyeret, mert Hektor csak tótul ért.

— Mars! — szalad feléje a szó s erre elődalog a jámbor, öreg vadász- kutya s világos szándéku pislogások- kal néz újra, meg újra vissza.

No, mi lesz azzal a kenyérrrel? — Mennyi kiütközés a kenyérrért, a ke- nyér körül! Itt is ebbe kapaszkodik a gáncs, a kolonc, — amikor már meg-

Legendás hideg telek Magyarországon és Európában

**Amikor a Földközi tenger és az Adria is befagyott
Dermesztő hidegek Debrecenben**

(A Debreceni Újság tudósítójától.)
Soha ilyen husvétot... — mondják az emberek. A hőmérő még mindig a fagypontra állt, a szobákban fűteni kell, a piacon nincs egy szál virág. Mintha az elemek összeesküdtek volna az ember ellen. A jól értesültebbek, viszont nagy buzgalommal hivatkoznak ama bizonyos „legöregebb emberekre”, akik soha sem értek meg még ilyen hosszú, kemény telet s nem emlékeznek arra, hogy husvétkor valaha is fűtött szobában kellett volna fogadni a lo-eolódókat.

Kevés vigasztalásul, legyen szabad itt elmondani, hogy hosszú telek, keményebb telek bizony voltak máskor is. Volt idő, amikor Bécs és Budapest között még május 27-én is havazott és Miskolcon április legvégén fagyott be a Szinva patakja. A magyar természettudományos megfigyelések évszázadokkal ezelőtti is igen pontosak voltak és az utókorra sok értékes adat maradt fent a régi telekről.

Amikor nyáron is jég volt a Fekete tengerben

A honioglalás idejében 995-ben novembertől májusig tartott a tél. Julius ismét olyan hideg lett, hogy befagytak a folyók vizei. Ezzel a kemény téllel a történelmi feljegyzések szerint csak a 763-ik évi tél vetekedhetik, amikor a Duna fenekéig fagyott s mikor végre felengedett a fagy, a víz 30 láb vastag jégtáblákat hordott a Fekete tengerbe s azt úgy megtöltötte, hogy nyáron sem olvadt el. A tengeren zajló lég-

van s csak szájhoz kellene emelni friss belét.

A szél kissé elállt. A gyerek egy ugrással ott terem a kenyérnél, nyugós sőhajjal emeli az abroszra s aztán álló, újra fellendíti a hátára. Főnt van a bugyor, de a kenyér kalimpálva veri a fiúcska bokáját s nem akar följebb menni.

Nézem, nézem a piroskockás abroszt, míg csak el nem tűnik az utcá-
sarak mögött.

Hát mégis történt valami. A kenyér körül. Napok, évek verejtékei s keserű könnyei szaladnak elém a guruló kenyér nyomában s itt kopog szobám ajtaján a Volt és itt settenkedik a Lész, Tervek, célok és reménytelni álmok lepik be zsongító erővel előretutamat. Hányszor foszlottak köddé, semmivé! Hányszor gurultak előlem az árokba, mint az imént a kenyér. Ennek így kellett lenni. Itt kell lennem a ködben. Most itt kell lennem. Itt tart a kenyér és megfogott a köd. Szürke, fojtó, fullasztó hínár. S nekem nem szabad engednem, hogy körülöttem sötétség legyen. Magasra szegem a fejem s dacos küzködéssel nézek túl a ködön.

Most ment el a vonat az Élet felé. Még egyszer körülnézek a tájon... A Dula-kert fái most lepik százával a fekete károgó varjak, éjjeli szállásra. A kármadarak szárnycsattogása ütemesen suhogással gyöngül s már-már ráereszkedik lelkekre fekete szárnyak kérellen emléke: sűrű, fekete fátyol, — ólom súlyú köd, — de villan a lámpa, a fény, jönnek a pihenés órái: hív a karosszék, várnak a könyvek, — és most már minden jól van: a lélek szárnyán itt van az Élet.

táblák még Konstantinápoly falait is megrongálták. Papp István történelmi jegyzetei szerint még a Földközi tenger is által fagyott. Nem sokkal később 1059-ben nemcsak a gabonát, de még az élőfákat is kipusztította a fagy. 1245-ben az egész tártábor a Duna jegén keresztül indult Esztergom ostromára. 1257-ben és 1313-ban hideg tél után olyan hideg nyár jött, hogy semmiféle gabona be nem érett Magyarországon.

Százaker 16 és hetvenezer harcos fagyott meg néhány nap alatt

Később 1430-ban volt rendkívül hideg és havas tél. Utána rettenetes

1709-ben befagyott az Adriai tenger

A leghavasabb és leghidegebb telek egyike volt az 1565. évi. Utána rendkívül bő nyár és kitünő termés következett. Ezt a bőséget előre jelentette a kigyóknak temérdek sokasága. 1564-ben annyi kigyó támadtak, hogy az asztagokat is elemésztek tük. Hasonlóan bő esztendő követte az 1605. évi rendkívül hideg telet. Magyarországon egy szép ökrör 12 garas, egy tehén 6—8, egy sertés 2—4 garas vala. 1623-ban Bethlen Gábor vitézei úgy fagytak meg a lovon.

1709-re fordulóra az emberek még ágyaikban is megfagynak. 1708-ban Szent Mihály napján már rettenetes fagyok voltak. Később olyan hideg lett, hogy Európának minden városában bezárattak a boltok, az utcákon senki sem járt. Az égi madarak röptükben fagytak meg. Párisban naponta 60—80 megfagyott embert szedtek össze az utcákon. Olaszországban kifagytak az olaj és narancs fák. Az Adriai tenger egyik partjától a másikig befagyott. Március 15-én oly hideg volt, hogy az emberek szájából kiköpött nyál mielőtt földre ért volna megfagyott.

Havazás május 27-én

A leghidegebb, leghosszabb telek közül való volt az 1740. évi tél, amely már október 13-án beállt és egészen pünkösdig, május közepéig tartott. Az igavonó jószágok mentükben megfagytak, az embereket szekereikbe fagyva találták. Január 9-én volt a leghidegebb. A tehenek a nagy hideg miatt elvetéltek, a madarak szálltukban, a szarvasok futásuk közben fagytak meg. Pünkösd után ismét hirtelen fagyások következtek és május 27-én még Bécs és Buda között nagy havazások voltak. Érdekes volt megfigyelni, hogy a szobákban olyan hideg volt, hogy a tavasz jöttével nem belülről deresedtek ki az ablakok, hanem kívülről. Ezen a télen adta Anna orosz cárnő ama nevezetes mulatságot, amelyet egy jégből készült palotában tartottak meg. Jégből fa-

aradás következett s a magyar krónikások feljegyzései szerint a Duna Belgrádnál 12 mértföld széles volt. 1443. telén 36 ízben esett hó. Detsy Sámuel ujságja szerint 1460-ban még Gertrud napján, március 17-én is jék hátán közeledtek Buda és Pest között a vásárosok szekerei. Az 1449. év tele egyike volt a leghidegebbeknek. II. Bajazid török császár hadi népéből egyetlen éjszakan 10.000 ember fagyott meg. A következő napok is olyan hidegek lettek, hogy nyolcvanezer főnyi hadseregéből 70.000 ember megfagyott. Bajazid táborában 100.000 ló pusztult el a fagy következtében.

ragták ki még a palota ágyait is és jégből készültek a hat fontos golyóbisok, amelyek kisüttetvén két hüvelykes deszkát keresztül lyukasztottak.

A debreceni templomban Urvacora osztás közben megfagyott a bor

Korán beállott az 1768. évi tél is, amelyen Oroszország egyes részein 68 fokos hideget mértek. A hó Karácsony előtt öt héttel leesett s Karácsonykor olyan hideg volt, hogy a debreceni templomban az Urvacora osztó pohárban egy arra rendelt személynek mindig a jéget kellett zuznia. (Papp István jegyzetei: „Hasznos mulatságok”.)

1775-ben szintén havas és hideg tél volt Európában. November 9-én már lesett a hó és olyan nagy volt a hideg, hogy a hasas marhákat ponyvával kellett letakargatni, hogy el ne vetéljenek. December 7-én már fenékig volt fagyva a Duna. A hideg egészen Szent György napig tartott. 1785-ben még május 8-án is fagy alatt volt a föld színe. Miskolcon április 25—28-án befagyott a Szinva. Májusban még olyan hideg volt, hogy mindössze 10 napon keresztül lehetett kint dolgozni a mezőkön. Az emberek még az ólak tetelét, a gátak felfonadékát is eltűzeltek, a luhokat, állatokat leölték, mert nem tudták neki takarmányt adni.

Megfagyott varjú csapatok Debrecenben

1788.—89. telén, a török háború idején szintén nagyon kemény volt a tél. A háboruban résztvevő katonák közül rengeteg fagyott meg. A tisztek, huszárok lovaikon fagytak meg. Gloknitz és Bécs között egyetlen nap alatt 30 mesterlegény fagyott meg az országon.

1799-ben befagytak a fűtött szobák ablakai, a pincékben egész télen át be voltak fagyva a csapok, megfagyott még az égett bor is. A debreceni tanyákon, amikor hálásra leszálltak a varjak, úgy találták őket

megfagyva, seregestől. Debrecenben az élőfák úgy megzuzosodtak, hogy ágaik letördelöztek. A tengerek 763. óta nem fagytak be úgy, mint ezen a télen.

Akik tehát azt mondják, hogy ilyen tél, mint az idei nem volt még soha, nagyon tévednek. Voltak keményebb, hosszabb, állandóbb telek is és bármilyen nehéz is elviselni, 1932. Husvétján, ne panaszkodjunk a természetre. Gondoljuk meg, hogy lehetne rosszabbul is. (mars.)

Halálra égett lakásán egy öreg cigányasszony

(A Debreceni Újság tudósítójától)

A debreceni csendőrnagyozó alosztály sajtóosztálya hivatalosan közli: Borzalmas szerencsétlenség történt néhány nappal ezelőtt a közeli Bátorligetben. Kanalas Jánosné 80 esztendősen cigányasszony betegen feküdt odahaza. Hogy meg ne fázzon, felkelt, a földre szórt szalmáról és tüzet rakott a takaréktűzhelyben, majd megint visszafeküdt az alomra. Néhány perccel később a tűzhelyről szikra pattant a fekvőhelyre és a szaraz szalmát pillanatok alatt lángborította. Az öreg cigányasszony, aki kétségbe vette észre a tüzet, már képtelen volt a lángok elől elmenekülni és a fekvőhelyén formálisan elégett. Mire ráértették az ajtót, már nem volt benne élet.

Idegessége miatt öngyilkos lett egy erdőőr

(A Debreceni Újság tudósítójától)

Tragikus öngyilkosság történt március 24-én Nyírmártonfalva községben. Nagy Imre odaváló 31 éves erdőőr, aki a guti erdőben volt szolgálatra beosztva, kétségbeesetten vadászfegyverével a lakásán mellette ölte magát és azonnal meghalt. Hátrahagyott leveléből azt lehet megállapítani, hogy a szerencsétlen ember ideggyengeségben szenvedett már évek óta és gyakran foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Hozzá tartozó azonban mindig le tudták vezetni a tervéről beszélni a buszkomor fiatal erdőőrt. 21-én azonban valószínűleg pillanatnyi elmezavarásban elkövette az öngyilkosságát. A debreceni királyi ügyészség megadta a temetési engedélyt, minthogy kétségtelen, hogy bűncselekmény a halálessel kapcsolatban nem történt.

NAGYSZALLODA

„IMPERIAL“

GRAND HOTEL

Budapest, VII., Rákóczi-ut 90.

1 perc a Keleti pályaudvartól.

Legmodernabb berendezéssel felszerelt családi szálloda. 152 szoba meleg-meleg fűtéssel, központi fűtésű, telefonnal, elsőrendű olcsó étteremmel.

Alap igazolt előfizetői 20 százalékos kedvezményben részesülnek

Napló penzlő 10.— P.

ÁLTALÁNOS FORGALMI BANK R.-t.

Debrecen, Ferenc József-ut 32. szám.

A MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK AFFILIÁLT PÉNZINTÉZETE
Bank és váltóüzlet. — Telefon: 34—78., 30—20., 25—20., 19—25. szám.

szép magyar zene csak mint etnografikus ellentét fog megmaradni utódok számára. A mai primitív, ritmikus slágerekben nincs semmi törekvés, mely reprezentálná a nép lelkének szintézisét. Ez a sportzene. Banne nincs se lélek, se szív, csak egy öleletes szexuális érzés.

S mindez pedig történik Liszt Ferenc országában! Nem hiába mondta Spengler, mint próféta, hogy a nyugateurópai kultúrának a jazz egy körtünete, Feszter Tolstoj magántitkárának, Bulgakoff Valentinnek azt mondta: „Ha egykor az európai civilizáció elpusztulna, én csak egyért sajnálnám, a zenét.” Ha ma élne, bizonyosan visszavonná ezt a sajnálatát, a jazz bizonyosan kiábrándította volna. A történelem bizonyítja, hogy bizonyos ideák átalakítják, vagy romba döntik a társadalmat. Ma azt mondhatjuk, hogy ez az ideátlanság rombolja a társadalmat.

Amilyen egy fiatal ember ideája, olyan a lelke is.

A mai cirkusz-jazz nem tudja egy bizonyos ideát felé irányítani a lelket és ezért az utóbbi üres marad. Bulgáriában egy hasonló hangversenyre alig kap a polgári közönség jegyet, azért, mert az egyetemi polgárság és általában a diákság szinte elkankodja azt, úgy hogy többszöri előadásra van szükség.

Megjegyzem, hogy az északi államokban, valamint Bulgáriában is a megfelelő faktorok küzdenek a jazz ellen.

Amíg Bulgáriában olyan koncertet adnak, mint a Bach—Mozart-koncert, a város pénzzel segíti a kezdeményezést, a vigalmi díjat leszállítja és ezzel lehetőséget nyújt a koncert többszöri megismétléséhez. Elismerem a vigalmi díj nemes célját, de ez esetben tönkre teszi a hasonló kezdeményezéseket és ezzel megakadályozza a hasonló koncertek nevelő hatását.

A közönség nevében kérem Vásáry István polgármestert, hogy nyújtsa jobbját a Városi Dalegylet, Szent László Dalegylet és városi zenekolonnak, hogy megismétléssék a Bach—Mozart-koncertet. És hiszem, hogy ez lesz a legjobb husvét-i ajándék Debrecen város közönségének.

HIRDETMÉNY

A folyó évi március hó 28-ára eső heti sertésvásár a husvét-i ünnepek miatt március 29-én, azaz kedden fog megtartatni. Debrecen sz. kir. város I. fokú közigazgatási hatóság.

A. B. C.

utasok részére.

A: Ha Budapestre jön szálljon meg a dunaparti elsőrangú

BRISTOL SZALLOBAN

B: mert olcsó áron nyújt mindent: szép szobát, kitérő ellátást és szórakozást, hisz úgy a délutáni teánál, mint az esti vacsoránál tánc van.

C: Mindezt (szobát teljes kitérő ellátással) — a szoba fekvésétől függően — már napi 12 pengőért kaphatja.

BRISTOL SZALLO

Budapest—Dunakorzó.

Érdekes kimutatás a világszerte hires magyar posta egy évi működéséről

Megjelent a postavezérigazgatóság statisztikai jelentése

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

A magyar postavezérigazgatóság kiadásában rendkívül érdekes adatokat tartalmazó statisztikai kimutatás jelent meg legutóbb. A munka a posta 1930. évi működését tartalmazza, de összehasonlító kimutatást is közöl az 1913—1929-es években teljesített működéséről.

A jelentés tömören összefoglalja és grafikonokkal ábrázolja a posta, táviró, távbeszélő egész szervezetét, ezen kívül kiterjed a rádió egész üzemére is. A postai intézmény fejlődését különösen az összehasonlító táblázatok igazolják. Ezen táblázatok szerint postahely volt: az 1913. évi Magyarországon 6895, a csonkaország területén 1920-ban 2392, 1927-ben 2637, 1928-ban 2694, 1929-ben 2757 és 1930-ban 2747.

Postán szállított összes küldemények darabszáma volt: 1913. évben 1.105.544.251, 1920-ban 283.941.186, 1927-ben 447.582.172, 1928-ban volt 463.009.448, 1929-ben 498.199.935 és 1930-ban 494.282.094. Levélpostai küldemények darabszáma volt: 1926. évben 276.394.509, 1927-ben 316.179.216, 1928-ban 333.065.414, — 1929-ben 355.650.699 és 1930-ban 353.091.202. A postán szállított hírlapok darabszáma volt: 1927. évben 101.411.874, 1928-ban 105.741.142, — 1929-ben 117.532.889 és 1930-ban 116.205.554. A csomagküldemények darabszáma volt: 1926. évben 12.254.827, 1927-ben 13.481.493, 1928-ban 14.037.580, 1929-ben 13.878.604 és 1930-ban 13.240.814.

A postautalványok darabszáma volt: 1927. évben 7.827.140, 1928-ban 9.310.930, 1929-ben 10.283.686 és 1930-ban 10.958.629. Csekkfizetések darabszáma volt: 1913. évben 12.896.720, 1920-ban 2.438.297, — 1927-ben 13.244.222, 1928-ban 15.482.277, 1929-ben 17.039.058 és 1930-ban 18.092.164. Táviróhivatal volt: 1913. évben 5171, 1920-ban 1918, 1927-ben 2262, 1928-ban 2450, 1929-ben 2555 és 1930-ban 2624. Táviratok darabszáma volt: 1927. évben 4.995.042, 1928-ban 5.029.858, 1929-ben 4.999.256 és 1930-ban 4.455.647. Távbeszélő hivatal volt: 1913. évben 2203, 1926-ban 979, 1927-ben 1271, 1928-ban 1469, 1929-ben 1581 és 1930-ban 1666. Távbeszélő előfizetői állomás volt: 1913. évben 71.014, 1920-ban 42.012, 1927-ben 66.491, 1928-ban 73.041, 1929-ben 78.831 és 1930-ban 84.431. Távbeszélő-gezetések darabszáma volt: 1927. évben 150.149.940, 1928-ban 156.168.220, 1929-ben 172.253.548 és 1930-ban 171.168.414. Rádióvevő berendezések száma volt: 1925. évben (az üzembehelyezés éve) 16.927, 1926-ban 59.529, 1927-ben 83.314, 1928-ban 168.553, 1929-ben 266.567 és 1930-ban 307.909. Posta-táviró és távbeszélő személyzet volt: 1913. évben 42.446, 1920-ban 23.440, 1927-ben 19.358, — 1928-ban 20.298, 1929-ben 20.966 és 1930-ban 31.036. Ebből állami rendszerezett személyzet 1913. évben 15.220, 1920-ban 13.123, 1927-ben

11.934, 1928-ban 12.470, 1929-ben 12.617 és 1930-ban 13.005.

Amint a forgalomra nézve közölt adatokból kitűnik, az 1930. évben a forgalom — néhány szolgálati ágban elért kedvezőbb eredmény dacára — általában csökkent, amely jelenség részben a területcsökkentés miatt keletkezett gazdasági és pénzügyi nehézségekkel, részben a mai világgazdasági válság okai miatt van szoros és szerves összefüggésben.

Az összes postahelyek számát, az 1929. évihez viszonyítva, legutóbb 10-el kellett csökkenteni.

Az államháztartás érdekében megkövetelt takarékoskosságot a vasúti és közúti postaszállítási szolgálatban is érvényesíteni kellett, amelynek következtében a szolgálati ágban is bizonyos csökkentést kellett eszközölni.

A táviró szolgálatot ismertető rész szerint, megfelelő biztonsági intézkedések mellett megengedett, hogy a postahivatalok az utalvány táviratokat egymás között távbeszélőn is közvetíthessék, ami azelőtt csak táviró útján volt megengedve, így most már olyan postahivataloknál is fel lehet adni utalványtáviratokat, ahol csak távbeszélő van. A táviróforgalomnak egész vonalon észlelhető csökkenése azon körülménynek a következménye, hogy a ma már nélkülözhetetlen élet-szükségletet képező gyorsabb távbeszélő terjeszkedik a táviró rovására, amely az egész világon visszafelődést mutat.

A távbeszélő szolgálattal foglalkozó részből megtudjuk, hogy 1930 november 15-től kezdődően a 100-at meghaladó előfizetővel bíró vidéki távbeszélő hálózatokban, valamint azokban is, ahol 100, vagy 100-nál kevesebb előfizető van ugyan, de automata, vagy félautomata berendezés létesül, a távbeszélő előfizetői állomásoknak a helyi forgalomban általában helyett alapdíjat és beszélgetési díjat kell fizetni, kötelező beszélgetések figyelembevételével.

A rádió-szolgálatot ismertető a következő rész, mely szerint aránylag rövid idő alatt a rádió nálunk olyan hatalmas elterjedésre tett szert, hogy Magyarország 307.909 rádió előfizetőjével, 1930 év végén — a lakosság számához viszonyítva — a 6-ik helyen áll az európai nemzetek sorában.

A légi posta forgalmunk további fejlődést mutat. Jelenlősen fejlődött az Egyiptom és Britt India, továbbá Délamerika felé menő járat forgalma. Legnagyobb volt Franciaországgal, az egész forgalom 37,4%-a.

A posta költségvetésére vonatkozó részből megtudjuk, hogy az 1929—30. költségvetési évben a tényleges bevétel 105.730.467 P, a kiadás 99.434.467 P, a felesleg 6.296.000 P volt.

A következő rész a bélyeg-muzeum, könyvtár és szakirodalommal foglalkozik. A postabélyeg muzeuma 1930 április 28-án lett megnyitva és átadva a közhasználatnak. A különféle kül-

földi bélyegek darabszáma több, mint 49.000, a különféle magyar bélyegeké 7000 drb.

A postavezérigazgatósági könyvtár körülbelül 5600 drb. könyvet tartalmaz.

A személyzeti és szervezeti ügyeket tárgyaló részből megtudjuk, hogy a posta össz-személyzeti létszáma az 1929. évhez viszonyítva 70 fővel szaporodott. A személyzeti létszám 1920. évtől kezdve állandóan csökken.

Az intézet kebelén belül jólékonny működést is fejtett ki, a m. kir. posta betegségi biztosító intézete, az általa 30 évre bérlet Magyar Vöröskereszt-kórház és a tulajdonát képező Buda-foki Tüdőgondozó gyógyintézettel az élen.

A Posta Jóléti Alapítvány kezelési bizottsága az 1930. évben 1331 esetben 48.577 P pénzesélyt juttatott az önhibáikon kívül súlyos anyagi helyzetbe került postai alkalmazottaknak; a karácsonyi felruházási akció keretében 678 szegénysorsú postai gyermeket látott el felső- és alsóruhával, télikabattal, cipővel, harisnyával stb. 12.568 P értékben. A gyermeknyaralattási akció során 286 vészesegény, sápadt, rosszul táplált gyermek nyaralattásáról is gondoskodott a jóléti alapítvány 14.468 P költséggel.

Dr. Lovassy Sándor előadása az Ecsedi lápról

Nincsen az országban olyan lapterület, amelyet annyit emlegetnének, mint éppen az Ecsedi lapot. Ez egykor oly hatalmas lapvilág, az ő sejtelmes nádrengetegével, madárvilágával mindig ott szerepel, ha Hazánk egykori mocsárvilágának tiszteletes életéről, s madárvilágának mérhetetlen gazdagságáról van éppen szó. Azonban tényleg úgy van, hogy valami biztosat, szakszerűt alig tudunk eddig erről a legnagyobb lapvilágról, mert amit tudunk, az csak olyan hozzávetőleges. Inkább csak szépirodalmi jellegű leírásokból reánk maradt adatok voltak, amelyek pedig főleg annak az egykor tényleg mérhetetlen gazdag madárvilágnak a szakszerű megismerését éppen nem tették lehetővé.

Dr. Lovassy Sándor volt az egyetlen szakember, aki még a múlt század 80-as éveiben tanulmányozta ezt az azóta már eltűnt lápországot, s így csak neki köszönhetjük, hogy most már biztosat is tudunk a lap egykori madárvilágáról. A kitérő szakember idevonatkozó munkája csak két év előtt jelent meg az Akadémia kiadásában s így Debrecen természetkedvelő közönsége csak hálás lehet a kiváló tudósnak, hogy eljön ide hozzánk személyesen is ismertetni a legendás lápországot. Dr. Lovassy Sándor, aki pályáját itt kezdte meg Debrecenben, innen indult a kollégium és a gazdasági akadémia padjaiból, az egész országban jól ismert szakembere nem csak a madárvilágnak hanem az egész állatvilágnak is s aki már félszázados tudományos munkásságának gazdag eredményei után a legmagasabb társadalmi és tudományos kitüntetésekkel is rendelkezik, de azért örömmel jön vissza Debrecenbe s örömmel fogadta el a Tiszántúli Madárvédő Egyesület tiszteletli tagságát, amely kapcsolatot hozza őt ismét avval a várossal, ahol az ő tudományos pályafutása megkezdődött. Az ő székfoglaló előadása lesz az Ecsedi lap ismertetése, amelyet március 29-én, kedden délután 6 órakor tart a Tiszántúli Madárvédő Egyesület diszjuszálásán a Déri-muzeumban. Az előadás után az Angol Királynő fehér termében diszvacsorát rendez az egyesület. Az előadáson belépődíj nincs. Vendégeket szívesen látunk.

Városi Takarékos és Hitelintézet R.-T.

Alapítási év: 1873.

Összes tőkék: 2.800.000 — pengő.

Foglalkozik a takarékpénztár és banküzlet minden ágával.

Telefon: 11-94, 11-96.

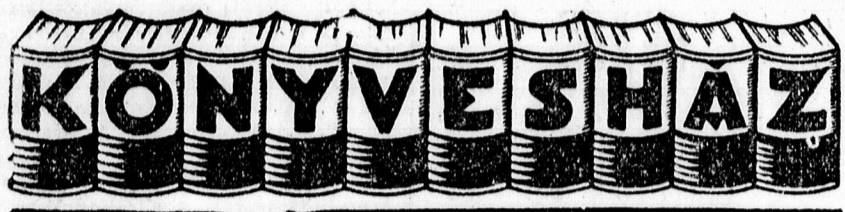
Különytálya: Zálogház. Telefon: 11-95.

Május 8-án lesz az „Anyák Napja”

Akiknek Isten után a legtöbbet köszönhetünk, az édesanyáknak megünnepelése, az irántuk érzett szeretetnek és megbecsülésnek az ünnepe az „Anyák Napja”. Ez a nap, amikor kicsik és nagyok egyformán állnak az édesanyák előtt és kicsi, kis szerény virággal, pár hálászóval köszönik meg a tőlük kapott sok jót.

Ezt az ünnepet, mert méltán mondhatjuk annak, az amerikaiaktól vettük át. A KIE volt az első Magyarországon, mint testület, aki megünnepeltette, népszerűvé tette az Anyák-Napját. Ma már kultuszminiszteri rendelet hívja fel e nap megünnepelésére az iskolák figyelmét is. De nem is kell rendelet, elég a szívnek szava és a hála ünnepélyes hangulatát adó lelkünknek a szóra: „Édesanyám”.

Debrecenben az elmúlt évben az anyák napjának ünnepe közel 30 ezer embert mozgattak meg. Az idén is hatalmas méretűnek ígérkezik az „Anyák Napja”. A Keresztívén Ifjúsági Egyesület (KIE) már lázasan készül az ünnepek előkészítésén. Az idén is hatalmas előkészítő bizottság fogja kidolgozni a nap részletes programját. Az előkészületek és a nap lebonyolításában a társadalom minden rétegéből van résztvevő. A részletes programot később hozzák nyilvánosságra. A rendezőség már most jóelőre kéri a társadalmi egyesületeket és testületeket, hogy az „Anyák-Napja” ünnepeit a régi szokáshoz hűven e napon, május második vasárnapján, 8-án rendezzék meg.

Franz Werfel: A nápolyi testvérek
Regény

Az apák és fiak közötti konfliktusok, minden erkölcsi, világi, megalomániai különbség, mely két éleltanilag azonos nemzedék köze beékelődik, a romantizmus hanyatlásával éppen úgy irodalmi probléma lett, mint pl. a házasságtörés. Aki kinyög magából egy pár regényt, feljogosítva érzi magát arra, hogy Bováryné asszonynak vagy a bőszip apá és modern fiának szívetrepreztető történetét elhagyja.

De amilyen könnyű a Bováryné problémájának kibogozása (egyszerűen: tessék tisztességesnek maradni), épp oly nehéz és megépíthetetlennek látszik az apák és gyermekek közötti aranyhíd ívelése. (A szkeptikus felfogás azt mondja, hogy nincs is szükség erre a hidra; sőt, ha lenne, le kellene rombolni, mert a világ előrehaladását mindig a gyermekek viselik, akiket nem köt sem konzervativizmus, sem előítélet. Ha ez megfordítva állna, nem lenne sem Amerika, sem autó.)

Amilyen mértékben nő az egészséges szkeptizmus, olyan mértékben adhatunk igazat ennek a ki nem mondott, de kötelező tételnek és ha Werfel nem is viszi száz százalékgig keresztül regényében ezt az elgondolást, — bevallom, hogy így megformálva tényleg paradoxon szaga van — mégis paralell halad előre. A regénybeli apa terhelt hosszú sor római ősei után a „patria potestas”-hoz való ragaszkodásban, az abszolút szuverenitásban, mely befelé, a családban, mint egyedüli és legfőbb hatalom, kifelé pedig mint az összes külvilági — mondhatjuk így — jelenségekkel egyarány, sőt az ősi római mentalitásból magyarázhatóság: primus inter pares hatalomként jelentkezik.

Már maga ez hordozza az összeütközést, amit Werfel abban csucsorít ki, hogy Domenico Pascarella, az apa, nem túri, hogy fiai bármi vonatkozásban többet tudjanak, mint ő.

De ez a szuverenitásnak csak az egyik összeütközése, befelé. A másik összeütközés ebből természetesen folyik, akárcsak a politikában tanulhatuk: konfliktus a külső világgal. (Igaz, hogy a hasonlat nem teljesen találó, de a regénybeli apa azonos jellembeli vonások miatt kerül hímiskával vádoltán a börtönbe. Itt egyik jelenség nem olvad rideg postulatuma a másiknak, mint a példában, de az okozati szálak tagadhatatlanok.)

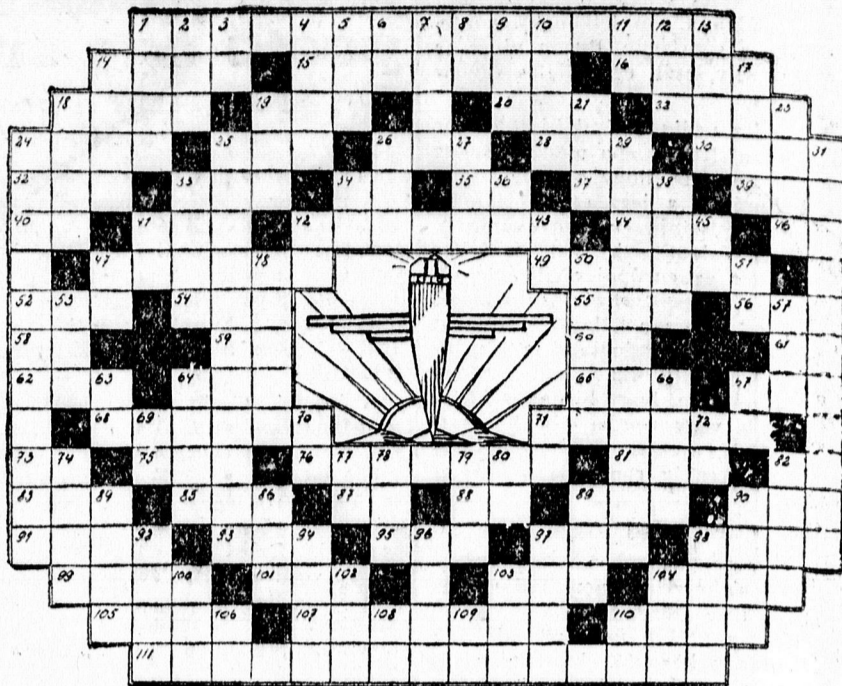
Werfel nyitva hagyja a kérdést: melyik összeütközés dönti meg az apai akarat szuverenitását, mert egy magában az egyik is elegendő lenne. De ez nem is fontos. Tény, hogy a szuverenitás megdőlt. A kiátkozott filozófusokat és a futball-labdát maga az apa veszi meg fiainak és a nyomás alól felszabadult gyerekek megkezdik az életet, megfogva, ügyellenül, keresve, kifelé kapaszkodva, de függetlenül az apától.

Divat ma minden megoldatlan kérdést „válságnak” elkeresztelni. Gazdasági válság, bizalmi válság, lelki válság stb. Az apák és gyermekek közötti „válságot” annak ellenére, hogy éppen úgy nem lehet elsimitani, mint a többi — megoldja, vagy legalább is folyton elodózza az idő, mely a fiakból apákat, az apákból nagyapákat csinál és a válság mint egy örök lánc, húzódik nemzedékről nemzedékre. Gondolom, amilyen unalmasnak találják egy zenében örök consonantiákat — épp úgy nem szabad a két nemzedék lelkét utolsó rezgésig összehangoltni. Érezzük, hogy Werfel is erre az álláspontra helyezkedik és még tovább menve, a Pascarella-gyerek diadalát végeredményül mégis csak az idő diadalának könyveli el. — ius —

A haszonbérrendelet magyarázatos kiadása. A mezőgazdasági haszonbérletekről szóló 1400—1932 és 1670—1932. M. E. számú rendeleteket magyarázatokkal ellátva kiadták: dr. Szilágyi Artúr Károly ügyvéd és dr. Tunyoghy Szűcs Lajos miniszteri titkár. A munka magában fogja a nemcsak az említett rendeletek rendelkezéseinek szakszerű magyarázatát, hanem ismerteti a külföldi jogalkotást, a haszonbérre vonatkozóan általában fennálló rendelkezéseinket a haszonbérmegállapítási ügyekre vonatkozó illetékdíjszabást az Országos Mezőgazdasági Kamarának a haszonbérrevezető eljárására vonatkozóan a vidéki kamarákhoz intézett leiratát, az állat gabonaremfiek és vadarak alakulását feltüntető részletes ártáblázatot. A haszonbér felemeléséhez szükséges adatokat illy módon teljes egészében magában foglaló mű értékes tájékoztatót fog szolgálni úgy a gazda mint a jogászközönségnek. A mű ára 3 pengő. Kapható bármelyik könyvkereskedésben.

A Debreceni Ujság—Hajdúöld 34. sz. keresztrejtvénye

Készítette: Cs. Bogáts József.

MEGHATÁROZÁSOK.

1. Körül a kereten a szerkesztőség husvétii üdvözlője. 14. Husvétii bétes töltelke. 15. Ezt a virágot a tavasz hozza meg. 16. Az USA egyik állama. 18. Megszűnt fővárosi lap. 19. A Duna mellékfolyója fordítva. 20. Tavasszai teszi a gazda. 22. Kolozsvár német nevének kezdete. 24. Husvétii állat. 25. Ivászat jász nyelven. 26. Disze. 28. Művészet idegen nyelven fonetikusán. 30. A Debreceni Ujság egyik munkatársának signálása. 32. Csak fordított óra hangja lehet. 33. Fűtő. 34. Olaj tudományos jelzése. 35. Egyik hegedű hur. 37. Európai főváros németül. 39. Maró anyag. 40. Szomszédos batűk. 41. Nincs haja. 42. Készülék husvétii másodnapján való használatra. 44. Abrak. 46. Fordított kötőszó. 47. Király visei. 49. A hajnal jelzője. 52. Orosz folyó. 54. Állam rövidítve. 55. Amerikai néger név. 56. Idegen valuta. 58. Olasz helyeslő. 59. Ingyen lappeldány jelzése. 60. Ötvenkét hét. 60. Varrásnál használat. 62. ...longa. vita brevis. 64. Kérdő szó. 66. Női becéző név. 67. Állat himja. 68. Bőjtben ilyen ételt is esznek. 71. Szomszédok teszik. 73. Igeköltő. 75. Névtű. 76. A legkorábbi virág. 81. Olasz női név. 82. Tagadó szó. 83. Világtáj más nyelven. 85. U. a. 83. vízszintes. 87. Kérdőszó. 88. Igeköltő. 89. Vadász-ige. 90. Az újságot így is nevezik. 91. Orvosság tájszóval. 93. Magyarul harmat. 95. Magyar király volt. 97. Talál. 98. Székely ruha. 99. Amerikai tó. 101. Számnév más nyelven. 103. Keleti fejedelem. 104. Álarc más szóval. 105. Elektromos mértekegység. 107. Édes ital tárgyesetben. 110. Tenger idegen nyelven.

Függőleges sorok:

1. Ázsiai tó. 2. Madárfogó anyag. 3. Betű fonetikusán. 4. Világbirodalom. 5. Ilyen hal is van. 6. Házállat ékezetthibával. 7. Parancsoló szó fordítva. 8. B-vei török méltóság. 9. Állami intézmény. 10. Női név. 11. Földrész kezdőbetűi. 12. Törvénykönyv. 13. ...azujváros. 14. Nóbeldíjas író. 17. Testrész, a belső magánhangzó kettőzve. 18. Sláger-operett fordítva. 19. Vitrinben áll. 21. Kopasz. 23. Van ilyen módor is. 25. Husvétii kor kapják. 26. Adoma más szóval. 27. Latin személyes névmás. 29. Ezzel is szoktak locsomi husvétkor. 33. Keleti lábbell. 34. Azonos betűk. 36. Ige és főnév. 38. Nyugati folyó. 41. Állóvíz, ékezetthibával. 42. Idegen névelő. 43. Felkiáltó szó. 45. Volt pénzügyminiszter nevének mássalhangzó. 47. Kicsinyítő képző. 48. Ez is könyv. 50. Világító eszköz névelővel. 51. Állati férőhely. 53. Rövidítés. 57. Ékezettel görög betű. 63. Fűszer, ékezet nélkül. 64. Halászeszköz ékezetthibával. 66. Fűszer. 67. Azonos betűk. 69. Olasz skála-hang. 70. SH 71. Rag. 72. Azonos magánhangzó. 74. Kuruc vezér. 77. Olozat szülője. 78. Ut idegen nyelven. 79. Remus és Rumulus anyja. 80. Hamis. 92. Szellemi torna. 84. Szándék más szóval. 86. Hajó része. 89. Ipari növény. 90. Lenti ige múlt alakban. 92. Ijed. 94. Megszólítás. 96. Hires petróleum telep. 97. Láttá. — székelyesen.

98. Ajtón van, tárgyesetben, ékezetthibával. 100. Ösmagyar név. 102. Női név becézve. 103. Három mássalhangzó. 104. Husvétii találatstöltelék. 106. Teke mássalhangzó. 108. Igevégeződés. 109. Fordítva: közelebb. 110. Római szám.

A Debreceni Ujság—Hajdúöld 33. számú keresztrejtvényének helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Kreuge Ivar. 11. Erélye. 12. Évadok. 14. Amőte. 15. Busz. 17. Komám. 19. Aziz. 20. Gyéresi. 23. Vonó. 25. Hunyady Mátyás. 28. Ak. 30. SY. 31. Or. 32. Me. 33. Makro. 35. Komro. 37. Állam. 38. Oszta. 39. Zau. 40. Sol. 41. Im. 42. Irodalmi lap. 49. Rá. 50. Autóba. 52. Mia. 53. A mákos. 55. Sana. 56. Rétre. 58. A les. 59. GY. 60. Kút. 61. Cár. 63. FR. 64. Gyufakirály.

Függőleges sorok: 1. Krózsura. 2. Ré. 3. Elegy. 4. UY. 5. Gebéd. 6. Résem. 7. Iv. 8. Vakit. 9. Adó. 10. Romváros. 11. Hime. (emih). 13. Káos. 14. Az. 16. Uri. 18. MN. 19. Amadzia. 21. YA. 22. Sá. 24. Operálás. 26. Nyomorba. 27. Yokohama. 29. Kalamus. 32. Motoros. 34. Klu. 36. MZS. 43. Iongy. 43. OA. 44. A méta. 45. Lit. 46. Marc. 47. Ia. 48. Pálfy. 51. Tag. 54. Kar. 56. Rif. 57. EAR. 60. KU. 62. Rá.

A pontverseny állása

200 pont. Galvács Margit, Keresztessy Béla. 197. Vajda Lajosné. 190. Kémry Mikó Katalin, Kémery Mikó Gyula, Kémery Mikó Magda, Bornemissza Dénes. 175. Gelléri Emil. 120. Láboss Sándor, Koss Zsigmondné. Koss Olga, Koss Tibor, Koss Lajos, Koss Zoltán. 100. Papp Géza. 90. Farkas Gábor. 84. Kovács Kató. 60. Zeiler Vilmosné, Szander Rozsika. 55. Tóth Emil. 40. Aba Ildikó, Medgyaszay Miklós, Nagy Rózsika, Thuróczy Ilonka, Nagy László, Nagy György, Pólya Piroska, Huszár Tibor. 38. Gaál Otília. 32. Ulrich Tibor. 30. Juhos Imre, Balla Lajos. 20. Pálfy Balászné, Szedernyás Antal. 20. Koss Zsigmond.

Tudnivalók

A keresztrejtvény-megfejtéseket csak úgy fogadjuk el, ha a megfejtés az újságban közölt és kivágott rejtvenyekből történik. Külön papíron megfejtett rejtvenyeket nem fogadjunk el. Egyben kérjük a keresztrejtvény-megfejtőinket, hogy a megfejtéseket mindenkor úgy küldjék be, hogy a rejtveny felett nevüket és előző pontszámukat is megjelöljék. Minden helyesen megfejtett rejtveny után husz pontot adunk s aki eléri a kétszáz pontot, az igen érdekes könyvjutalommal részesül. A keresztrejtvény-megfejtéseket csütörtökön estig kérjük beadni vagy a szerkesztőségbe (József kir. herceg-utca 16.), vagy a kiadóhivataltba (Kossuth-utca 3. sz. földszint).

Hírek

1932 március 27. vasárnap. Prot. Husvét v. Kath. Husvét v.

1932 március 28. hétfő. Prot. Husvét h. Kath. Husvét h.

1932 március 29. kedd. Prot. Cirill. Kath. Auguszt.

Mi a következő gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

„Kigyó” Mihálovits Jenő, Piac-utca 33.; „Muraközv” Preisler Ernő, Piac-utca 72.; „Sas” Mandel József, Hatvan-utca 70.; „Csillag” Beke Barna, Árpád-tér 1.; „Nádor” dr. Sztankay Ába, Szent Anna-utca 66.

IDŐJÁRÁS

A debreceni egyetem Földrajzi Intézete jelenti 1932 március 26-án.

Nagypéntek napja és éjszakája a várakozásnak megfelelő időjárást hozta. A csaknem derült nappal a hőmérséklet 4.2 fokra emelkedett, éjszaka ezzel szemben az utóbbi napokénál is mélyebbre zuhant. —6.0 fokra. A kora reggeli órákban délnyugati légáramlás hatolt be területünkre enyhébb óceáni eredetű légtömegeket hozva magával. Borulás és kisebb méretű havazás volt a következmény. A hőmérséklet a nappal dacára a borulásnak 3.2 fokra emelkedett. Nyugatról egy időjárási zavarterület közeledik Közéneurópa felé, ennek hatása alatt egyelőre felderülés és déli légáramlás mellett nappal fokozottabb felmelegedés fog bekövetkezni. Két-három nap múlva azonban már a zavarterület csapadék területei is eljutnak hozzánk és így átmeneti javulás után újabb borulásra és esőre kell számítani. A hőmérséklet azonban később is kedvezően fog alakulni.

A légnyomás szabálytalanul emelkedik Esti hőmérséklet —0.8 fok.

Mérsékelt éjjeli fagy után, holnap felderülés és erősebb nappali felmelegedés várható.

HUSVÉTI ISTENTISZTELETEK SORRENDJE A TEMPLOMOKBAN:

A református templomokban:

Husvét első napján. Nagytemplomban: pr. dr. Baltazar D., ág. Kolozsváry K. L., 5 óra dr. Kökényessy A. Kistemplom: 9 óra pr. dr. Urav Sándor. ág. dr. Dancsházy S., 5 óra Balogh Miklós. Kossuth-utca: 10 óra p. Baja Mihály, ág. Madar Zoltán, 5 óra Kiss Ferenc, Árpád-tér: 10 óra pr. Magyar Bertalan, ág. Márki Kálmán, 3 óra Rác Jenő. Ispotály: 10 óra pr. Molnár Ferenc, ág. Szabó Gyula, 5 óra Benedek Béla, Homokkert: 10 óra pr. és urvacsorát oszt Kalas Ferenc, 3 óra Benedek Béla. Nyilas-telep: 10 óra Kovács József, 3 óra Mezey Béla. Csapóker: 10 óra Benke Tibor, 3 óra Halász András, Ondód-Vedres dűlő. 9 óra pr. és urvacsorát oszt Halász András, Bánk: 10 óra vit. Szabó Endre, Fancsika: 10 óra Vajda László. Macs: Kondrád Zoltán. Ebes: 10 óra Bagdy Dániel, Wolaffka-telep: fél 12 óra prédikál és urvacsorát oszt Kalas Ferenc, Hegyes: 10 óra Papp Endre. Flep: 3 óra Papp Imre. Diószegi-úti iskola: 11 óra Vajda László. Haláp. 9 óra Kántor József. Kerekes-telep: fél 9 óra préd. és urvacsorát oszt Kalas Ferenc, Boldogfalva-kert (I. sz. gazd. iskola): 10 óra pr. és urvacsorát oszt Füleki Kovács Z. Belső-Ohat: 8 óra Siposs Imre, Ohat-Telakháza. 3 óra Siposs Imre. Hármashegy: 3 óra pr. és urvacsorát oszt Kalas Ferenc. Nyulas dr. Farkas Pál. Egyek: 11 óra Siposs Imre. Szigát: 9 óra Mezey Béla, Köntösgát: 3 óra pr. Kolozsváry K. L., ág. Szabó Pál. Sámsoni-úti iskola: 4 óra prédikál és urvacsorát oszt Halász András.

Husvét második napján. Nagy templom: 10 óra Kiss Ferenc. 5 óra Rác Jenő. Kistemplom 9 óra Benedek Béla, 11 óra dr. Dancsházy S.,

5 óra Benedek Béla. Kossuth-utca: 10 óra Balogh Miklós, 5 óra dr. Kökényessy A. Árpád-tér: 10 óra Rác Jenő, 3 óra Balogh Miklós, Ispotály: 10 óra dr. Kökényessy A., 5 óra Kiss Ferenc, Homokkert: 10 óra Kalas Ferenc, Szegényház: 10 óra Kovács József, Nyilas-telep: 10 óra Mezey Béla, Csapóker: 10 óra Benke Tibor, Pallag: 10 óra vit. Szabó Endre, Nagycsere: 9 óra dr. Révész Imre, Pac: 10 óra Kántor József, Ondód-Kádár dűlő: 9 óra pr. és urvacsorát oszt Halász András, Szepes: 10 óra Erdélyi S. Horthy-kórház: fél 9 óra Siposs Imre.

A római katolikus templomban és az iskolakápolnában:

Husvét vasárnapján: A szokott ünnepi rend. Reggel 6 órától ételszentelés. Szentmisék 6, 7, 8, 9, 11, háromnegyed 12 és félegy órakor csendes szentmisék. Félitizkor ünnepélyes nagymiséét mond s utána prédikál dr. Lindenberger János ap. kormányzó. A déli szentmisén prédikál dr. Hanzsly Lajos káplán. Délután 5 órakor vécsernye. Az Augusztá-sanatóriumban szentmisét mond Tasi Pál piarista tanár.

Az iskolakápolnában szentmise nincs.

Husvét hétfőn: Szentmisék rend, mint előző napon. Félitizkor nagymisé, utána szentbeszédet mond dr. Hanzsly Lajos káplán. A déli misén prédikál Kovács Sándor, a Katolikus Figyelő szerkesztője. Délután 5 órakor vécsernye.

A görög szertartású római katolikus templomban:

Husvét vasárnapján: Ünnepi szentmiserend: 7 órakor reggeli istentisztelet, 8 órakor diákmissze szentbeszéd, 9 órakor katonamisé a görög és latin szertartású római katolikus katonák részére, 10 órakor nagy szentmise, utána názsaszentelés. Szentbeszédet mond Papp Gyula parochus szentszéki tanácsos. Utolsó mise fél 12 órakor. Délután fél 4 órakor nagy vécsernye. Keresztény oktatást tart Papp Gyula parochus, szentszéki tanácsos.

Husvét hétfőjén: Ünnepi szentmiserend: 7 órakor reggeli istentisztelet 8 órakor diákmissze szentbeszéd, 9 órakor katonamisé a görög és latin szertartású római katolikus katonák részére, 10 órakor nagymisé, utána szentbeszédet mond Papp Gyula parochus, szentszéki tanácsos.

Husvét keddién: Miserend ugyanolyan sorrendben, mint vasárnap.

Az evangélikus templomban:

Husvét vasárnapján délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Poputh Viktor. Husvét hétfőjén délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Labossa Lajos vallás-tanár.

— Husvét-ünnepi istentisztelet az unitárius templomban. Debrecenben. Hatvan-utca 24 szám alatt levő unitárius templomban március 28-án, hétfőn, Husvét másodnapján délelőtt 10 órai kezdettel ünnepi istentisztelet tartanak urvacSORA-OSZTÁSSAL egybekötve. Ez alkalommal prédikál és ágendázik: dr. Csiky Gábor budapesti unitárius missziós lelkész. A templom fűtve van.

— A Debreceni Jogász- és Tisztviselői kör f. évi április hó 19-én délelőtt 11 órakor sajtó helyiségében közgyűlést tart. Targysorozat: 1. Elnöki jelentés. 2. Pénztári jelentés és költségelőirányzat 1932. évre. 3. Tisztújítás és választmány kiegészítése. 4. Indítványok. Az elnökség.

— Felhívás a jószívű emberekhez. Egy nagy szegény munkaképtelen hadiözvegy két gyermekével nagy nyomorban szynlódik. A Debreceni Ujság—Hajdúföld olvasóihoz fordul és kéri a jószívű embereket, hogy segítsenek rajta. Bármily csekély adományt nagy köszönettel fogad. Lakása Kassai-ut 19. Adományokat lapunk kiadóhivatala (Kossuth-utca 3.) is közvetít

— Varga Endre nyomdavezető bucsuztatása. Nyomdavállalatunk széles körben ismert, nagy szak tudásu vezetőjét negyven évi munkássága és a nyomda éléről való távozása alkalmából ma, vasárnap este 7 órai kezdettel a Németh Lajos-féle vendéglőben (Csapó-u. 8.) tartandó estélyen bucsuztatja a nyomda személyzete. A köztisztelőben álló szakférfi bucsuztatásánál a Debreceni Ujság—Hajdúföld szerkesztősége is kifejezi jókívánságait és háláját a több mint tizenöt éves zavartalan együttműködésért.

— Ismét engedélyt adtak a csorda kihajtására. A perifériákon lakó kisemberek kérelemmel fordultak a városhoz és kérték, hogy — mint a múlt esztendőbe is — adjon engedélyt a legeltetésre. Veress Géza tanácsnok előterjesztése alapján a polgármester újból engedélyezte a csordajárásokat. A legelőbér valamivel alacsonyabb lesz, mint tavaly. Az érdekelt lakosok kérték, hogy az epreskerti városi birtokon is lehessen legeltetni, azonban azt a kérelmet elutasították, mert a repülőforgalom miatt ezt a részt le kell zárni.

— Betevő falat nélkül egy kilenc-tagu család. Borzalmas nyomorban éri husvét ünnepe Szabó Gyula cipészsegéd népes családját. A családionek semmi munkája már hetek óta. Eddig közsevelőből húzták ki a telet, most a segély megszűnt, de a család fő még nem tudott elhelyezkedni, mert munka nincs és a hét anró gyerekek falat kenyér nélkül áll. A legidősebb gyermek 7 éves, a legkisebb 2 hónapos. A csapókeri Klapka-utca 37. sz. alatt laknak. A jószívű emberek figyelmét felhívjuk rájuk, segítsenek rajtuk bármily csekély élelmiszerral is.

MAI GYEREK.

Popelkánál szól a telefon. A hat éves kislány, aki egyedül van otthon, felveszi a kagylót és beleszól:

— Halló! A papa és mama nincsenek itthon és a butorok mind a nagymamáé.

— Elmarad a csapókeri egyházz-rész husvéthétfői vallásos ünnep-sége. A hétfőre tervezett vallásos ünnepély dr. Juhász Nagy Sándor főjegyző betegsége miatt elmarad és később megállapítandó időben tartatik meg. A rendezőség ezúton is kéri az érdeklődőket és a Ref. Tanító Vegyeskar tagjait, hogy ne fájradjanak ki az ünnepélyre.

— Ma délelőtt 11 órakor lesz az Iparoskör évi rendes közgyűlése. A Debreceni Iparoskör ma délelőtt 11 órakor az Ipartestület dísztermében tartja évi rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki jelentés. 2. Választmányi jelentés és Iparoskör 1931. évi működéséről. 3. Az Iparoskör 1931. évi zárszámadásának beterveztése, a számvizsgálók jelentése és határozathozatal a zárszámadás felett. 4. Az 1932. évi költségelőirányzat megállapítása 5. Tisztújítás. 6. 30 rendes és 15 pót választmányi tag választása. 7. Esetleges indítványok.

— Népszerű Főiskola modern nyelvi tanfolyamaira (angol, francia német, olasz) beiratások egyetemi gondnoki hivatalban folynak (Kollégium, I. em. 38. Telefon 14—39.)

— Gazdasági előadás. Március 28-án, husvét másodnapján délelőtt 11 órai kezdettel a Polgári és Gazdakör nagytermében dr. Kesztüüs Lajos gazdasági akadémiai rendes tanár a „Földbélőszövetkeztető” tart ismeretterjesztő szakelőadást. Erre a gazdasági szakelőadásra — melyet időszerűvé tesz a szikgáti gazdaság területén tervezett földbélőszövetkeztet szervezése — ezúton is felhívja az érdeklődő földbélők és gazdák figyelmét a Debreceni Gazdasági Egyesület

— Milyen a véletlen? Aig mult pár hete, hogy a Szent István csokoládégyár mintacsomagjairól irtunk lapunkban. Valószínű, hogy olvasóink közül is sokan kaptak már multkori cikkünk megjelenése óta ily kedves kis csomagocskát. Munkatársunk, aki a multkori cikket közvetlen tapasztalás alapján írta, a napokban Pesten járt és véletlenül a Szent István gyár előtt vitt el az utja. Ha már itt járok, — gondolta magában — legalább megnézem, hogy honnan küldik széjjel azt a sok-sok kakaós és csokoládés minta csomagot? A gondolatot tett követet és jelentkezés után ziviesen megmutattak mindent a Szent István gyár különböző osztályain, ahol az egyik helyen a cikóriakávét és má-latakávét, a másik épületben pedig a Szent István csokoládéféléket, bonbonokat, továbbá a Szent István kakaót gyártják. Mindezek megtekintése után sor került arra a teremre is, ahol az említett csomagocskák szétküldése történik. Meglepő, hogy mily tömegben mennek innen ki naponta a csomagocskák és mint a kíséző tisztviselő mondja, az a legösszantóbb, ha Szent István fejekekkel felragasztott levelező-lap beküldője elfelejti a legfontosabbat, a saját címét a levelező-lapra helyesen ráírni. Ilyenkor nagy zavarban vagyunk, — mondja a tisztviselő — mert tudjuk, ha a türelmetlenül várt csomag nem érkezik meg, a beküldő kellemetlen következtetést von le szavahihetőségünkről. Meg kellett kérdeznem a kíséző tisztviselőt, hogy miért küldi a gyár e mintacsomagokat csakis azoknak, akik a Szent István cikória fogyasztást a beküldött levelező-lappal igazolták. A válasz igen egyszerű és érdekes: A vállalat jobban meg akarja ismertetni a nagyközönséggel csokoládé és kakaógyártmányait és úgy gondolta, hogy biztosabb eredményt ér el, ha holt betűk helyett, magát az árut küldi a közönségnek. Minthogy vagyoniilag sem állna módjában az ország minden lakójának — a vak véletlenre bízva — minden előfeltétel nélkül szétküldeni százezerszámmra a csomagokat, csak azoknak küld mintacsomagot, akik a beküldött lapokkal meggyőzték a vállalatot arról, hogy az illető Szent István gyártmányok barátja már és így feltételezhető, hogy e baráti körben nemcsak a mintacsomagot fogadják szívesen, hanem előálló szükséglet esetén tényleg a Szent István csokoládét fogják kérni a boltban. A gyár vezetősége kéri a közönséget, hogy a Szent István fejekkel terelagasztott levelező-lapokat postán — a megbízottak bevétele nélkül — küldjék be a gyár címére.

— A „Hármaskerti Kispolgárok Olvasó-Körének” vigalmi bizottsága f. hó 27-én, husvét első napján a kör helyiségében (Tégláskert, Létai-utca 26. sz. alatt, Szakál-féle vendéglő) este 7 órai kezdettel tánc-cal egybekötött családias, hatyus összejövetelt rendez; mely alkalomra a kör tagjait és barátait szeretettel meghívja a rendezőség. A zenét Virág János és jóhírű cigányzenekara szolgáltatja. Beléptdíj nincs!

— Elveszett Sári nevű buldog. Nyomra vezető jutalomban részesül: dr. Greczkó rendőrkapitány, Deák Ferenc 19.

— Husvét táncestély a Koronában, első nap bál reggelig, második nap össztánc (locsoló-est). Leckedij 60 fillér. Új táncanfolyam másodikán kezdődik.

— **Nehéz székelésben szenvedők,** akiknek az agyvértódulás, a fejfájás, a szívdobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbélbajok teszik az életet nehezzé, iganak reggel és este egynegyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a Ferenc József víz műtétek előtti és utáni időszakokban is nagy értékű hashajtónak bizonyul. A Ferenc József keserűvizet gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Lapunk legközelebbi száma a husvétii ünnepekre való tekintettel szerdán, március 30-án reggel a rendes időben fog megjelenni.**

— **Ujságírók gyűlése.** A Debreceni Ujságíró Club elnöksége értesíti a club tagjait, hogy kedden, március 29-én, délután pontosan fél négy órakor a clubhelyiségben rendkívül fontos ügyben gyűlés lesz, amelyre a tagok teljes számu megjelenését kéri az elnökség.

— **Felhívás.** A zeneiskola nőikara a Városi Dalegylet és a Szent László-dalegylet március 31-én, csütörtökön este 6 órakor a zeneiskolában próbát tart. Pontos megjelenést kér az elnökség.

— **Felhívás a róm. kath. hívekhez!** Az Urak Kongregációja, a Szent Erzsébet Egylet, az Urak Kongregációja, az Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Szent László Köre, Szent Ferenc III. Rendje, a Férfitársulat, a Mária-Társulat, a Katolikus Népszövetség debreceni szervezete, az Árpád-házi Boldog Margit Leányklub és a Szent László Dalegylet tagjait szeretettel kérem, hogy április 31-én délután 6 órára a piarista reál gimnázium dísztermében rendkívül fontos dolgok megbeszélése céljából teljes számban és feltétlenül megjelenni sziveskedjenek. Debrecen, 1932 március 26. Dr. Lindenberger János s. k. apostoli kormányzó.

— **A Monti Kör legközelebbi heti összejövetele** kedden, 29-én este kilenc órakor lesz az Angol Királynő zöld termében. Elnök.

— **Kutyaharapás a Külsővásártéren.** Vas Zoltán 20 éves, Bercsényi-utca 53. szám alatt lakó cipészsegéd szombaton délután a Külsővásártéren akart átmenni s közben egy kőborkutya megharapta. Olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a mentőknek kellett segélyben részesíteniük. Megindult az eljárás annak megállapítására, hogy a kutya veszett volt-e, mert ez esetben Vas Zoltánt a budapesti Pasteur-intézetbe kell szállítani.

— **Műsoros táncestély a Világítási Vállalat Önképzőkörében.** A Világítási Vállalat Önképző, Dal- és Sport Egyesülete március 27-én, husvétvasárnapján este 8 órától éjjel 12 óráig saját clubhelyiségében, Piac-utca 36. szám alatt szórakoztató műsoros táncestélyt rendez. Belépődíj nincs.

NEM AKTUALIS.

— **Nálunk Mexikóban** akkora a meleg, — mondja a kreol, — hogy a könnyzacsok is kiszáradnak.

— **Az semmi, — feleli a néger.** — Nálunk Afrikában jéggel kell etetnünk a tyukokat, különben fött tojást tojnak.

— **A „Kalászgárda” összejövetele.** A debreceni Függetlenségi Kör ifjaitól alakult „Kalászgárda” március 27-én, husvét első napján este hat óra, családi összejövetelt tart a Függetlenségi Körben, Piac-utca 38. szám alatt. Belépődíj nincs.

— **Terranova magyar tárgyú előadása a római rádióban.** Terranova, az olaszországi magyarbarát ifjúsági szervezetek országos elnöke kedden, 29-én este 8 óra öt perckor magyartárgyú előadást tart a római rádióban. Debreceni ismerősei közül bizonyára sokan meg fogják hallgatni.

TESTEDZE'S

A helyi amatőrök „Ezüstlabda” mérkőzése Botrányba fulladt a DKASE—Textilgyár mérkőzése

DEAC—DTE 3:1 (1:1).

Az egyetemi csapat határozott játékválással fölényesen verte az érellytelen csatárjátékot folytató DTE-t.

DMTE—DVSC 2:0.

A lelkesen játszó munkás csapat meglepetésszerű győzelmet aratott a nehezen lábrakapó vasutas csapat ellen.

DKASE—Textilgyár 1:0.

A helyi amatőrök nagypénteki „Ezüstlabda” körmérkőzés utolsó mérkőzésén, amidőn a DKASE és Textilgyár csapatai álltak egymással szemben, a második félidő 30. percében a két ellenfél egy-egy játékos a pályán összeverekedett, mire az állóhely közönsége behorant a pályára és általános verekedés kezdődött. A közelharcnak a kardlapokkal érellyesen fellépő rendőrség vetett véget. A mérkőzést 1:0 állásban a DKASE javára félbeszakították. A súlyos fegyvelemsértésnek most már csak a fegyelmi bíróság előtt lesz folytatása.

Husvétii futballprogram

Profibajnokság. I. liga.

Hungária—Ferencváros derbi jellegű bajnoki mérkőzés a Husvét legjelentősebb sporteseménye. A mérkőzés sorsa teljesen nyílt. A jobban diszponált csapat minimális győzelme várható.

II. liga.

Soroksár—Megyer
Maglód—Térzváros.
Nemzetközi mérkőzések:

— **Meghalt Nagy Lajos ingatlanforgalmi iroda tulajdon.** Debrecenben közismert ember volt Nagy Lajos, a legrégebbi ingatlanforgalmi iroda tulajdonosa, aki szellemes ötleteivel, kitünő üzleti érzékével sokáig magas nivón tartotta az irodát, amelyet naponta igen sokan kerestek fel az ügyfelek. Nagy Lajos, mint értesülünk, tegnap délután szívizühüdes következtében hirtelen meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Kossuth-utcai ref. temetőben.

— **A BENKŐ BANK katonákat lapunk mai számához csatoltuk, felhívjuk erre olvasóink szives figyelmét.**

— **Dr. vitéz Szily Tibor előadása a Katolikus Népszövetségben.** Többször adtuk már hírt lapunkban, hogy a Kat. Népszövetség helyi csoportja milyen hasznosan és tevékenyen veszi ki részét abból a társadalmi munkából, mely a világháborúval felkavart mai társadalomban az agyonanyagott s iránytalanul vándorló embert eligazítani, támogatni s megnyugtani igyekszik. Egyike azoknak a társadalmi szervezeteknek, mely a mindennapi politika kikapcsolásával csupán az általános emberi érdekéért dolgozik szigorúan hiteltől s nemzeti alapon. Ezt a munkáját úgy végzi, hogy vasárnaponként hitbuzgalmi s ismeretterjesztő előadásokat tart a tagok részére, havonként pedig egy-egy műsoros délutánt rendez, hogy hasznosan szórakoztassa úgy a tagokat, mint z érdeklődő ügybarátokat. Ilyen műsoros délutánt, tulajdonképpen „gyermeknapot” rendez április 3-án délután a r. kath. főgimnázium dísztermében, amelynek kimagasló eseménye lesz dr. vitéz Szily Tibornak, városunk egyik kiváló gyermekorvosának előadása, amelynek keretében a gyermekápolásról, a gyermek helyes és okos testi neveléséről fog értekezni. A műsor többi részét gyermekelőadások fogják kitölteni szavaltatok, ének és zeneszámokkal. Ugyancsak április hónap folyamán tervez a népszövetségi csoport egy nagyobb szabású gyűlést, amelyet a budapesti központtal karöltve szándékozik megrendezni országos tekintélyű emberek közreműködésével.

Belgrád: Ferencváros—Jugoszlávia.
Zürich: Ujpest—Grasshoppers.

A Bocskay itthon pihen husvétkor.

A Bocskay több külföldi és magyar csapattal tárgyal, hogy megfelelő husvétii programot adjon publikumának. A tárgyalások azonban nem vezettek sikerre s így a Bocskay csendben itthon tölti az ünnepeket; pihen, hogy teljesen fűten állhasson ki a jövő vasárnap Attila elleni bajnoki mérkőzésre. A debreceni közönség tehát husvétkor profimérkőzés nélkül marad. Az amatőr „Ezüstlabda” mérkőzések folytatódnak a vasutas pályán. A körmérkőzés nagy érdeklődésre tarthat számot.

TURISZTIKA

Kirándulás a Mátrában.

A Magyar Turista Egyesület debreceni osztálya április 3-án, vasárnap a miskolci egyesületet fogadja Debrecenben. Az egyesület közli tagjaival, hogy a tervezett mátrai kirándulással kapcsolatos tárgyalások a legjobb mederben haladnak. A kirándulás céljai: Fel-sőtárkány, Szarvaskő, Bélapátfalva, amelyek az országban egyike a legszébb helyeknek. A községek értesítése szerint mind a három községben lehet olcsó szállást és élelmezést kapni. Eger és a Mátra-vidék kis kalauzát teljesen díjmentesen kapják mindazok, akik a Debreceni Ujság—Hajdúföld előfizetési nyugtájával jelentkeznek Springer József turistaegyesületi titkár Piac utcai fotóüzletében.

— **„Cserkészbolt” egyedüli elárúsítója Debrecenben Kulcsár Imre és Fiai.** Cserkészeknek legjobb felszerelések, legolcsóbban. Ajándéokra jogosító szelvények beválthatók.

— **Felvétel a budapesti vakok intézetébe.** A Vakok József nádor kir. Orsz. Intézetében a folyó tanév végével történő kilépés folytán több férőhely üresedik meg, amelyeknek betöltésére ezennel pályázatot hirdet az igazgatóság. Felvételt nyerhetnek vallás, nemzetiség és nemre való tekintet nélkül azok a 4 életévüket betöltött világtalan gyermekek, akik a vakságon kívül semmi egyéb olyan testi, vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek, amely eredményes nevelés-oktatásukat megghiúsíthatná. Továbbá felvételnek azok a gyermekek, akik iskolai oktatás folyamán veszítették el látóképességüket, vagy világtalanságuk dacára is, nyilvános iskolákban esetleg magánutón végzik tanulmányaikat. Az ilyenek 14 éves korukig vehetők fel. Ha azonban csak a felvétel után tűnnek ki, hogy a folyamodó kiskorúak látásának mértéke esetleg túlhaladja a vakság fogalmát, továbbá, hogy gyengeelméjűségben, nehézkorban, súlyos bénaságban, vagy más, az oktatás akadályozó és a növendékek egészségét veszélyeztető fogyatkozásban, illetve betegségben szenvednek, hozzátartozóik költségére eltávolíthatnak az intézetből. Felvételi kérvények szabályszerű kiállításra szükséges nyomtatványokat az intézet igazgatósága szövegi (Telefon: Aut. 96—9:11) vagy írásbeli kérelemre díjtalanul küldi meg. Tájékoztatókéséppen közöljük, hogy az oktatás az óvóban töltött idő leszámításával az intézet évfolyamainak megfelelőleg nyolc éven át történik. Ezen idő alatt a világtalan tanulók a szükséges polgári ismeretek elsajátítására oktattatnak és valamely egyéniségüknek megfelelő pályán (zenei, ipari) kiképezetnek. Igazolt szegénység alapján mindkét nembeli növendék felvétele és ok-

tatása ingyenes. Kérvények a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek címezve folyó év máj. 15-ig a Vakok József nádor kir. Országos Intézete Igazgatóságánál (Budapest, VII. Ajtósi Dürer-sor 39.) nyújtandó be. Herodek Károly sk. igazgató.

A keresztretjvény nyertesek figyelmébe!

A keresztretjvény-pontversenyben eddig a következők érték el a legmagasabb, kétszázás pontot: Martinsz Vilmosné, Galvács Margit, Keresztessy Béla, Szathmáry Elemér és Miklós Ilolya, akik jutalomkönyveiket a jövő hét csütörtökön délután három órától kezdve vehetik át a Debreceni Ujság—Hajdúföld szerkesztőségében, József királyi herceg-utca 16. szám alatt.

Debrecen sz. kir. város polgármestere, ad. 9274—932. VI.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMEY.

Debrecen sz. kir. város Golyó-utca 2. sz., valamint a Sesta-kert rendezésével kapcsolatosan kisajátított Komlóssy-ut 32. sz., Poroszlav-ut 60. és 64. sz. épületeknek bontására, illetve értékesítésére, továbbá Komlóssy-ut 42. sz. épületeknek a cserei szülész női lakás közelében kijelölendő területre átszállítás, végül ugyancsak ezen építményeknek felépítés munkájának vállalatbaadására nyilvános zártajánlati versenytárgyalást hirdetek.

Ajánlat a város által kiadott ajánlati úrlapon árak megjelölésével teendő és pedig a kiirt összes munkákra, vagy együttesen külön-külön tételenként.

Az előirt okmánybéllyel ellátott szabályszerint kiállított és aláírt ajánlatok „Ajánlat a városi épületek bontására, valamint Komlóssy-ut 42. sz. építményeknek átépítésére” feliratu pecséttel lezárt, sértetlen borítékban 1932. évi április hó 11-én délelőtt 11 óráig Debrecen sz. kir. város közigazgatási iktató hivatalában nyújtandók be, vagy oly időben adandók postára, hogy azok a jelzett határidőig nevezett hivatalhoz beérkezzenek.

A fentebb megnevezett határidőre beérkezett összes ajánlatok ugyanazon nap délelőtt fél 12 órakor a város háza tanácstermében nyilvánosan bontanak fel, mely eljárás az ajánlattevők, vagy azok képviselői jelen lehetnek.

Ajánlattevő ajánlatával a végleges döntésig marad közteljesítésben.

Ajánlati és költségvetési úrlapokat versenytárgyalási részletes feltételeket, középítkezési általános és részletes feltételeket ajánlattevők Debrecen sz. kir. város műszaki ügyosztályánál (Rendőrségi palota, III. em. em. 109. sz. szobában) az önköltségi ár megítélés ellenében szerezhetők be, Komlóssy-ut 42. sz. épületterve ugyan-csak ott megtekinthető.

Azok az ajánlattevők, kik a városal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállításra és megítélésük megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyben vállaltuk telepe szerint tartoznak.

A város fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az árakra, szabadon választhasson, a kiirt munkánál többet, vagy kevesebbet rendelhessen, a munkákat belátása szerint megosztassa, vagy amennyiben a versenytárgyalás eredményét kielégítőnek nem találja, újabb nyilvános, vagy korlátolt versenytárgyalást tarthasson, esetleg a munkák vállalatbaadása tekintetében másként intézkedhessen.

Debrecen, 1932. március 23.

Polgármester.

Lapunkat támogatja,
ha hirdetőinknél vásárol.

A budapesti rádió vasárnapi műsora:

9: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból, Prédikál Ravasz László dr. püspök. 10: Egyházi zene és szentbeszéd a belvárosi plébánia-templomból. Szentbeszédet mond P. Bangha Béla jézustársasági házfőnök. Szentbeszéd mise közben, evangélium után van. 11.30: Evangélikus istentisztelet a Bécskapu-téri templomból. Prédikál Pröhle Károly dr. egyetemi tanár. Énekszámok a dunántúli énekeskönyvből. 224, 223, és a Himnusz. Enekel a budai Luther-szövetség vegyeskara Mikus-Csák István karnagy vezényletével. Utána pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. Majd a m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Karnagy Dohnányi Ernő dr. Közreműködik Svéd Sándor. 2: Gramofonhangverseny. 1. Händel: Halleluja-kórus a „Messiás”-ból. (Orgonán játssza Herbert Dawson.) 2. Mascagni: Parasztszület, Ave Maria (Tito Scipa.) 3. Vivaldi—Bach—Pochon: Adagio (J. Thibaud.) 4. Rossini: P. o. Peccat is, Stabat Mater (Marcel Journet). 5. Mascagni: Husvétli kórus a „Parasztszület”ből (berlini állami opera kórusa.) 6. Verdi: Othelli, Ava Mária (Elisabeth Rethberg.) 7. Bach—Silotti: Come, sweet Death, korál (Pablo Casals.) 8. Sullivan: The los Cord (Beniamino Gigli.) 9. Wágner: Tannhauser, nyitány és Vénus-barlang jelenet (párisi feldolgozás. Filadelfiai szimf. zenekar.) 3: A m. kir. földművelésügyi miniszterium rádióelőadásorozata. Székács Elemér m. kir. gazdasági főtanácsos: „Időszzerű gazdasági tanácsadó.” 3.45: Az iskolán kívüli népművelés rádióelőadása, (Rádió Szabad Egyetem.) 1. Husvétli énekek: a) Harmat: Krisztus feltámadott; b) Harmat: Örvendjétek angyalok; c) Harmat: Szent Magdolna elmenne... d) Bárdos: Krisztus virágunk... II. Mária-énekek: a) Kersch: Kinek első szent királyunk... b) Demény: Oh dicsőült szép kincs... c) Harmat: Oh, áldott szüzanya; d) Bárdos: Nyujtsd ki mennyből. III. Énekek az Oltárszentségről: a) Demény: Üdvözült légy; b) Demény: Oh, ki ez Oltáron...; c) Harmat: Csodákkal tündöklő... Előadja a Szent István bazilika énekara. Vezényel: Zsaskovszky József. 2. Györfly István dr. muzseumi igazgató előadása: „A magyar tanyá.” Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5: Magyar nóták. Előadja: Cselényi József és Magyar Imre és cigányzenekara. 6.10: „A jólelkonyág művészete.” Perlaky Lajos előadása. 6.30: „Az operett fejlődése.” III. rész. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye Farkas Imre előadásával. Karnagy: Nagypál Béla. Közreműködik: Kármán Gizi és Szedő Miklós, Strauss János hangverseny. 1. 1. Denevér a) Nyitány; b) Rosalinda áriája (Kármán Gizi). 2. Oraduet (Kármán Gizi—Szedő Miklós.) 2. Ali baba és a negyven rabló, nyitány. 3. Furcsa háború, ária (Szedő Miklós). 4. Egy éj Velencében, gondola-dal (Szedő Miklós). 5. Déli rózsák, keringő „A királyné csipkekedője” című operettből. 6. Cigánybáró: a) Saffi áriája (Kármán Gizi); b) Duet a II. felvonásból (Kármán Gizi—Szedő Miklós). 7. Cagliostro Bécsben, nyitány. 8: Közvetítés a Fővárosi Operett Színházról. „A régi szerelem.” Revü-operett két részben és 26 képben. Irta: Békeffy István és Faragó Jenő. Feldolgozta Lajtai Lajos. Rendező: Lóránth Vilmos. Karnagy: Komor Vilmos. 10: Pontos időjelzés, sport- és ügétversenyeredmények. 11.30—12.30: Radics Jóska és cigány-

Lapunkat támogatja a hirdetőinknél vásárol.

Az olasz nyelv és kultúra ismeretének térhódítása Debrecenben

(A Debreceni Újság tudósítójától)
Több, mint fél évtizeddel ezelőtt világpolitikai szempontból is rendkívül nagyjelentőségű megállapodás jött létre az olasz és magyar állam között: az olasz-magyar barátsági szerződés. Hogy ez más vonatkozásokban is milyen nagy hatással bír a magyar nemzet életére, felesleges közelebbről megvilágítani. Izuttal kulturális szempontból nézzük a dolgot. A szerződés megkötése után a legmelegebb kulturális kapcsolat keletkezett a két ország között. Itt is, ott is egymásután alakultak meg az egyes szervezetek, amelyeknek a hivatása az olasz-magyar barátságunkat még szorosabbá való tétele. Ebben nagy szerepet játszik ma is a debreceni Népszerű Főiskola, amelynek modern nyelvi tanfolyamán elsősorban szerepel az olasz nyelvoktatás. Dr. Wallisch Oszkár egyetemi olasz lektor kezdeményezésére indultak meg az olasz nyelvi tanfolyamok éveken ezelőtt a kurzusokon évről-évre nagyobb szám-

ban vesznek részt a hallgatók. Egy-egy tanfolyam végighallgatása pár fillérbe kerül, amivel szemben a leg-
rövidebb idő alatt el lehet sajátítani a klasszikus olasz nyelvet. A tanfolyam résztvevői kivétel nélkül azokból kerül ki, akik lelkes barátai, az olasz-magyar együttműködésnek és kulturális kapcsolatnak. Ezek valamennyien tudatában vannak annak, hogy az olasz nyelv elsajátítása rendkívül nagy mértékben kimélyíti azt a barátságos viszonyt, ami már évek óta fennáll a két nemzet között. A tanfolyam vezetője, dr. Wallisch Oszkár egyetemi lektor, akit egyébként Mussolini nemrégiben a Fessera Amici del Fascismo-val tüntetett ki, teljes odaadással s nagy tudással irányítja a kurzusokat és ennek köszönhető aránylag igen rövid idő alatt elsajátítható az olasz nyelv. A tanfolyam jelenleg is folyik és igen sok hallgatója van. Az egyes nyelv-
órákat a Kollégium épületében tartják meg.

zenekarának hangversenye a Vadász-kürt-szállóból.

A budapesti rádió hétfői műsora:

9.30: Hírek. 10: Egyházi zene és szentbeszéd a budavári koronázási templomból. Szentbeszédet mond: Füle Kornél domokosrendi atya. 11.15: Görög katolikus istentisztelet a Szegényház-téri görög katolikus plébánia templomból. Szentbeszédet mond Krajnyák Gábor dr. szentszéki tanácsos. Utána pontos időjelzés, időjárás-jelentés és vízállásjelentés. Majd zenekari hangverseny. Karnagy: Berg Ottó. Közreműködik Elek Szidi. 2: Gramofonhangverseny. 3.30: Móra László ifjúsági előadása. 4: A m. kir. Mária Terézia I. honvédegyezred zenekarának hangversenye. Karnagy: Fricsay Richard. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.15: „Magyar legendák.” Kempelen Béla előadása. 5.45: Hoór-Tempis Erzsébet hangversenye. Zongorán kísér: Kazacsay Tibor. 6.20: „A lámpalát gyógyítása.” Tóvölgyi Elemér dr. előadása. 6.50: A Békeffy vokál-duo hangversenye. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése. 7.30: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. „Faust.” Dalnői 3 felvonásban. Szövegét Goethe után írta Barbier és Carré. Fordította Ormay Ferenc. Zenéjét szerezte Gounod Károly. A II. felvonás után sport- és ügétversenyeredmények. A III. felvonás után pontos időjelzés. Az elő-

adás után Toll János és Toll Árpád cigányzenekarának hangversenye a Kovácsévics-étteremből.

A budapesti rádió keddi műsora:

9.15: A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 11.10: Vízállásjelentés. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. Közreműködik: Fenyves Alice (hegedű) és Lux József (ének). Zongorán kísér: Polgár Tibor. 1. Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, árfolyamhírek, piaci árak. 3.30: Ifjúsági helyesírási verseny. Előadó: Halász Gyula. 4: Asszonyok tanácsadója. (Arányi Mária előadása.) 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5: „Az adóok törvényes védelme”. Tunyogó-Szűcs Kálmán előadása. 5.30: A Magyarországi Munkásdalogyletek Szövetsége képviselőtében a Budapesti Általános Munkásdalogylet hangversenye. Karnagy: Müller Károly. 6.15: Francia nyelvoktatás. (Garzó Miklós.) 6.45: Ifj. Sárny Elemér és cigányzenekarának hangversenye. 7.45: Szabó László dr. előadása: „Az újság ereje.” 8.15: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Karnagy: Berg Ottó, Közreműködik: Berg Lili. 9.45: Pontos időjelzés, hírek, majd: az Ostende kávéház szalon-, jazz- és cigányzenekarának hangversenye Kálmár Pál énekszámával. 1. a) Stepat

Kereskedelmi nyomtatványokat

szépirodalmi műveket,
folyóiratokat,
plakátokat, szórólapokat,

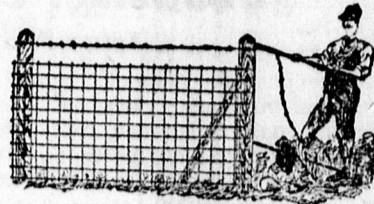
minden igényt kielégít^{en} készít
vállalatunk nyomdaüzeme
és könyvkötészete

József kir. herceg-u. 16.
Telefon: 23-48

Kerítés

-- sodronyionatok
minden méretben kaphatók

Sesztina Lajos
vasnagykereskedésében
Debrecen.

—Piber: Addig kell szeretni, keringő;
b) Vass Henrik: A rádió egy andalító tangó szól (Kalmár Pál). 2. a) Járai István: Melodie (szakofonon előadja Ligeti Miklós, zongorán kísér Angyal Árpád); b) Kiszely-K. Halász: Tangó a Miss Ismeretlen c. operettből (Kalmár Pál). 3. Táncezene: a) Rumba (Lecuona; Siboney); b) Fox-trott (Kahn—Aksi—Whiting: It's a long time between kisses); c) Tangó (Le Soir—Doll: On a little balcony in Spain); d) Rumba (Gino Bonelli: Nova Rumba); e) One-step (Flotsam—Jetsam: The changing of the guard). 4. a) W. Jurmann—Kuthy György: Egy szerelmes tangó; b) Benatzky—Ifj. Békeffy: Amitől az ember kicsit bolond lesz, tangó (Kalmár Pál). 5. Huszka—Martos: Lili bárónő, operett-egyveleg. 6. a) Kalmár Tibor: Az én életemnek ugysem lesz jó vége; b) Sándor Jenő: Illova viszi az őszi szél; c) Vályi Nagy Géza—Nádor Jóska: Akit már egyszer megcsaltak; d) Kondor Ernő: Zöldablakos kicsi ház (Kalmár Pál—Horváth Gyula és cigányzenekara). 7. Hangosfilm és operettújretüljdonások. 8. Saly—Szenes: Azt hittem... (Kalmár Pál). 9. Lehár: A mosoly országa, operett-egyveleg. 10: Horváth Gyula és cigányzenekarának muzsikája. Közben időjárásjelentés.

5851—1932. C-2.

HIRDETMENY.

A tavaszi használat vizsgálat tárgyában kiadott 77473—931.—3. F. M. számú rendelet alapján a folyó évben a város határában különböző helyeken megtartott lövizsgálat befejezt nyert.

A lövizsgálatok eredményének átvizsgálása alkalmával kitént, hogy egyes lőtulajdonosok lovaikat vizsgálatra nem vezették elő és így az 1888:VII. t.-c. 154. §-ába ütköző kihágást elkövettek.

Mielőtt a mulasztó lőtulajdonosok ellen a hatóság a kihágási eljárást lefolytatná, módot kívánik nyújtani azoknak az érdekelteknek, akik akadályozva voltak lovaiknak vizsgálatra való elővezetésében, — hogy mulasztásaikat pótolják — és ebből a célból pótvizsgálatok megtartását rendelem el.

A pótvizsgálatok a következő helyeken és időben tartatnak meg: 1. Március hó 31-én, esütörtökön délelőtt 9—11 óráig az Ondód Kádár dülői lakóházánál.

2. Április hó 1-én, pénteken délelőtt 9—11 óráig a Nyiracsádi-ut és a Kondoros (Kádár árok) keresztezésénél.

3. Április hó 2-án, szombaton délelőtt 8—10 óráig a Baromvásártéren. Figyelmeztetem az érdekelteket, — hogy amennyiben a fent kitűzött pótvizsgálatra nem vezetnek elő lőtulajdonosukat, ellenük a hatóság az 1888:VII. t.-c. 154. §-ának e) pontja alapján a kihágási eljárást le fogja folytatni.

Debrecen, 1931. március hó 24.
Debrecen sz. kir. város elsőfoku közigazgatási hatósága:
Dr. Vass Károly
a főügyész.

HAJDUFÖLD

Szerkeszti:
MEISSNER KÁROLY
a Tiszántúli Mezőgazdasági
Kamara titkára.

KÖZGAZDASÁGI

A középeurópai államok gazdasági együttműködése

Írta: Meissner Károly

A középeurópai államok gazdasági együttműködésének kérdése már évek óta napirenden van, mert nyilvánvaló, hogy az egymásra utalt és egymást gazdaságilag kiegészítő országok összefogása révén a fogyasztási területek növelésével, így a kereslet fokozásával bizonyos esetekben a termelés újra jövedelmezővé válhat.

A gazdasági összefogás kérdésének jelentőségét és aktualitását emeli Tardieu francia miniszterelnöknek a dunai államok gazdasági összműködésének megalkotására vonatkozó javaslata és ezzel kapcsolatosan más nagy hatalmak ily irányú javaslatai, illetőleg törekvései. A Tardieu-javaslat leglényegesebb pontja szerint Ausztria-Magyarország és Csehország szoros gazdasági kapcsolatba lépnek egymással és gazdasági vonatkozású kérdéseiket a jövőt illetően újonnan szabályoznák. A többi középeurópai államok Lengyelország kivételével szabadon csatlakozhatnak ehhez a gazdasági szövetséghez, amelynek gyakorlati kerestülviteléhez Franciaország pénzügyi támogatást, illetőleg kölcsönt nyújtana.

A Tardieu-féle javaslaton kívül számtalan tervet ismerünk és mindig újabbak és újabbak látnak napvilágot; ezeket a terveket csak akkor bírálhatjuk el helyesen és megfelelő módon, — minden érzelmi rész kikapcsolásával, — ha ismerjük a gazdasági együttműködés szempontjából figyelembe jöhető államok egymásközötti kölcsönös áruforgalmának adatait, mert csak a számszerű adatok világíthatják meg kellően ezt a kérdést.

Foglalkoznunk kell tehát Magyarország behozatalával és kivitelével, illetőleg azzal, hogy ugy a behozatal, mint a kivitel százalékosan hogyan oszlik meg a középeurópai államok között. Az 1931. évi statisztika adatai szerint Magyarország behozatalának 12,64%-a ered Ausztriából, 9,12%-a Csehszlovákiából, 12,96%-a Romániából, 24,13%-a Németországból, 7,24%-a Jugoszláviából, 5,78%-a Olaszországból, 4,56%-a Lengyelországból. Ezzel szemben 1931. évi kivitelünk 30,13% esik Ausztriára, 12,96% Németországra, 10,10% Olaszországra, 4,20% Csehszlovákiára, 3,55% Romániára, 5,75% Jugoszláviára. A statisztikai adatokból megállapítható az is, hogy mezőgazdasági termelvényeink nagy része Ausztriában, Németországban, Csehszlovákiában és Olaszországban talál elhelyezést, míg iparcikkeinket csak kis mértékben vásárolják Jugoszlávia és Románia részére. Legélénkebb volt 1931-ben az áruforgalmunk Ausztriával, Németországgal, Csehszlovákiával és Olaszországgal, tehát Magyarország szempontjából a legelőnyösebbnek látszik ezekkel az államokkal gazdasági kapcsolatot létesíteni. Különösen a mezőgazdaság szempontjából mutatkozik alkalmasnak, ha az előbb említett államokkal gazdasági kapcsolatot létesítsünk. Megítélésünk szerint azonban a Tardieu-féle javaslatnak ép az a célja, hogy Németország és Olaszországgal eddigi gazdasági és ezáltal politikai kapcsolataink csökken-

tessenek és így esetleges politikai befolyásaik ne érvényesülhessenek. Kétségtelen azonban, hogy ha a Tardieu-féle javaslat szerint olyan államok is csatlakoznak a megalakítandó vámunióhoz, amelyek kimondottan agrárállamok és agrártermékeket exportálnak, akkor Magyarország szempontjából kedvezőtlenebb lenne az esetleges összműködés, mert így a mezőgazdasági cikkek kinalata megnövekednék és ezzel szemben ipari termékeink elhelyezésének lehetősége sem fokozódna, miután az ezirányú statisztika sze-

rint a Duna-völgyi agrárállamok a magyar ipartermékeket nem vásárolják olyan mértékben, mint az kívánatos és a földrajzi helyzet szempontjából indokolt lenne.

A középeurópai államok gazdasági együttműködésének kétségtelen nagy előnyei lehetnek, azonban ennek a vámpolitikai közeledésnek igen súlyos gazdasági és politikai nehézségei vannak. Bármilyen formában is oldassék meg a tervezett vámpolitikai közeledés, az ezirányú statisztikai adatok alapján Magyarország mezőgazdasága és ipara érdekében nem mondhat le az alakulásban részt nem vevő államok eddig alkalmasnak észlelt piacairól sem; végtelen hátrányos lenne, ha a Középeurópán kívül álló államok ép az esetleges vámunió következményeképp elzárják piacukat. Különösen figyelemmel kell lennünk arra is, hogy pillanatnyi gazdasági előnyeinkért ne mondjunk le távolabbi gazdasági és politikai céljainkról, mert ezek a pillanatnyi előnyök nemzetünk gazdasági és politikai jövője szempontjából esetleg káros következményekkel járhatnak.

Szövetkezeti kölcsöngépek

Írta: Lovag MANZ GYÖRGY

A gép a mezőgazdasági fejlődésnek leghatalmasabb eszköze. Csak egy nagy hibája van, könnyen arra készíti a gazdát, hogy a belterjes gazdálkodás jelszava alatt a jobbtermelés helyett a többtermelésre adja magát és felszerelését túlméretezze. A gép pedig egy meglehetősen költséges beruházást képvisel, amely a magángazdaságban csak akkor indokolt, ha nagy tömegmunkának elvégzésére használhatjuk, ez azonban kevés kivétellel csak uradalmakban az eset.

Egy veszteglő gép nem érték, hanem lom. Nagytejesítő gépek azért nem fizetik ki magukat, mert nem tudjuk teljesítőképeségük arányában foglalkoztatni. De lássuk csak, hogyan is kerülnek az ilyen nagy gépek kisgazdák birtokába?

Valamegy gépgyárnak ügynöke fapura megy, felkeresi az első gazdát és dicséri neki gyártmányát. Felsorolja hány ezer munkaerőt pótol, mennyi munkabért takarít meg. Aztán nem kell azonnal fizetni, részletekre megy az egész. A gazda józan esze azt mondja, hogy neki ennyi bémunkára soha sincs szüksége, tehát mire az a nagy gép? 50-60 holdas földjén gabonát termel, ez évi 300 métermázsánál többet nem hozhat. És a buza ára alacsony. Sehogyan sem látja miképpen tudja majd a részleteket ebből kifizetni. Akkor az ügynök felveti azt

az eszmét, hogy a gépet más gazdáknak is kölcsön lehet adni és ezért minden önköltség nélkül szép összeget szedni a szomszédoktól, akik boldogok lesznek, hogy ilyen olcsón használhatják a gépet. Denique, megkötik az üzletet, a gazda aláírja a szerződést és megrendeli a gépet. Az ügynök pedig siet a legközelebbi gazdához, hogy ott is ugyanezt a csábító ajánlatot megtegye, még mielőtt a gazdáknak idejük lenne összeszabeszelni. Egy nap alatt sok gazdát lehet felkeresni, sok üzletet kötni.

Megjön a leszállítás terminusa, 10-15 gazda számára egyszerre kézbesítik a legközelebbi vasútállomásról az értesítést, hogy megérkezett címére egy gép, tessék átvenni. A szekereknek egész táborra csődül össze, mint valami parancsszóra és bevonulnak a megrendelt gépek a községbe. Most már ki kölcsönözzen gépet és kinek? A sok gép megveszi egymást, a törlesztés és kamatfizetés vigan folyik tovább, az adósság nő és ha csak egy részlet is elmarad, beperelik az egész összeget.

Igy szokott ez lenni a traktorokkal, cséplőgépekkel és a többi géppel is. Igaz, hogy minél nagyobb a gép teljesítő kapacitása, annál olcsóbb arányban. És az üzemeltetés is hasonló arányban olcsóbb, mint a kis-gépeknél. Tehát gazdaságosabb, ha nagyobb teljesítményű gépeket

vásárolunk, de ne egy gazda vegye meg, hanem vegyék együtt közös költségen és használják felváltva vagy, ami még jobb egyszerre az összes gazdaságokban közös munkával.

Ez így elméletben igen szépen hangzik, de ki legyen a gépnek gondozója, hogyan osszák be a használati időt a különböző földeken, ki felelős az egyes gazdaságokban esett, de meg nem állapítható károkkért? Számtalan kérdés merül fel, amely vitának, perlekedésnek a kezdete. Közös holmi soha sem jó. Közös gépet csak szövetkezeti alapon érdemes tartani, amikor minden kérdést egy pontos szabály rendez, ahol mindenről gondoskodva van és a felelős a szövetkezetnek megbíztja. A karbantartás a szövetkezet feladata, ennek fejében minden gazdától a használat arányában bizonyos bérösszeget szed, saját raktárán tartja, saját műhelyében tatarozza és javítja.

A szövetkezeti kölcsöngép ma már egy igen elterjedt intézmény az egész világon. A mezőgazdaságnak legköltséesebb beruházása a holt felszerelés, átmev a szövetkezet tulajdonába, a gazdák költségei csak annyit tesznek ki, amennyit tényleg használják is az eszközt. Itt tullejlesztményű gépeket szerez be, amelyek az egész község szükségleteinek megfelelnek. A kihasználás a leggazdaságosabb. Csak gondoljunk el azt a sok gépet, amire egy modernül, belterieségre berendezkedő községnek szüksége van. Hány gépet kellene minden egyes gazdának megvásárolnia. És mennyi szakképzettség szükséges egyes speciális gépek kezelésére. Hivatásos gépészt pedig tartani az egyes gazdáknak lehetetlen, mert az elnyelni a termés egész árát.

Még nagyobb mértékben áll ez a motoros járműveknél, a mindenféle célokra szolgáló teherautóknál. Egy gazdaságnak ritkán lesz annyi szállítani valója, hogy mindennap egy tele rakományt képezzen. A teherautó tehát az évnek igen sok napján áll használatlanul, a legtöbb esetben pedig fél vagy negyed rakománnyal indul utnak. A szövetkezet keretében ez nem történhetik meg, mert egy egész község területén, ahol még pedig a termelés nem egyoldalú, hanem vegyes és egyensúlyozott, az évnek minden napján mindig tele teherautók jönnek is, mennek is. És ha valamely községben nincs szükség egyikre-másikra, a szövetkezet átrendeli másra, ahol éppen sürgősen kell, mert a szövetkezeti szállítások irányítása pontosan nyilvántartja a rendelkezésre álló járműveket és pénzeket is.

Ez a kölcsönrendszer még tovább is terjed. A munka megszervezésének és irányításának elve arra készíti a szövetkezetet, hogy ne csak járműveket és gépeket tartson készletben, hanem mindazon szerszámokat és eszközöket is, amelyek a belterjes gazdálkodás keretében a speciális munkálatoknál szükségesek. Nem várhatjuk el a vagyontalan munkástól, hogy minden munkaalalomra az összes megfelelő eszközt is megszerezze. Ez egy óriási terhet róna a munkásokra. A szövetkezet tehát ezeket is beszerzi és minden alkalommal az illető munkásnak és megfelelő kölcsöndíj ellenében kiadja.

Ennek a kölcsönrendszernek még egy nagy előnye az, hogy a szövetkezet ugy az árákra, mint az eszközök típusainak előállítására befolyást gyakorolhat, arról gondoskodhatik, hogy csakis elsőrendű, jöminőségű eszközöket szállítsanak a gyárak és a tömeges beszerzés által a gyár tényleg abban a helyzetben legyen, hogy ilyen gépeket, járműveket és szerszámokat nagyban és így olcsóbban gyárthasson.

A debreceni hőforrás vize

Margit-fürdőben

teljesen tisztán, idegen víz hozzáadása nélkül

orvosi felügyelet alatt 38-40 C° fokra lehűtött állapotban, állandóan frissen és tisztán áll a közönség rendelkezésére.

A hőforrás vize ugy külön a nők, mint külön a férfiak által egész nap csak a Margit-fürdőben használható.

Fürdőjegy ára a Margit-fürdő pénztáránál . . . . . P 1.—

Villamoson oda- és visszautazásra érvényes fürdőjegy (minden villamoskiszáratnál váltható) P 1-20

Debreceni termény- és takarmány piaci árak:

Buza 12.00, Rózsa 12.80—12.50. Arpa 16.00—16.20. Tengeri 14.00—14.20. Lucerna 11.00—13.00. Széna 9.00—11.00. Püsköny 9.00—9.80. Alomszalma 2.50. Agyszalma 2.50. Cukorrépa 3.40. Vegyes répa 3.00. Krumpli fehér 7.50—10.00, rózsa 9.00—14.00.

Nyílttér

NYILTTÉR

Idős Szilágyi János, Ondód Percédül 46. szám alatti lakosért felesége és fia semminemű kötelezettséget nem vállalnak, adósságait nem fizetik.

Szilágyi Jánosné és fia, Ondód, Percédül 46.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 10 szög hétköznap 50 fillér, vasárnap 70 fillér és egyszerre két razettal lapban a Debreceni Újságban és a Debreceni Független Újságban jelenik meg.

Levelezés, üzleti hirdetés és minden vastagabb betűvel szedett hirdetés ára kétszeres. Apróhirdetést csak a díj előzetes befizetése mellett közölünk. Apróhirdetés stíkjáról postabélyegben is beküldhető. Hirdetési ügyekben felvilágosítást a 21—41. telefonon ad a Kiadóhivatal.

Házasság

„Vágyom egy nő után” jellegre e lap kiadói vatalába kéri nőtlen 46 holdas vagyonu gazdálkodó fiatalembert ismerkedés és házasság céljából gazdálkodó vagy iparos család, esetleg rokonok levelét. Titoktartás.

Levelezés

Tanyáról gyakran bejáró urinber megismerkedne magános nővel. „Középkorú”. Széchenyi-utcai könyvtár.

Állást kereső nők

Intelligens freulein vunderschöne Jahreszeugnisse sucht Nachmittagsstelle. Adresse Péterffy-utca 42. Fülöpné. 1565

Gazdasszonynak, szakácsnénak mindenhez értő nő Imenn — vidékre is. Veres-utca 11. 72

Házmaster fiatalakáha felvétetik. Egymalom-utca 6. Jelentkezés kedden és szerdán. 1506

Frontharcosok! Szép keresetre tehetnek szert, beválás esetén fix javadalmazással, a Frontharcos szövetséggel szoros összeköttetésben álló biztosító intézetnél. Naponta 8—1-ig. Hatvan-utca 11. 1555

ANYAKÖNYVI HIREK:

Házasságok: Vezendi Sándor fm.—Szathmári Lidia; Dr. Virág Zoltán főorvos—Timkó Margit.

Születések: Gyulai Sándor máv. fűtő fiu. József; Pataki János fm., fiu, István; Toma János béres, fiu, Lajos; Loós István boltiszolga, fiu, András; Kerékgyártó Ferenc főmolnár, fiu, József; Varga István kocsis, leány, Éva; Kozák József gazdálkodó, leány, Júlia; Molnár Ferenc kocsis, leány, Mária és 1 halva születés és 1 törvénytelen újszülött.

Halálozás: Haszunter János r. kath. 69 éves Teleki u. 21; Matkó Irén ref. 2 hónapos Nagveszere 95; özv. Várdi Jánosné Hálás Zsuzsanna ref. 68 éves László u. 16; özv. Tóth Jánosné Teleki Julia ref. 76 éves Szondi u. 25; Reke Ferenc ref. 77 éves Bethlen u. 6; Káposztás János ref. 87 éves Póthányi u. 20; özv. Aszalós Ferencné Szóke Zsuzsanna ref. 81 éves Homok u. 87; Deák Sándor baptista 81 éves Kiszfaludi u. 45; Antalóczy Mária r. kath. 3 hónapos Kut u. 22; Karsai András ref. 2 éves Bajnok u. 21.

BUTOROZOTT

udvari kúszsoba azonnalra kiadó. Ispótlá-utca 13. szám. 1288-a

Lakónélkül udvarban különbejáratu szép butorozott szoba magánosnak kiadó. Pacsirta 11. 1402

Uteai szépen butorozott szoba különbejárattal kiadó azonnal, Monti ezredes (Magoss)-utca 17. szám. 1453

Butorozott szoba, különbejáratu utcai, kiadó Vigkedvő Mihály-utca 10. 1274

Különbejáratu csinosan butorozott utcai szoba egy-két személy részére fürdőszoba használattal kiadó. Hatvan utca 1. II. emelet 17. 1582

Különbejáratu csinosan butorozott szoba kiadó. Széchenyi-utca 51. Első kerestéppület. 1552

Butorozott utcai szoba központban 2—3 egyének kiadó. Hüvelyes 6. 1557

Különbejáratu butorozott szoba kiadó butor nélkül is. Nyomató 9. 1503

Kiadó egy különbejáratu utcai szoba. Baross-utca 15. szám. 1468

Butorozott szoba 2 személyre vagy ügyvédi irodának alkalmas, kiadó. Hungyadi 12. 1518

Egyetemi — központi épülettel szemben, butorozott szoba kiadó. Ertekezni Burgondia 22. 1419

Butorozott szoba, kosztal májusra kiadó. Darabos-utca 29. 1408

Kiadó lakás

Kiadó májusra 4 szobás modern lakás kerttel. — Kéttmalom 6. 1463

Nagy tiszta szoba s mellékhelyiségekkel álló szép urilakás kertben, azonnal vagy májusra, magánosnak kapható. Hungária-ut 4. szám. 1827

Kiadó május 1-re családi házbérlő a házban egyedül lakhatik. Csillag-utca 82. sz. 1682-a

Kétszobás lakás kiadó. Kossuth-utca 29., házmaster. 1452

Kiadó 3 szobás, fürdőszobás lakás mellékhelyiségekkel együtt május 1-re. Szent Anna-utca 14. szám alatt. Érdeklődni házmasternél. 1409

Kiadó azonnal Láhner-utcán, Bihari telepne egy vagy két szobás lakás kerttel. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth-utca. 1474

Pince szoba konyha kiadó. Czerléd utca 14. 1377

1200 pengőért központi fűtéssel I. emeleten 3 helyiségből álló, főként irodának alkalmas lakás kiadó. Érdeklődni Ferenc József-ut 34. szám alatti könyvkereskedésben lehet. 482-A

4 szobás modern lakás Jókai-utca 9-c. alatt azonnal kiadó. Értekezni Debreceni Első Takarékpénztárnál. 1821

Két háromszobás utcai másodemeleti lakás minden mellékhelyiséggel, modern, — parkettes, fürdőszobás május elsejére kiadó. Értekezhetni ugyanott a házfelügyelővel, Simonffy-utca 13. alatt. 55

Több 2 szobás lakás kiadó. (Király-u.) Rákosi Jenő-utca 5. 1305

Négyszobás komfortos utcai lakás központi fűtéssel a Bika bérházban májusra kiadó. Felvilágosítást ad a házfelügyelő. 1400

Piac utcán 4 vagy 6 szobás konyhas lakás terasszal — kerttel május 1-re kiadó. Értekezni Kossuth-utca 23. délelőtt 10. 1283

Kiadó utcai 8 szobás mellékhelyiséges lakás Fűvészkert utca 10. szám alatt. Megtekinthető délelőtt 11-től 1-ig. 1358

Modern 5 szobás utcai lakás kiadó május 1-re. Egymalom-u. 3. 1423

Örökáron szobák kaphatók. Cím a kiadóban. 1564

Modern háromszobás lakás kiadó. — Szent Anna 22. Érdeklődni az emeleten. 1527

Villalakis, mely áll 3 szoba, hall, elő- és fürdőszoba, konyha, mosókonyhából, kiadó. Megtekinthető délelőtt 10—12 és délután 3—5 óra között. Szatmár-utca 7. DMKE mellett. A Ispótlá 7. alatt utcai 2 szoba, előszoba, konyha kiadó. 1469

2 szoba, konyhas lakás külön udvarral, 2 hold kerttel vagy anélkül kiadó. Szoboszlav PapP István-u. 3. Értekezni: Miklós ügyvéd, Piac-u. 28. szám. 1789

Kiadó Csapó-u. 58. sz. alatt 4 szoba, alkovos, komfortos lakás. 1788

Családi sarokház egyedülálló ötszobás, komfortos urilakással, parkirozott udvarral, igen jutányosan kiadó. Értekezni Miklós-utca 42., délután 2—3-ig. 271

Kiadó 4 vagy 2 szobás lakás mellékhelyiségekkel — május vagy augusztus 1-re Fürdő-utcában. — Érdeklődni: Márton Márton Kálmánnál (veres kapu.) 1409

2 szoba irodának, rendelőnek vagy kislakásnak május 1-től kiadó. Hungyadi-u. 24. 1458

Kiadó 4 szobás lakás Károly Ferenc József-ut 7. sz. Megtekinthető délután 2—5-ig. 1506

Uteai és udvari kettő szobás lakás kiadó. Szappanos 18. 1576

Uteai kettőszoba, előszoba, konyha, mellékhelyiségek májusra kiadó. — Reáliskola-utca 6. 78

Szoba, konyha, spájz kiadó. Tanító-utca 11. 1559

Kétszobás konyhas, spájzot lakások májusra kiadók Varga-utca 25. 1480

Négyszoba, előszoba, parkettes utcai lakás május 1-re kiadó. Széchenyi-utca 40. 1562

Homokkertben kilencszázötös, gyümölcsfákkal, lakással bérbeadó. Megbízott: Szakács, Petőffier 12. 1575

Kiadó májusra 4 szobás modern lakás kerttel. — Kéttmalom 6. 1584

4 szobás konfortos lakás Piac-utca 22-24 augusztus 1-re kiadó. Értekezni a Debreceni Első Takarékpénztárnál. 1114

Kiadó advari 2 szobás, előszoba, fürdőszoba garzon lakás butorozva vagy anélkül. Miklós utca 41. sz. II. lépcső az udvarban. S. I.

Kiadó azonnal Láhner-utcán. Bihari telepen egy vagy két szobás lakás kertet. Értekezni: Gazdák Bankja, Kossuth-utca. 1524

Kiadó május 1-re 3 szobás lakás mellékhelyiséggel, veteményes kerttel és sortéstartással. Üzletnek is alkalmas. Vásvári-utca 16. 1491

Nagyerdő alatt, Komlóssy-ut 39. kétszoba mellékhelyiségekkel együtt kiadó. Értekezés Jókai-utca 4. 1535

Kiadó utcai szoba, konyha, kamra május elsejére. Erzsébet 35. 1435

Magoss György-tér 1. Májusra kettőszobás lakások, előszoba, vízvezeték, kiadó. 1456

Kettő szobás, konyha utcai egyszerű lakás kiadó. Thaly Kálmán-utca 4. szám. 1419

Kiadó utcai 2 szobás mellékhelyiséges lakás Domokos-utca 4. szám alatt. Megtekinthető délután 3-tól 6-ig. Értekezni Fűvészkert utca 10. sz. alatt. 1359

Kiadó lakás, 4 szoba, hall loggia, fürdőszoba s mellékhelyiségek, továbbá 3 szobás és 2 szobás uri lakás. Péterfia 46. 1268

Kiadó üresen álló utcai szoba Simonffy-u. 2-b., I emelet, esetleg butorozva is. Értekezni: Élelmiszerüzlet, város-háza alatt. 1681

Kültisztviselők kerestetnek részvényjegyésre. Piac 7., szövetkezet. 11-12 ig. 1468

Kiadó Ujkert, Lehel-u. 22. egy nagy szoba, mellékhelyiségekkel és nagy kerttel május 1-től. Értekezni Eötvös-utca 7. alatt. 1490

Orvosi rendelőnek, ügyvédi irodának 3 szobás lakás Piac-utca 56. alatt azonnal kiadó. Értekezés dr. Csáthynál, Deák Ferenc 9. 1477

2 utcai szoba mellékhelyiséggel, rendelőnek is alkalmas, május 1-től kiadó. Hunyadi-u. 24. 1494

Villalokálás 6 szobás, szép parkkal májusra kiadó. Komlóssy-ut 12. 319

Kiadó háromszobás, nagy alkoves udvari lakás, mellékhelyiségekkel. Ujjonnan festve. Radomir-Darabos 22. 1495

5 szobás lakás teljes komforttal május 1-re kiadó Piac-u. 22-24. II. em. Értekezni Debreceni Első Takaréknál 1026

Kiadó Mester-utcai sorompónál magában álló ház, egy szoba, konyha, zárt verendés lakás, udvar és kerttel. Értekezni Gazdák Bankja, Kossuth-utca. 1475

Három szoba, elő- és fürdőszoba májusra kiadó. Boldogfalva-u. 9. Egyedül lakik. Értekezni: Kossuth-utca 55. szám. 25

Csapó-utca 49. számú óriási telkű egész házamat május elsejétől kiadom. Vállalkozónak, fa-szén- és mészkereskedőnek kiválóan alkalmas. 26

4 szobás lakás minden mellékhelyiséggel kiadó szép nagy udvarban május 1-re. Kigyó 36. 1546

Többrendbéli 3 és 4 szobás, fürdőszobás lakás május 1-re kiadó. Ugyanott üzleti rollók megvételre kerestetnek. Széchenyi-utca 23. 15

Kétszobás és egyszobás lakrészek mellékhelyiségekkel kiadó Domokos-utca 16. Vénkert. 1489

Kétszobás lakás május egyre kiadó. Bethlen-u. 54. kd

Kiadó egy szoba, konyha április 1-re. Sámson-ut 1. Értekezni Kut 120. 1497

Kiadók gyönyörű lakások Péterfia 48. Ugyanott garage, raktárhelyiségek. 1521

Kiadó Mester-utcai sorompónál magában álló ház, egy szoba konyha, zárt verendés lakás, udvar és kerttel. Értekezni Gazdák Bankja, Kossuth-utca. 1523

Piac-utca 51. 51. számú sarokházban az Egyetemi Intézetek által bérelt emeleti lakosztályok 1932. évi augusztus 1-ére bérbeadók. Értekezés dr. Gergely Jenő ügyvédnél. Piac-utca 16. szám alatt. 1536

2200 pengőért központi fűtéssel I. emeleti 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és minden egyéb komforttal felszerelt udvari lakás, ingyen lifthasználattal, kiadó. Értekezni: Ferenc József-ut 34. sz. alatti könyvkereskedésben. 482A

1-2-3 szobás, fürdőszobás modern lakások kiadók. Simonffy 52. 1269

Kiadó április 1-re Egreskert-utca 5. kétszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel, külön udvarral, fűtött kut. Értekezés 5-a. szám alatt. 1485

Nagyerdő közelében, városához is közel. Kardos-utca 11. szám alatt, új épületben 2 szoba és mellékhelyiségekkel álló lakrész május 1-től kiadó. 1484

Kiadó május 1-re 2 és 4 szobás modern lakások. Péterfia 46. szám. 999

Kiadó lakás, nagy szoba, konyha, mellékhelyiségekkel, ujjonnan festve, azonnal vagy május 1-re. Gyár-utca 15. 1482

3 szoba, üveg verandával, 2 szoba, előszobával, mellékhelyiségekkel májusra kiadó. Csokonai utca 15. 1268

Tiszaparti községben családnak nyaralásra kétszobás, konyhás, gyümölcsös-kertes ház augusztusra kiadó. Cim a kiadóban. 1436

Májusra 3 szoba, fürdőszobás lakás kiadó. Szepes-ségi-u. 22. Széchenyi-u. sarokhoz a második. 84

Három szoba mellékhelyiséggel májusra, egy szoba, kamra április 1-re kiadó. Arany János-utca 45. 29

Földszinti ötszobás utcai urilakás azonnalra vagy későbbre kiadó. Arany János 20. 4

Háromszobás földszinti parkírozott udvari lakás Arany János 20. kiadó. Értekezés emeleten. 10

Utcai 2 szobás lakás fürdőszobával május 1-re kiadó. Eötvös-utca 1. 16

Három szoba mellékhelyiségekkel májusra kiadó. Kossuth 5. 24

Kiadó azonnalra emeleti egy szoba, előszoba és konyhából álló lakás, mellékhelyiségekkel Péterfia-u. 11. szám. 1551

Utcai 2-3 szobás lakás mellékhelyiségek nélkül, esetleg butorozva kiadó. Péterfia-utca 25. emeleten. 1555

Modern 4 szobás lakás különálló kertben, szépen parkírozott, kiadó. Értekezni Miklós-utca 6. szám alatt. 1579

Udvari 2 szoba, konyha, spájz májusra kiadó. Darabos-utca 29. B

Négyszobás komfortos déli fekvésű utcai lakás központi fűtéssel a Bika bérházban májusra kiadó. Felvilágosítást ad a házfelügyelő. 1530

Modern négy és három szobás lakás kiadó. Napos. Csapó 59. 1538

Kiadó május 1-re 6 vagy 4 szobás, modern, komfortos lakás és egy nagy irodahelyiség. Ferenc József-ut 70. Értekezni lehet ugyanott a házfelügyelőnél d. e. 10-12-ig, d. u. 3-5-ig. 787

Ajánlat Szántást vállalkozókéire. Bihar-utca 4. Telefon 10-72. 1542

Szegedi paprika különlegesség állandó nagy raktára Lindenfeld, Degenfeld-tér 7. 84

Eladó ház a lóvásártérrel szemben, Hajduböszörményi-ut 71. Ugyanottan 2 szoba, konyha, pince kiadó. 1273

Cipőridikült s bármilyen bőrtárgyat villanyerőre berendezett festék-szóró géppel újja festek, javítok méltányos árban készülnek. Tóthfalussy bőrdöntőnél. Cegléd-utca 7. 981

Rhode Island Red fajliszta tojás eladó. Hüvelyes-utca 7. 1410

Női kalapok, legdivatosabb már 3.50-től, Schimmernénál. Piac-utca 2. 284

Eladó Lechorn tyuktojás. Tyuk alá való. 16 fillér. István-ut 7. 1460

Mosdókagylót, porcellán, falra erősíthető, jókarban levő kereselek. Cim a kiadóban. 1457

Porbujtás ezre 12 pengő, csomagolás 3 pengő. Biró Szávay-utca 6. 1486

Ne legyen ellensége pénzének! Papp Gyulánál mesassa gallérait. Csak tizenkét fillérbe kerül. A gallér tovább tart, mert a mosásban nem szakad, klór nem esz ki és mégis tükröfényes lesz Szalkay-utca 3. 1442

Vetőgép, henger, eke, borona és más gazdasági eszközök eladók. Csapó-utca 9. szám. Tóth hentes. 1549

Hőforrásvizet házhoz szállít Polgár Lajos. Megrendelhető 14-49. telefonon és a Bika előtti útszágárusnál. 1556

Kartellen kívül darabos mész, cement és mindenféle építkezési anyagok. Tűzfű legolcsóbban beszerezhető Szoboszlai-ut 4. Telefon 29-59. Rósbokor vendéglő mellett. 77

Gyümölcsfa, prima 0.60-1. pengőig, Szűcs, falkolai lerakatában, Diófa 27. 76

Autó, négyüléses, aladó. Hanomag kisautóval cseréllek. Szabó Kálmán Földes. 1487

Üzlet, műhely, raktár

Kiadó kettő üzlethelyiség hentes, mészáros vagy bármely műhelynek is. Kassai-ut 2. 1455

Központon, legforgalmasabb piacon hentesbolt azonnal kiadó. Csapó 19. Bornyi. 1472

Irodának két szobás első emeleti udvari helyiség azonnal kiadó. Értekezni Debreceni Első Takarékpénztárnál. A.

Malom-utcában és Dhószegi-uton lévő cca 2000 négyszögöl ingatlanok a rajta lévő épületekkel együtt gyűlnak vagy egyéb üzletnek igen alkalmas eladó, esetleg március 1-ével bérbeadó. Fűszerkereskedelmi rt., Piac-utca 41. szám. 23

Piac-utca 41. sz. üzletházban cca 120 négyzetméter területű, 3 részre osztott udvari üzlethelyiség egészben, vagy részben azonnal kiadó. Értekezni: Fűszerkereskedelmi rt-nál. 24

Szent Anna 5. üzlethelyiség kiadó. Batthyány 14., ügyvédi irodában. 767

Irodának, műhelynek helyiségek azonnal kiadók. Piac-utca 7. szám alatt. 1459

Kossuth-utca üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezni Debreceni Első Takarékpénztárnál. A

Biztos megjelölést, jó menetű, modernül felszerelt nőifodrász és manicűr üzlet olcsó bérrel családi ok miatt állandó vevővel átadó. Cim a kiadóban. 1540

Piac-utca 51. számú sarokházban, a Hanga által bérelt üzleti és raktárhelyiségek 1932. november 1-ére bérbeadók. Értekezés: dr. Gergely Jenő ügyvédnél, Piac-utca 19. szám alatt. 1537

Hentes és mészáros üzlet berendezéssel azonnal kiadó. Csapó 19. 1544

Kiadó üzlet raktárral. Hunyadi-utca 11. 1511

Három üzlethelyiség portáléval sűrűn kiadó. Piac-utca 56. alatt. Értekezés dr. Csáthynál. Deák Ferenc 9. 1478

Üzlethelyiség

széles kirakattal május 1-re kiadó. Értekezni háztulajdonossal Hunyadi-u. 12. 1517

Sürgösen

eladnám élelmiszerüzletemet. legjobb helyen, olesón, kis boltbérrel. Cim: Élelmiszerüzlet, városháza. 1682

Kereslet**Kölesönt**

500—1000 P-t keresek magas kamatra, jó fedezetre. Cim a kiadóban. 1439

Buzaaljat,

repcealjat, köleskeveréket úgy kisebb, mint nagyobb mennyiségben megvételre keresek. Apafi-utca 20. 152

Önálló

üzlethez 10 vagy 15 ezer pengővel társat keresek. Szakképzettség nem szükséges, azért közreműködni lehet, a pénz biztosítva. Cim a kiadóban. 1271

Házi

konyhakerteszetemhez harmadost keresek. — Eröss Lajos-utca 14. 1433

Könyvterjesztéshez

nagy ismerettséggel rendelkező bevezetett ügynökök kerestetnek. Nyolc pengő kaució feltétlenül szükséges. gyakorlat nélküli egyénekkel nem tárgyalunk. Értekezni lehet délután 3—4 óra között Debreceni Újság szerkesztőségében. József kir. herceg-utca 16. szám. A

Fülegóriát

teracet, szétszedhető jó állapotban, keramit vagy téglá burkolatot, 15 méter, venni. Rothermere 48. 1488

Nagyjövédelmet

hozó egyedürisításhoz társ kerestetik. — 1500 pengővel. „Belvárosi” jellegre a kiadóba. 1505

Kutszivattyukat

keresünk megvételre. Széchenyi-utca 13. — Kert iroda. 1522

Kettőezer

pengővel biztos üzlethez társ kerestetik. Cim a kiadóban. 1569

Kölesönt

500—1000 pengő keresek magas kamatra jó fedezetre. Cim a kiadóhivatalban. 1571

Motorkerékpárt, solót, használt állapotban megvételre keresek. Timár-utca 9. 158

Veszek

olajos, benzines, halzsíros vas- és fahordókat. Katz, Széchenyi-utca 23. 1541

3—4000

pengővel üzletvezetőt keresek. „Trafik” jellegre a kiadóhivatalban. 1539

Pelyvát,

takarmányrépát, csutkát, árpa-, buzaszalmát veszek helyszínen. Ajánlatokat Tejgazdaság, Birónál. — Szegényházzal szemben. 1532

Lakás és szoba kereslet**Kerestetik**

diszkrét butorozót szoba nappalra. Ajánlatok „Bizalom” jellegre a kiadóba kerestetnek. 1513

Tejjes ellátás**Idősebb**

magántisztviselő ellátást keres csendes izr. családnál szerény díjazás mellett, lehetőleg már április 1-ére. Ajánlatot „Nyugotosság” jellegre a kiadóba. 20

Élelmiszer, itai**Sajáttermésű**

bor literenként is kapható. Burgondia 9. 1445

Nem

rábeszélés, de győződjön meg róla, Prima uradalmi bor literenként, kihordva 50 fillér. Petőfi-tér 3. 1787

Fajborok,

sajáttermésű, ünnepekre leszállított árral, literenként is. Blazsek. Arany János 30. szám. 1454

Külföldön

is elismerten híres jászherényi fajborok korlátolt kimérése Ferenc József-ut 44. Telefon 26—56. Ezérió P. —50. Nemes kádár —65. Rajnai rizling P. —80. Rizling (édes furmint) P. 1.—. Győződjön meg egy próbarendeléssel. Legkisebb mennyiségben is kapható. Kívánatra házhoz szállítva! 1782

Kitűnő

mínőségű saját termésű bor literenként 36 fillér. Szávay Gyula-utca, Tornószőlőtelep. 6

Ujletai

sajáttermésű fajboraimat az ünnepre leszállított árral árusítom. Arany János 19. 1801

Bor

cca 250 hl. vámospécsi termésű eladó. — Városi takaréksz. 1173

Eladó

bor 300 liter, 30 fillér. Vár-utca 8. 1526

Gazdasági eszközök**1 darab**

13 lóerős Chanard Walker vontató traktor, — azonkívül 1 drb 5000 kg-os pótkocsi, 1 drb 4 ütemű 6 hengeres „Velle” márkájú személykocsi, mindhárom igen jó állapotban, pórtalkatrészekkel együtt futárvas áron eladó. — Fűszerkereskedelmi rt. 1573

Csőelőgépet,

lokomobilt, motort, — magánjárót veszek. — Megbízott: Szakács. — Petőfi-tér 19. 1573

Hangszer**Zongora**

rövid, prima, jutányosan bérebeadó. Cim a kiadóban. 1449

Autó, motor, kerékpár**B. S. A.**

oldalkocsis motorkerékpár, 500-as, olesón eladó. Szent Anna 8. 74

Motorkerékpár

500 köbcentis, üzembiztos, eladó. Péterfia-utca 40. 57

Butorok**Ebédülő**

berendezés, Lingel-féle műbutor, csillárok, keleti perzsa szőnyeg 12 személyes ezüstkészlet, festmények — stb. kedvező áron és feltételek mellett eladók. Burgondia-u. 19. alatt. 1516

Ebédloaszta,

félháló, toalettkör, — éjjeli szekrény, Wertheimszekrény, natió-nalkassa, írógép, szék, hegedű, gitár, — cipóvarrógép, íróasztal, butorlack alkalmas áron eladó. Csapo-utca 19. 18

Hálószobaberendezés, nagy takaréktűzhely két sütővel, ebédloaszta eladó. Realiskola-utca 6. szám. 12

Diófaháló,

modern, keveset használt, eladó. József kir. herceg-utca 58., Klein. 13

Eladó

elkötözés miatt tömörvas hálószobabutor, szekrények, tróasztal, két zongora. — Naponként délelőtti 10—12 között Ferenc József-ut 22—24. III. 3. 1529

Mahagoni

ebédülő és Singer varrógép eladó. Zugó-u. 4. 75

Diófa,

fényezett ebédlobutor, darabonként is, olesón eladó. Széchenyi-ut 18. 1534

Eladó állatok**Eladó**

egy és féléves tisztavér simentháli bika és egy-éves üszörborjú. Anyjuk 24—26 literesek. Eötvös-utca 34. 1578

Fajgalamb

tulzaporodás és helyszűke miatt eladó. — Apaffi-utca 20. szám. 1466

Fejőstehén,

22—25 l. tejes, eladó. Hajduhadház, Csokonai-utca 31. sz. alatt. 1464

Eladó

valódi harci kanári madarak, him, nőstény. Varga 22. 1554

Birtok bérlet**Kis**

szőlő gyümölcsösömet lakással bérebeadó, — Villany, rádió bevezetve. Andrassy-ut 19. 1500

Kiadó

az Ondódon tanyás 19 hold föld. Értekezni Magoss György-tér 29. 1471

Homokföld

két hold, vágóhidnál. felasbe, vagy bérebe kiadó. Bihari u. 4. 1545

Földbérlet

400—600 négyszögöles trágyázott földek, kis gyümölcsösök kaphatók Széchenyi-utca 13. 1516

Eladó ház**Panziónak**

vagy szállodának alkalmas épület eladó. avagy bérebe kiadó. — Cim a kiadóban. 1563

Kisebb

olcsó házak azonnal, 2—3000 pengővel átvehetők, kényelmes heti, havi törlesztéssel. Kölcsönsegélyző. 1515

Eladó

Meszana-utca 10. számú ház jömenetelű üzlettel. Értekezni lehet ugyanott. 21

Eladó

főútvonalon fekvő új adómentes bérház — 4300 pengő évi tiszta jövedelammal, központi fűtéssel. Harminc ezer pengő készpénzzel átvehető. Értekezni: dr. Brück István ügyvéddel, Ferenc József-ut 59., II. em. 28

Adómentes

új ház 3 szobás lakással, 300 öf kerttel eladó. Jósika-u. 7. 299

Ház,

Batthyány-utcán eladó Bővebbet a szövetkezetben, Hunyadi-utca 2. (Royal-épület.) 51

Eladó

Simonyi-ut 10. számú villa, 5 szoba, hall, fürdőszobás lakással, nagy kerttel, legértékesebb telek. Cim a kiadóban. 1071

Szepességi-

utca 31. számú ház olesón eladó. 1483

A Hatvan-

utcai kertben Diófa-u. 30. számú ház eladó. Beton kavics, ócskaablakok eladók. Értekezni Csap-u. 43. sz. alatt. 1493

Adómentes

3 szobás új ház gyümölcsösökkel eladó. Lugosi-utca 11. 1270

Házam,

földem van eladó. Értekezni Péterfia 6., — kapu alatt jobbra. 1507

Eladó

sarokház üzletekkel, jövedelmező, kiváló helyen és udvari lakás kerttel öröklakásnak. Dr. Ungár, Rákosi Jenő-utca 2. 1519

Eladó

elsőrendű palota, prima befektetés. Dr. Gorove ügyvédroda, — Ferenc József-ut 81. 1520

Eladó ház

a város belterületén. — Kötönyben megépített köépület, egy 2 szobás utcai, 3 egyszoba. konyha udvari lakással, 2 világos pincelakással és egy borospincével. Olesón eladó. Értekezni lehet tulajdonos megbízottjánál, dr. Fráter Sándor ügyvédnél, Piac-utca 68. 31

Eladó

Poroszlai-ut 4. számú adómentes villa, 3 szoba, előszoba, fürdőszoba, 610 négyszögöles kerttel, esetleg május elsejére bérebe kiadó. Horthy Miklós sugárut elején 300 négyszögöles villatelek, Tócskerti, Fajskola-utca 17. számú 1 kat. hold gyümölcsös és lucerna. Értekezni: Arany János-utca 4., emelet. ügyvédi iroda. 54

Eladó

kétszobás telepi ház mellékkeliségekkel — részletfizetésre is. Értekezni a Gazdák Bankjában, Kossuth-utca. 1525

Eladó

Hecthmann ház, Miklós-u. 49. Ügynök díjazva. I. sz. ajtó. 34

Batthyány-utca 14,

számú ház ugyanottani ügyvédi irodában eladó. 1332

Eladó

két szoba, konyhas család háza telepen. Erzsébet-u. 33. 35

Eladó

modern berendezésű nagyszobás uriház városhoz közel, 750 öf gyümölcsösökkel. Cim a kiadóban. 1509

Sámsoni

utcafen, Gerébi telep. Irén-utca 46. számú ház, gyümölcsösök kerttel eladó. 1502

Eladó

1931. évben épült 4 szobás, parkettes összkomfortos adómentes villaépület 300 öf gyümölcsösökkel — Kossuth kert, Som-utca 6., vágóhídi villamos vágállomástól 3 percre. Ára 16.500 pengő. 8.500 pengő készpénzzel, többi pedig, többi pedig 8000 pengő. Lát. kölesön átvállalásával fizethető. Értekezni: Asztalos építésznél. — ugyanott. 1532

Eladó

ingatlanok! Olcsó veteleki Házak: Honvéd-utca 9-j. szép új ház, Jókai-utca 44., Teleki-utca 46., 48., 43., 42., Boldogfalva-utca 21., Varga-utca 33., Késes-utca 14., Veres-utca 19. Sámsoni-ut 12., Lugosi-utca 8. Földek: Ondódon 34, 15, 34, Ebesen 35, 17, Macson 40 és 8, Halápon 50, 35, 15, 11, Pallagon 8. Telkek: Tisztviselőtelepen, I. utcában olcsó telkek, Puskás telepen, Tócskerti legelején, Margit-utca 3. alatt szép üres-telek. Bővebbet: Samu János OFB engedélyesnél, Hunyadi-utca 24. 1571

5000 pengőért

Rakovszky-utca 35. sz. kis családi ház eladó. 7

Nagytelek

házi négyrendbeli szoba, konyhas lakással olcsón eladó. Nyil-utca 90. szám. 8

Eladó föld**Villatelek**

egyszoba, konyhas épülettel, 800 négy- szögöl, eladó. Értekezni Honvéd-utca 16. 1396

7 hold

prima szántóföld eladó Józsa alatt. Cagliéd-u. 14. szám. 1303

Eladó

villatelek a nagyvődő alatt. Értekezni Hadházi-utca 26—D. 1498

Dienes József OFB ingatlanforgalmi irodájának hirdetései

Iroda: Fűvészkert-u. 16. Irodai órák: hétköznap 8-6 óráig.

Andrássy-ut 18.
alatt 384 négyszögöl szőlő, 1 szoba, konyha lakással 4200 P-ért eladó. Cim a kiadóban.

Kíneseben
Huszár Gál-utca 5. 840 négyzetméter házas telek eladó. Kötő tőkebefektetés, — gazdálkodóknak kiválóan alkalmas. 1510

3244 n.-ől
föld a Tégláskert elején, egy ház a Kerekes telepen, Géza-utca 24. eladó. 1481

Villatelek
egy szoba, konyha épülettel, 800 négyszögöl eladó. Értekezni Honvéd-utca 16. 1390

Eladó
300 négyszögöl föld házhelynek. Pozsonyi volt Ujvárosi-ut 18. sz. Értekezni helyben. 1504

Eladók
300 négyszögölös gyümölcsös házhelyek. — Vénkert, Domokos Lajos-utca 28. 1508

Tisztviselő
telepen olcsón eladó rendezett 300 és 347 öles kettőtelek. Schüta József, Piac-utca 59. 1533

Építkezésre
alkalmas 188.5 négyszögöl telek eladó. Timár-utca 38. 1550

Köszélszegen
41 kat. prima szántó tanyaépítményekkel és lakással okt. 1-től kiadó. Nemes, Boldogfalva-utca 19. 19

Eladó
négy hold föld vasút és blokkház mellett, — két szoba, konyha, kamarákkal, istálló, ártezi kut, szőlő és gyümölcsfákkal, konyhakertszetre, többféle gyáriüzemre alkalmas. Ugyanott Fordson tankor ekevel, felszereléssel együtt, Szász József, Kaba, Szélmalomhely. 60

Villatelek
eladó. Vénkert legelején: Bővebbet Bethlen 35. szám. 1572

Eladó ingóság

Gyárilag
javított, de kintő állapotban levő Nacionál kassza és egy számológép olcsón eladó. Nagyön előnyös részletre is. Megkeresést a Hajdúföld kiadóhivatalába kérek. 1382

Eladó
80 literes rézüst, nagy buzás láda, szalon asztalok, íróasztal, sodrony ágybetét, faramott fegyverfogas. Simonffy-utca 51., balra. 1547

Gramofon
tölcsérszerű, Eufon, 10 lemezzel olcsón eladó. Cim a kiadóban. 1433

Egy
kötött állapotban lévő nagy ebédülő szőnyeg eladó. Megtekinthető Verbőczy-utca 6. szám alatt. 1470

Jégszekrény
„Berkel” mérleg és 32-es husdarológép lendítőkerékkel eladó. — Hajnal-u. 19. 1476

Alighasznált
modern fűszerüzlet berendezés eladó. Frank Zoltán, Kaba. 11

Eladó
egy bőrfedeles zárt, szét nyitható és egy félfedeles lovas kocsi. Arany János-utca 47. 1404
1404-a

Jégszekrény.
„Berkel” mérleg és 32-es husdarológép lendítőkerékkel eladó. Hajnal-utca 19. 1552

Mercedes
írógép eladó. Szent Anna-u. 22., elől az emeleten. 1528

Eladó
és kiadó szücsmesterséghez tartozó berendezés és szücsvarrógép. Sass-utca 4. 1514

Egy kredenc,
hat szék és egy kihúzható ebédlőasztal Deák Ferenc-utca 10. eladó. Balra az udvarban.

Különbétele

Eladó
a Balogh és Vértessy téglagyár felerésze. Értekezni: Kossuth-u. 22. Ügynököt díjazok. Balogh. 1448

Egy
barna bőr férfikeztyű találatot a Piac-utcán. Tulajdonosa átveteti lapunk kiadóhivatalában, Kossuth-utca 3. 1465

Örökbe fogadás.
Örökbe fogadnám azon egészséges 3-5 éves leánygyermeket, kiknek szülei elhaltak a nagyszüleijénél vagy gyámjánál van. Jo hely biztosítva. Leveleket „Örökbe fogadás” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 8

Valódi
angol kanhoz bugatást vállal. Kovács-utca 3. Egy koca és kan eladó 27

Homokkerten
kilencszázötös konyhakert gyümölcsfákkal, lakással, részének is bérbeadó Megbízott: Szakács, Petafi-tér 12. 1574

ELADO HÁZAK:

120.000 pengőért:
Vilmos császár köruton,

Hatvan-utcán emeletes bérház,
Csapó-utca elején sok üzlettel,
Verbőczy-utcán,

90.000 pengőért:
Szent Anna 29.

57.000.—
Nagyvárad 14.

55.000.—
Szent Anna 66.,
Egymalom-utcai megállónál.

50.000.—
Thaly Kálmán 14.,
Szappanos 7.

46.000.—
Bethlen 31.

44.000.—
Rákóczi 26.,
Rákóczi 23.,
Péterfia közepén,
Poroszlai-ut elején.

36.000.—
Szent Anna 34.,
Méliusz-tér 7.,
István 45.

32.000.—
Délisor 35.,
Poroszlai 22.

30.000.—
Poroszlai 77.,
Kigyó-utcán.

28.000.—
Vénkerti adómentes villa.

25.000.—
Árpád-tér 47.

24.000.—
Szappanos 17.

23.000.—
Domokos Lajos 26.

22.000.—
Kömlőssy 43.,
Bundi-utcán.

20.000.—
István 41.,
Nap 2.,
Honvéd 9-k-l.,
Bethlen 42.,
Bercsényi 47.

18.000.—
Balatonzamárdiban 5 szobás villa,
Szeffü 20.,
Csokonai 29.,
Böszörményi 20.,
Vörösmarthy 28.

17.000.—
Dugovits Titusz 9.,
Csillag 79.

16.500.—
Kardos 13.

16.000.—
István 33.,
Jerikó 57.,
Szabó Kálmán 30-a.

15.000.—
Szegedi Gergely 11.
14.500.—
Károly Ferenc József-ut 21-b.,
Homok 13.

14.000.—
Szegedi Gergely 18.,
István 20.,
Kömlőssy 34.,
Vendég 44.

13.000.—
Apaffi 103.,
Rakovszky 53.,
Homok 142.,
Nyil 63.,
Agárdi 12.,
Erőss Lajos 3.,
Cserepes 11.

12.500.—
Eötvös 78.,
Nádor 4.,
Nyulason — Doberdó 28.

12.000.—
Apaffi 20.,
Félegyházi Tamás 21.,
Jósika 13.,
István 14.,
Lugosi 21.

11.000.—
Dófa 20.,
Homok 117.,
Erőss Lajos 11.,
Nyil 132.,
Gróf Vecsey 11.,
Perecs 5.,
Herczeg 9.

10.500.—
Fűvészkert-utcán,
Délisor 21.

10.000.—
Bihari 7.,
Maróthy György 31.,
Busi 18.,
Jerikó 35.,
Sinay Miklós 11.

9.500.—
Honvédtemető 27.,
Komáromi 3.,
Jókai 25.,
Jerikó 42.,
Lehel 37.,
Agárdi 13.

9.000.—
Hajduböszörmény,
Gyár 8.,
Kar 35.

8.500.—
Vasváry Pál 12.,
Honti 4-a.

8.000.—
Hegy Mihályné 32.,
Pöstenberg 4.,
Beresényi 56.

7.800.—
Szeremlei 13.,
Szegedi Gergely 22.,
Huszár Gál 35.

7.500.—
Homok 18.,
Keresztesi 27.,
Sámsoni-ut 34.,
Szeremley 13.,
Dobó 23.,
Budai Ézsaiás 8.,
Létai-utca 26.
Turj András 5.

7.000.—
Harsányi Gusztáv 27.

Vendég 37., 54.,
Kar 44.,
Kálmánchelyi 14.,
Lepke 3.,
Malvin 41.

Sámsoni 9-c.,
Jerikó 35.

6.500.—
Bihari 9.,
Csillag 62.,
Sámsoni-ut 9-c.

6.100.—
Márton Kálmán 10.,
Homok 36.

6.000.—
Gróf Leininger 6.,
Budaj Ézsaiás külső 18.

Szegedi Gergely 8.,
Dobó 10.,
Kuruc 87.,
Keresztesi 23-b.,
Apaffi 31.

5.800.—
Apaffi 39.

5.500.—
Busi 18.,
Móricz 9.,
Bihari 11-b.,
Mikes Kelemen 7.,
Oláh Károly 41.,
Kurucz 88.,
Mező 12.,
Kurucz 112.

5.200.—
Bálint Pap 47.

5.000.—
Malvon 30.,
Sebess 21.,
Cserei 8.,
Szabolcs 13.,
Harsányi Gusztáv 30.

Magyar 11.
4.500.—
Keletisor 3.,
Létai-ut elején,
Turi András 12.

4.200.—
Vendég 83.,
Király Ferenc 14.

4.000.—
Harsányi Gusztáv 11.,
Budai Ézsaiás 37.,
Rigó 12-b.,
Diószegi-uton,
Tóth Sándor 7.

3.800.—
Kisfaludy 9.,
Kemény 8.,

3.6000.—
Puskástelep 62.,
Fülöp 9.,
Szabó Kálmán 53.

3.500.—
Kemény 9.,
Malvin 45-b.

3.200.—
Somogyi Pál 10.

3.100.—
Munkás 98-b.,
Puskástelep 16.

2.800.—
Mező 7.,
Szép 17.,
Sámsoni-uti sorompónál,

György 28.,
Dávai 18.

2.200.—
Alsójózsán,
Pandur 8.,
András-u. 12.

2.100.—
Dávai 20.

Magyar 5.,
Király Ferenc 18.

1.700.—
Csalogány 28.,
Irén 22.
1.000.—
Vulkántelepen.

ÜZLETES HÁZAK:
Piac-utcán,
Székely 20.,
Sámsoni 25.,
Malvin - Honti sarak,
György 3.,
Mikepércsi-uton.

TELKEK:
Erdősoron,
Tűzéraktanyánál,
Poroszlai-uton,
Mikszáth Kálmán-utcán,

Timár-utcán,
Egyetemnél,
Nádor-utcán,
Vénkertben,
Létai-utca 58., 66.
Gróf Vecsey-utcán,
Báthory 37.,
Lehel 47., 22.,
Árva-utcán,
Bihari 4.,
Rigó-utcán,
György 24-26.,
Tőhőtöm 25.,
Szászai Ferenc-utcán,
András 12.,
Ujdiölön,
Köntösgáti iskolánál,
Vámospercsi-uton.

FÖLDEK:
Karcagon 232, 162,
Tiszabüdön 200,
Csökmön 102,
Tiszaroffon 134,
Vágóhidnál 2, 5, 9,
Nyirpilisén 56,
Biharkeresztesen 56,
Fegyverneken 50,
Nagyletén 36,
Vámospercsi-uton 50,
Tetétlen 30,
Nyiracsádi-uton 16 hold els-osztályu,
Diószegi-uton 7,
Hajduszoboszlón 15.

SZÖLÖK:
Hajdudhádázon,
Homokkertenben,
Köntöskertenben.
A hirdett ingatlanok részletes leírását bárkinek díjmentesen kiadom, vagy megküldöm.

KERESEK:
eladó házakat, földeket, sz-öket, telkeket, földbérleteket, nagyobb kiadó lakásokat.
DIENES JOZSEF
OFB Ingatlanforgalmi irodája, Debrecen, Fűvészkert-utca 16. szám.

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában.
Felelős kiadó:
dr. PAJOR GYÖZÖ igazgató.
Művezető:
FRISS SÁNDOR